

ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

สารนิพนธ์
ของ
นายอานนท์ เรืองวุฒิ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2548
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

บทคัดย่อ
ของ
นายอานนท์ เรืองวุฒิ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2548

1

อานนท์ เรืองวุฒิ (2548) ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก สารนิพนธ์
กศม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนา แสงวงศ์ดี

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามขนาดของ
สถานศึกษา และแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานครนายก โดยประชากรในการวิจัยเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำนวน 40 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยมี
การดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน เพื่อทราบถึงสภาพปัญหาและเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำแบบสอบถาม

2 จัดทำแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานจากกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีที่มีความแตกต่าง
อย่างมีนัยสำคัญที่ 05 ใช้การทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ

3 จัดประชุมสัมมนาผู้เชี่ยวชาญการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษานครนายก

ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1 ปัญหาการบริหารงบประมาณในภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน ยกเว้นด้านการบริหาร
การเงินค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

2 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 05 เมื่อ
พิจารณาตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่ และสถานศึกษา
ขนาดกลางและขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า
ในด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้เงิน
และผลการดำเนินงาน ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุน ด้านการบริหารบัญชี แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 05 เมื่อพิจารณารายคู่ในแต่ละด้าน พบว่า ในด้านการจัดสรรงบประมาณ
ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน พร้อมทั้ง

ด้านการบริหารบัญชี สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ เป็นคู่ที่มีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 05 ส่วนในด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุน สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ และสถานศึกษา ขนาดเล็กและขนาดใหญ่ เป็นคู่ที่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 05

3 การหาแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ตามมติที่ประชุมผู้เชี่ยวชาญการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่ามีสาเหตุของปัญหาจากสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของสถานศึกษา แนวทางแก้ปัญหา คือ สภาพแวดล้อมภายในให้มีการปรับเปลี่ยนแนวคิดและพฤติกรรมในการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้วยการจัดให้มีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน วางแผนการบริหาร จัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ของต้นสังกัด รวมถึงการศึกษา กฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องในการบริหารงบประมาณ ของสถานศึกษา บริหารงบประมาณ โดยองค์คณะบุคคล จัดระบบการบริหารการเงินการบัญชี การบริหารพัสดุ รวมทั้งการติดตามผล รายงานผลดำเนินงาน และสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการบริหารงบประมาณเพื่อประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณภายในสถานศึกษา สำหรับสภาพแวดล้อมภายนอกให้หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสนับสนุน การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการให้การอบรมสัมมนา เพื่อเพิ่มเติมความรู้ อย่างมีศักยภาพให้กับบุคลากรของสถานศึกษารวมถึงการโอนเงินงบประมาณให้กับสถานศึกษา ทันทีกำหนดเวลาในการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการของสถานศึกษา

PROBLEMS AND PROBLEM-SOLVING APPROACH BUDGETARY ADMINISTRATION
OF BASIC ADUCATION SCHOOL
IN NAKHORNNAIYOK EDUCATION SERVICE AREA OFFICE

AN ABSTRACT
BY
Mr ARNON RUANGVUT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
May 2005

Arnon Ruangvut (2005) *Problems and Problem-Solving Approach Budgetary Administration of Basic Education School in Nakhornnayok Education Service Area Office* Master's Project, M ED (Educational Administration) Bangkok Graduate School, Srinakharinwirot University
Project Advisor Asst Prof Dr Thasana Swaengsakdi

The purpose of the study was to study the budgetary administration problems in Basic Educational School and to compare the budgetary administration problems in Basic Educational School according to the size of the school. The study also aimed to find the solutions of budgetary administration in Basic Educational School at Nakhornnayok Education Service Area Office. Forty school administrators were selected for the study. There were three steps for this study:

1. Studied from the related literature and interviewed the budgetary administrative specialists in order to recognize related problems. Then developed a questionnaire using this basic information.

2. Collected data about budgetary administration in basic educational school from the samples. The statistical techniques used were frequency, percentage, mean, standard deviation and One – Way Analysis of Variance. Used Scheffe's test when there was significant difference.

3. Arranged a seminar for the budgetary administrative specialists in order to find solutions to the budgetary administration in Basic Educational School at Nakhornnayok Educational Service Area Office.

The results were as follows:

1. The budgetary administration problems in 6 aspects were at a moderate level and 1 aspect was at a low level.

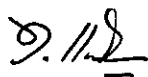
2. A significant difference was at 0.05 level found in the comparison of the budgetary administration problems in Basic Educational School at Nakhonnayok Educational Service Area Office. There was a significant difference at 0.05 level between the small and big schools, and between the middle and big schools. In the budgetary distribution, verification, pursuance, assessment, budgetary report, outcome, resources collection, investment and account administration, there were significant difference at 0.05 level. When compared in pairs, there were significant difference at 0.05 level between the middle and big schools in the budgetary distribution, verification,

pursuance, assessment, budgetary report, and outcome. There was a significant difference at 0.05 level. In the resources collection and investment, the middle and big school and the small and big schools.

3. According to the resolutions of the budgetary administrative specialists, the causes of the problems came from the internal and external environment of the schools. In terms of internal environment, the administrators should change the ideas and administration behavior by using update information in educational plan by conforming with the policy, strategy including studying the law and regulation related to the budgetary administration in Basic Educational School. They should administer the budget by means of a committee, organize the monetary, account and supply administration and also the pursuance, report, process and recruit the specialists in order to make more efficiency in budgetary administration. In terms of external environment, related organizations should support by providing training and seminar in order to make more potential for school personnel as well as transfer the budgetary administration to schools on time to enable schools to implement their plans and project.

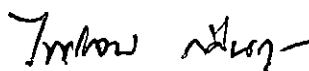
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

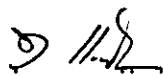
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร ทศนา แสงศักดิ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

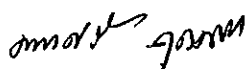
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

คณะกรรมการสอบ

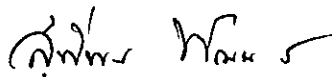
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร ทศนา แสงศักดิ์)

ประธาน

(อาจารย์ ดร มารศรี สุธานี)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ ดร สมชาย ชูชาติ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

วันที่ 14 เดือน พฤษภาคม พ ศ 2548

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการทำวิจัย ตลอดจนการตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความเมตตาของท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ กรรมการพิจารณาโครงการสารนิพนธ์ และอาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ กรรมการสอบสารนิพนธ์ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา ความเอาใจใส่ของท่านเป็นอย่างยิ่ง รวมทั้งคณาจารย์ ในภาควิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทาง ในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ นายพิพัฒน์ ดีอาษา หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครนายก นายอารมณ บำรุงใหม่ ผู้ตรวจราชการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครนายก นางกลอยสุข เมืองคำ ผู้ตรวจราชการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครนายก นายรังสรรค์ พูลแย้ม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคีรีวัน นายสถาพร ศรีม่วง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทองย้อย ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการให้สัมภาษณ์ปัญหา การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี นายสมบัติ แจ่มดวง รองผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก นายพิพัฒน์ ดีอาษา หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผน สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษานครนายก นายสมชาย พุ่มพิมล ศึกษาพิเศษ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครนายก นางธีรนุช รอดแก้ว ศึกษาพิเศษ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ที่ให้ ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณ นายสมบัติ แจ่มดวง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครนายก นายพิพัฒน์ ดีอาษา หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครนายก นายอารมณ บำรุงใหม่ ผู้ตรวจราชการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครนายก นางกลอยสุข เมืองคำ ผู้ตรวจราชการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครนายก นางวัลลภา มากไมตรี หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครนายก นายนิวัฒน์ หนองพล ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโพธิ์ นายสถาพร ศรีม่วง ผู้อำนวยการโรงเรียน วัดทองย้อย นายนิวัฒน์ พัฒนไพบูลย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลอง 31 นายพิพัฒน์ บุญเฉลิม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดพราหมณี นายรังสรรค์ พูลแย้ม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคีรีวัน ที่ให้ ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการประชุมสัมมนาพิจารณาผลที่ได้จากการวิจัยและหาแนวทาง

แก้ไขปัญหา และขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครนายกทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอกราบขอบพระคุณ นายอร่าม เรืองวุฒิ และนางสัมพันธ์ เรืองวุฒิ บิดาและมารดา ที่ให้ความช่วยเหลือ ห่วงใย และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย ตลอดเวลาในการทำวิจัยครั้งนี้

ประโยชน์และคุณค่าอันเกิดจากการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอบูชาแก่พระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่ถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย

อานนท์ เรืองวุฒิ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
สมมติฐานในการวิจัย	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก	9
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณสถานศึกษา	17
การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	47
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
การเสนอผลการวิเคราะห์	49
แนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารงบประมาณ	63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	66
วิธีดำเนินการวิจัย	66
สรุปผลการวิจัย	67
อภิปรายผล	71
ข้อเสนอแนะ	76
บรรณานุกรม	77
ภาคผนวก	81
ภาคผนวก ก	82
หนังสือขอสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	83
บันทึกขอเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	84
หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	85
หนังสือเชิญเข้าร่วมประชุมสัมมนา	86
หนังสือขอใช้สถานที่จัดประชุมสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ	87
ภาคผนวก ข	88
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ให้การสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการวิจัย	89
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย	90
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการประชุมสัมมนาพิจารณาผลที่ได้จากการวิจัยและ	
แนวทางแก้ไขปัญหา	91
ภาคผนวก ค	92
แบบสัมภาษณ์การวิจัย	93
แบบสอบถามการวิจัย	97
ภาคผนวก ง	106
รายชื่อสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	107
ระเบียบวาระการประชุมสัมมนา	109
รายงานการประชุมสัมมนา	115
ประวัติย่อผู้วิจัย	124

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของขนาดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	50
2 ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก	51
3 ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ด้านการจัดทำและ เสนอของบประมาณ	52
4 ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ด้านการจัดสรรงบประมาณ	54
5 ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน	55
6 ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ด้านการระดมทรัพยากรและ การลงทุนเพื่อการศึกษา	56
7 ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ด้านการบริหารการเงิน	57
8 ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ด้านการบริหารบัญชี	58
9 ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ด้านการบริหารและสินทรัพย์	59
10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก เมื่อพิจารณาจำแนก ตามขนาดของสถานศึกษา	60
11 เปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน เป็นรายคู่ ในด้านที่พบความแตกต่าง	62

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
2 การบริหารและจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	11
3 การเปรียบเทียบระหว่างมาตรฐานการจัดการทางการเงิน (PBB) กับ ภารกิจด้านการบริหารงบประมาณสถานศึกษา	19
4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	44

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายปฏิรูประบบราชการ โดยจัดทำแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ ประกอบด้วยแผนการปรับเปลี่ยนบทบาท ภารกิจและวิธีการบริหารของภาครัฐดำเนินการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานและผลลัพธ์ รวมถึงดำเนินการปรับเปลี่ยนระบบบริหารบุคคล แผนการปรับเปลี่ยนกฎหมาย และแผนการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมและค่านิยม เพื่อปรับเปลี่ยนระบบบริหารภาครัฐไปสู่ระบบการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ โดยเฉพาะแผนการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณการเงินการบัญชีและพัสดุที่มุ่งเน้นการทำงานที่ให้ความสำคัญกับผลผลิต ผลลัพธ์ ความคุ้มค่าการใช้จ่ายเงิน และกระจายความรับผิดชอบในการบริหารงบประมาณให้ส่วนราชการ เพื่อให้มีความอิสระและคล่องตัวที่จะใช้เงินงบประมาณในการผลิตผลผลิตและบริการตามพันธกิจ เป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทสำคัญในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของชาติ ได้มุ่งเน้นให้มีการจัดระบบการบริหารและการจัดการศึกษาของประเทศ กระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ซึ่งรวมถึงการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษา ทำให้มีการโอนเงินงบประมาณลงสู่สถานศึกษามากขึ้น และในปี 2546 ได้มีการตรากฎหมายเป็นพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 เพื่อปรับเปลี่ยนโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานในสังกัดให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทำให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการปรับเปลี่ยนรูปแบบและโครงสร้างโดยกำหนดให้มีสวนงานที่เกี่ยวข้อง และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่โดยตรงในการควบคุม กำกับ ดูแลการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 หมวด 2 ว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา มาตรา 35 กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ตามราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120 ตอน 62 ก (2546 20) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารงบประมาณภายในสถานศึกษาไว้ 7 ภารกิจ คือ การจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณภายในสถานศึกษา การตรวจสอบติดตาม ประเมินผล การรายงานผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ โดยภารกิจที่กล่าวถึงนี้สถานศึกษาจะต้อง ดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตและผลลัพธ์ เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ และสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้มาอย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมา แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้จ่ายเงินงบประมาณในสถานศึกษา ที่จำเป็นต้องมีระบบการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ เพื่อลดภาระและสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการรับเงิน หรือการใช้จ่ายเงินตามวัตถุประสงค์ที่ได้รับจัดสรร นอกจากนี้เงินนอกงบประมาณที่ได้รับจากต้นสังกัดแต่ละรายการก็มีระเบียบ ข้อกำหนดการปฏิบัติ เฉพาะเรื่องที่แตกต่างกัน แนวทางการดำเนินการในการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาจึงแตกต่างกัน ตามลักษณะและประเภทของเงินที่สถานศึกษาได้รับ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องใช้จ่าย งบประมาณของสถานศึกษาอย่างระมัดระวัง และมีแนวทางในการควบคุมกำกับติดตามให้เป็นไป อย่างถูกต้อง สมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ที่ดำเนินการควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณของสถานศึกษาจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ ในระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเงิน การพัสดุ การบัญชีและการตรวจสอบ ติดตาม แต่จากภารกิจการบริหารงบประมาณที่เพิ่มขึ้นนี้ ทำให้สถานศึกษาที่มีบุคลากรไม่เพียงพอ เกิดปัญหาในการบริหารงบประมาณ เนื่องจากบุคลากรมีภารกิจหลักคือการจัดการเรียนการสอน ให้กับนักเรียน ทำให้ภารกิจงานด้านการส่งเสริมการศึกษาขาดบุคลากรและผู้ชำนาญการเฉพาะด้าน ในการปฏิบัติงาน ดังที่ นิยมชัย ธิโสภ (2542 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาการบริหาร งานพัสดุในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและเจ้าหน้าที่ในสถานศึกษา ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีปัญหาในการบริหารงานพัสดุด้านการวางแผน การกำหนด ความต้องการ การจัดหาพัสดุ การแจกจ่ายพัสดุ การบำรุงรักษาพัสดุ และการจำหน่ายพัสดุ นอกจากนี้ วีระ พรหมเมทย์ (2539 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาสาเหตุของปัญหา ในการบริหารงานธุรการและการเงินของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาตามความแตกต่าง ด้านประสบการณ์ของผู้บริหาร และขนาดของโรงเรียน พบว่า ปัญหาในการบริหารงานธุรการ และการเงินเกิดจากการขาดทรัพยากรทางการบริหาร คือ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการที่ดี การแก้ไขปัญหาคควรต้องดำเนินการจัดสรรบุคลากรเฉพาะด้าน การพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับงานในหน้าที่ ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ และควรใช้ เทคนิคในการควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตามดูแลการบริหารงานด้านนี้ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

จากการศึกษารายงานการตรวจสอบภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก พบว่ามีข้อบกพร่องมากมายอันสืบเนื่องมาจากปัญหาการใช้จ่ายเงินงบประมาณของสถานศึกษา เช่น มิได้ดำเนินการสำรวจความจำเป็นในการจัดหาทรัพยากรที่ต้องใช้ในการบริหารงาน และ จัดการเรียนการสอน การวางแผนในการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่ไม่สมบูรณ์ ไม่ดำเนินงานจัดซื้อจัดจ้าง ตามแผนที่กำหนด ดำเนินการจัดซื้อวัสดุ ทำการจัดซื้อวัสดุไม่เป็นไปตามความจำเป็นในการบริหาร จัดการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำบัญชีที่ไม่เป็นปัจจุบัน หลักฐานในการรับเงินและจ่ายเงิน ไม่ครบถ้วน เนื่องจากขาดการควบคุม กำกับ ติดตาม การขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการบริหาร งบประมาณตามระเบียบและกฎหมาย ทำให้เกิดปัญหาที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงโดยเร่งด่วน

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ซึ่งผลของการศึกษาจะทำให้ทราบปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาดังกล่าว ตลอดจนสามารถที่จะเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาได้สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพปัญหา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

- 1 เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
- 2 เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา
- 3 เพื่อศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก เพื่อให้สามารถที่จะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน ส่งเสริมปรับปรุง และพัฒนาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาดังกล่าว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานบริหารจัดการในด้านงบประมาณอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก โดยกำหนดประเด็นการศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

- 1 การจัดทำและเสนอของบประมาณ
- 2 การจัดสรรงบประมาณ
- 3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
- 4 การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา

- 5 การบริหารการเงิน
- 6 การบริหารบัญชี
- 7 การบริหารพัสดุและทรัพย์สิน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ดังนี้

1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ปีการศึกษา 2547 จำนวน 155 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 40 คน โดยใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีจำนวนครูในสถานศึกษาไม่ครบชั้นเรียนหรือขาดเกณฑ์มาตรฐานตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด (ผู้เรียน 20 คน ต่อครู 1 คน) ที่ดำรงตำแหน่ง ในสถานศึกษาขนาดเล็ก 20 คน ที่ดำรงตำแหน่งในสถานศึกษาขนาดกลาง 15 คน และที่ดำรงตำแหน่งในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 5 คนที่มีแนวโน้มในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อนำข้อมูลปัญหาไปใช้ในการหาแนวทางแก้ปัญหาต่อไป

2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาแนวทางแก้ปัญหา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ได้แก่ ผู้มีประสบการณ์ในการตรวจสอบติดตามดำเนินงานการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำนวน 5 คน และผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติหน้าที่โดยตรงในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง จำนวน 5 คน รวมเป็น 10 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขนาดของสถานศึกษา จำแนกเป็น

- 1 ขนาดเล็ก สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน 120 คนลงมา
- 2 ขนาดกลาง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 – 300 คน
- 3 ขนาดใหญ่ สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

ตัวแปรตาม ได้แก่ ขอบข่ายการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

- 1 การจัดทำและเสนอของบประมาณ
- 2 การจัดสรรงบประมาณ
- 3 การตรวจสอบติดตามประเมินผล รายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
- 4 การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา
- 5 การบริหารการเงิน
- 6 การบริหารบัญชี
- 7 การบริหารพัสดุและทรัพย์สิน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยให้นิยามศัพท์ ดังนี้

1 การบริหารงบประมาณ หมายถึง การบริหารจัดการเงินที่ได้รับจัดสรรจากต้นสังกัด และเงินที่ได้รับโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของสถานศึกษาตามขอบข่าย ดังนี้

1.1 การจัดทำและเสนอของบประมาณ หมายถึง การจัดทำและเสนอของบประมาณ หมายถึงการวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีมาตรฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดโดยจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการสอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และวิเคราะห์ความเหมาะสมในการเสนอของบประมาณที่สถานศึกษาได้รับจัดสรรจากต้นสังกัด

1.2 การจัดสรรงบประมาณ หมายถึง การจัดแบ่งเงินงบประมาณ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณและการโอนเงินงบประมาณ ให้กับแผนงาน/โครงการที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายทางการศึกษาของสถานศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการการจัดสรรงบประมาณ หมายถึง การจัดแบ่งเงินงบประมาณ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณและการโอนเงินงบประมาณ ให้กับแผนงาน/โครงการ ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายทางการศึกษาของสถานศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ

1.3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน หมายถึง การสอบทาน กำกับดูแลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน การสรุปผลการใช้จ่ายเงิน รวมถึงผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องโดยให้ผู้รับผิดชอบโครงการรายงานผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ และสรุปผลการดำเนินงานเพื่อรายงานผลต่อต้นสังกัดตามระยะเวลาที่กำหนด

14 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา หมายถึง การจัดหารายได้ และผลประโยชน์กองทุนกุยืมเพื่อการศึกษา และกองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา โดยให้องค์กร ที่เกี่ยวข้องและชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อสร้างโอกาสและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเท่าเทียมกันทาง การศึกษา

15 การบริหารงานการเงิน หมายถึง การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บ รักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงิน และการกักเงินไว้เบิกเหลือในปี ซึ่งสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องดำเนินงาน ให้ถูกต้องด้วยหลักฐานเอกสารและวิธีการตามระเบียบปฏิบัติและกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง โดยกระทรวงการคลัง เป็นผู้กำหนด

16 การบริหารงานบัญชี หมายถึง การจัดทำบัญชีการเงินโดยนำหลักฐานในการ ดำเนินงานของการบริหารงานการเงินบันทึกในแบบพิมพ์บัญชีและทะเบียนต่างๆ ที่กระทรวงการคลัง กำหนดซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการควบคุมการใช้จ่ายเงินและการรายงานฐานะทางการเงินและงบการเงิน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตลอดจนสังกัดตามระยะเวลาที่กำหนด

17 การบริหารพัสดุและทรัพย์สิน หมายถึง การจัดทำระบบฐานข้อมูลทรัพย์สินที่ อยู่ในความครอบครองของสถานศึกษา ที่เป็นครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง และการดำเนินงาน จัดหาพัสดุ กำหนดรูปแบบรายงานหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุมดูแลรักษา และจำหน่ายพัสดุ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการศึกษา แก่ผู้เรียนภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษาภาครัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 4 ช่วงชั้นคือ ช่วงชั้นที่ 1 จัดการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 3 ช่วงชั้นที่ 2 จัดการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ช่วงชั้นที่ 3 จัดการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จัดการศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

3 เขตพื้นที่การศึกษานครนายก หมายถึง อาณาเขตรับผิดชอบในการดูแลและ สนับสนุนการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก เป็นพื้นที่ทั้งหมดของ จังหวัดนครนายก ซึ่งมีสถานศึกษาภาครัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 155 แห่ง

4 ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง การจัดแบ่งสถานศึกษาจากจำนวนผู้เรียนระดับ ขั้นพื้นฐานโดยแบ่งออกเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก มีจำนวนผู้เรียน 1 – 120 คน ขนาดกลาง มีจำนวนผู้เรียน 121 – 300 คน และขนาดใหญ่ มีจำนวนผู้เรียน 301 คนขึ้นไป

5 ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มี ตำแหน่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 7 มาตรา 53 ที่มีหน้าที่โดยตรง

ในการควบคุมดูแลการดำเนินงานจัดการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่ดำรงตำแหน่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

6 บุคลากร หมายถึง ครูผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน และได้รับคำสั่งแต่งตั้งจากผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ให้มีหน้าที่รับผิดชอบงานตามขอบข่ายภารกิจงานบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

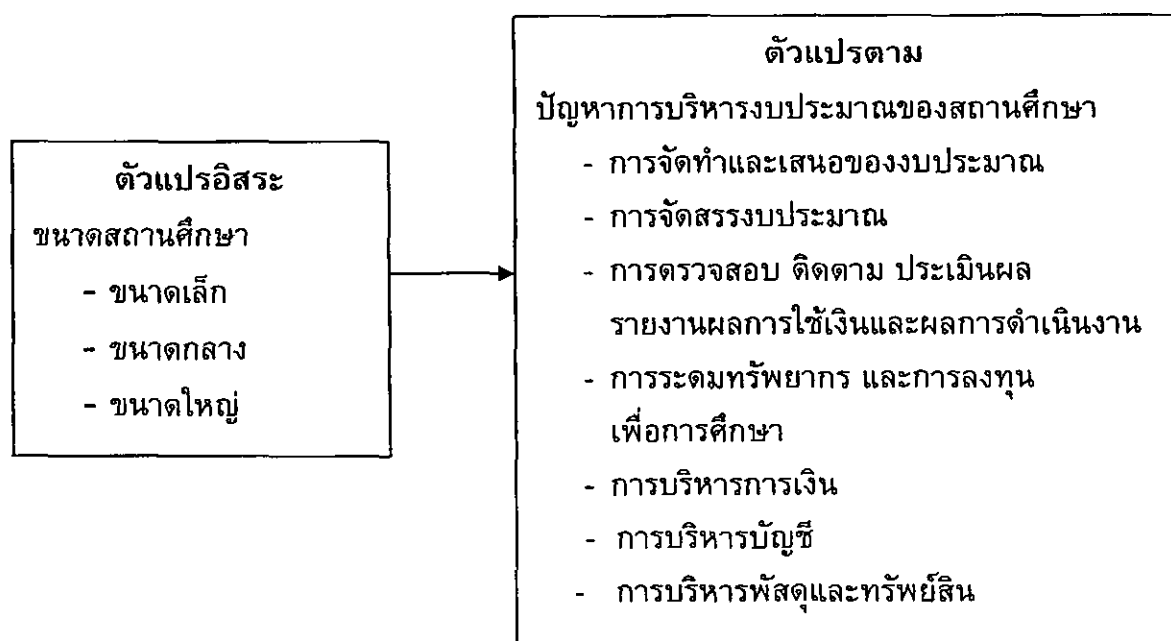
ในการวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก รวมถึงเปรียบเทียบความแตกต่างตามขนาดสถานศึกษา ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการและยุทธศาสตร์การบริหารงบประมาณในขอบเขตภารกิจทั้ง 7 ด้าน ของกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 39 - 50) คือ 1)การจัดทำและเสนอของบประมาณ 2)การจัดสรรงบประมาณ 3) การตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้จ่ายเงิน และผลการดำเนินงาน 4)การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา 5)การบริหารการเงิน 6)การบริหารงานบัญชี และ 7)การบริหารพัสดุ และสินทรัพย์

การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา เป็นความรับผิดชอบหลักที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับสถานศึกษาที่จะต้องกำกับติดตามการดำเนินงาน ตามขอบข่ายภารกิจ ทั้ง 7 ด้าน ตามที่ได้กำหนดไว้ในคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล โดยกระทรวงศึกษาธิการ ให้ความถูกต้องตามระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความประหยัด เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานได้มาซึ่งเป้าหมายหลักของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 คือ คุณภาพในการจัดการศึกษาที่จะได้มาซึ่งคุณภาพของผู้เรียนในความรับผิดชอบของสถานศึกษา โดยศักยภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษามุ่งสู่ถึงการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ ดังนั้นจึงต้องทำการศึกษาปัญหาของการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาให้ทราบถึงสิ่งที่เป็นต้นเหตุที่แท้จริง และแนวทางในการแก้ปัญหาเหล่านั้นๆ เพื่อพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถควบคุมการใช้จ่าย เงินงบประมาณของสถานศึกษา ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และเกิดประโยชน์สูงสุด

ในเรื่องขนาดของสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยเลือกเป็นตัวแปรต้นนั้น อาศัยแนวคิดของ นิยมชัย ธิสภา (2542 บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และเจ้าหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีปัญหาในการบริหารงานพัสดุของสถานศึกษาโดยรวม และรายด้านแตกต่างกัน ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานดังนั้นขนาดของสถานศึกษาจึงเป็นตัวแปรสำคัญในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาปรับให้สอดคล้องกับแนวคิดในการบริหารงบประมาณของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีแนวคิดว่าการบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน โดยกำหนดขอบข่ายภารกิจการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาเป็น 7 ด้าน เป็นตัวแปรตาม และขนาดของสถานศึกษาเป็นตัวแปรอิสระ ดังภาพประกอบ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการบริหารงบประมาณแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

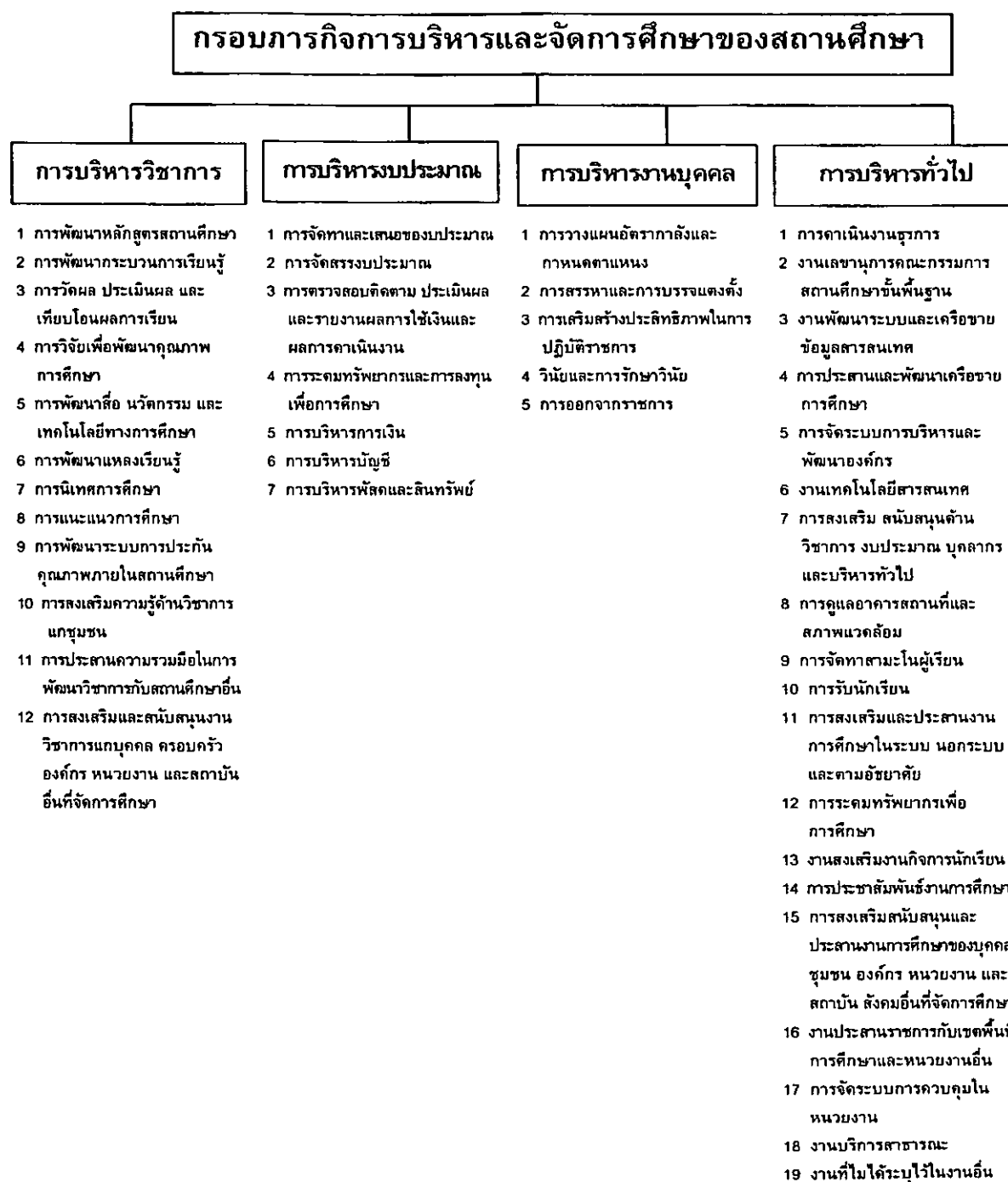
การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณ โดยนำเสนอตามลำดับดังนี้

- 1 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
 - 1.1 การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
 - 1.2 การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
- 2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา
- 3 การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา
 - 3.1 การจัดทำและเสนอของบประมาณ
 - 3.2 การจัดสรรงบประมาณ
 - 3.3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน
 - 3.4 การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา
 - 3.5 การบริหารการเงิน
 - 3.6 การบริหารการบัญชี
 - 3.7 การบริหารพัสดุและทรัพย์สิน
- 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

1.1 การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษานครนายกดำเนินงานจัดการศึกษา คือ ในระดับก่อนประถมศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่แบ่งเป็น 4 ช่วงชั้น คือ ช่วงชั้นที่ 1 ตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 3 ช่วงชั้นที่ 2 ตั้งแต่ ประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 ช่วงชั้นที่ 3 ตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามระเบียบการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จากเดิมที่มีฐานะเป็นหน่วยงานย่อยของหน่วยงานสวนกลางที่ตั้งอยู่ในสวนภูมิภาค เช่น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด โดยสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลสามารถจัดหารายได้ ผลประโยชน์ และระดมทรัพยากรทางการศึกษา

เพื่อมาใช้ในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาได้มากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันสถานศึกษาก็ต้องรับผิดชอบทางกฎหมายเพิ่มขึ้นเช่นกัน ซึ่งผู้บริหารในฐานะผู้แทนสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องจะต้องเข้าใจอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษา และมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาในการปฏิบัติงานทุกด้าน ซึ่งการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีความเปลี่ยนแปลงจากเดิมคือ สถานภาพสถานศึกษาจากเดิมเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นส่วนราชการมีสภาพเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาเหมือนกัน คือเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาจากเดิม และเมื่อเปลี่ยนแปลง ก็จะมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกัน ตามที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไปตามกฎหมายว่าด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง แต่จะมีอำนาจหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นในฐานะนิติบุคคลที่กำหนดไว้ในมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลมีอำนาจในการปกครองดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา โดยมีการจัดกรอบงานของสถานศึกษาตามคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลดังนี้

ภาพประกอบ 2 การบริหารและจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่มา คู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล

การบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอำนาจหน้าที่เป็นภารกิจหลัก ทั้ง 4 ด้าน ตามกรอบภารกิจข้างต้นอย่างอิสระคล่องตัวและรวดเร็ว โดยอาศัยอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายการศึกษาแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง คือ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เกี่ยวข้องกับบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารวิชาการ สถานศึกษาจะมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษารูปแบบการศึกษา ในระบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบ (มาตรา 15 วรรคสอง) การจัดกระบวนการเรียนรู้ (มาตรา 24) การจัดการประเมินผู้เรียน (มาตรา 26) การจัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (มาตรา 27 วรรคสอง) การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน (มาตรา 30) การบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ตามที่กระทรวงกระจายอำนาจมาให้ (มาตรา 39) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (มาตรา 40) และจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน (มาตรา 48) และการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของผู้เรียน (มาตรา 66)

ด้านการบริหารงบประมาณ คือ การบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ตามที่กระทรวงกระจายอำนาจมาให้ (มาตรา 39) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (มาตรา 40) การปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา (มาตรา 59 วรรคหนึ่ง) ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล สถานศึกษาดำเนินการบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปตามที่กระทรวงกระจายอำนาจมาให้ (มาตรา 39) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (มาตรา 40) การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (มาตรา 65) ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทั่วไป โดยสถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน (มาตรา 29) การบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปตามที่กระทรวงกระจายอำนาจมาให้ (มาตรา 39) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (มาตรา 40) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา (มาตรา 40 วรรคสี่) การจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผย

ต่อสาธารณชน (มาตรา 48) การให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา (มาตรา 50) การระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา (มาตรา 57) การปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบายวัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา (มาตรา 59 วรรคหนึ่ง)

สำหรับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษาด้านการบริหารวิชาการ ในการจัดการศึกษาเป็นพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือเด็กซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการศึกษาระดับมัธยม ด้วยรูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสม (มาตรา 12) ส่วนด้านบริหารทั่วไป คือการผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียนก่อนหรือหลังอายุ ตามเกณฑ์การศึกษาระดับมัธยม ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด (มาตรา 6) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องด้านการบริหารวิชาการที่สถานศึกษาดำเนินงาน ในการประสานการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ (มาตรา 39 (2)) การอนุมัติประกาศนียบัตรและวุฒิปัตร์ของสถานศึกษาตามระเบียบที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด (มาตรา 39 (5)) การปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการ สภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งงานอื่นที่กระทรวงมอบหมาย (มาตรา 39 (6)) ดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมายอำนาจและมอบอำนาจ (มาตรา 44 และ มาตรา 45)

สำหรับกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องในด้านการบริหารงานบุคคล คือ ควบคุม ดูแลการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการตามที่ ก ค ศ และ อ ก ค ศ เขตพื้นที่การศึกษากำหนด (มาตรา 27 (1)) การพิจารณาความดีความชอบของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา (มาตรา 27 (2)) การส่งเสริม สนับสนุนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (มาตรา 27 (3)) การจัดทำมาตรฐานภาระงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา (มาตรา 27 (4)) การประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเสนอ อ ก ค ศ เขตพื้นที่การศึกษา (มาตรา 27 (5)) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายอื่น หรือ

ตามที่ อ ก ค ศ เขตพื้นที่การศึกษาหรือคณะกรรมการสถานศึกษามอบหมาย (มาตรา 27 (6)) การสั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาออกจากราชการกรณีขาดคุณสมบัติตามมาตรฐานตำแหน่งหรือขาดคุณสมบัติพิเศษ (มาตรา 4) บรรจุและแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งครูผู้ช่วย ตำแหน่งครู และตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา (มาตรา 53 (4)) การสั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการออกจากราชการ เนื่องจากมีความประพฤติไม่ดี หรือไม่มีความรู้ หรือไม่มีความเหมาะสม หรือมีผลการประเมินทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการต่ำกว่าเกณฑ์ที่ ก ค ศ กำหนด (มาตรา 56 วรรคสอง) การสั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการออกจากราชการ เนื่องจากมีความประพฤติไม่ดี หรือไม่มีความรู้ หรือไม่มีความเหมาะสม หรือมีผลการประเมินทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการต่ำกว่าเกณฑ์ที่ ก ค ศ กำหนด (มาตรา 56 วรรคสอง) การสั่งบรรจุข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ออกจากราชการไปแล้วกลับเข้ารับราชการ โดยอนุมัติ อ ก ค ศ เขตพื้นที่การศึกษา ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ ก ค ศ กำหนด (มาตรา 64) การสั่งบรรจุข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ออกจากราชการไปแล้วกลับเข้ารับราชการ โดยอนุมัติ อ ก ค ศ เขตพื้นที่การศึกษา ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ ก ค ศ กำหนด (มาตรา 64) การสั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษารักษาการในตำแหน่ง (มาตรา 68)

การเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา (มาตรา 73) การยกย่องเชิดชูเกียรติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ (มาตรา 75) แจ้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการบรรจุให้ทราบถึงภาระงาน มาตรฐานคุณภาพงาน มาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ เกณฑ์การประเมินผลงาน ระเบียบแบบแผน หลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติราชการ บทบาทหน้าที่ของข้าราชการในฐานะเป็นพลเมืองที่ดี ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก ค ศ กำหนด (มาตรา 78) การปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและพัฒนาผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพที่เหมาะสมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก ค ศ กำหนด (มาตรา 79) ส่งเสริม สนับสนุนผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา โดยการให้ไปศึกษา ฝึกอบรม ทุนงาน หรือปฏิบัติงานวิจัย และพัฒนาตามระเบียบที่ ก ค ศ กำหนด (มาตรา 81) รักษาวินัยโดยเคร่งครัดอยู่เสมอ (มาตรา 82) การเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา มีวินัย ป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย และดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย (มาตรา 95 และมาตรา 98) การพิจารณาอนุญาตหรือยับยั้ง การอนุญาตให้ลาออกของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา (มาตรา 108) การสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กรณีถูกกล่าวหาหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้ไม่เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (มาตรา 110 (4)) การสั่งให้ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาออกจากราชการ กรณีต่อไปนี้

- 1 เจ็บป่วยไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ราชการได้โดยสม่ำเสมอ (มาตรา 110 (1))
- 2 สัมครไปปฏิบัติงานตามความประสงค์ของทางราชการ (มาตรา 110 (2))
- 3 ขาดคุณสมบัติทั่วไป (มาตรา 110 (3))
- 4 ก ค ศ หรือ อ ก ค ศ เขตพื้นที่การศึกษามีมติว่าเป็นผู้ไม่เหมาะสมในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (มาตรา 110 (4))

5 ทางราชการเลิก หรือยุบตำแหน่ง (มาตรา 110 (5))

6 ไม่สามารถปฏิบัติราชการให้มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลในระดับอันเป็นที่พอใจของทางราชการ (มาตรา 110 (6)) การสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนกรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาถูกกล่าวหาหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการบกพร่องในหน้าที่ราชการ หรือประพฤติดนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการและสั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาออกจากราชการ กรณีหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ บกพร่องในหน้าที่ราชการ หรือประพฤติดนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ทางราชการ ตามมติ ก ค ศ หรือ อ ก ค ศ เขตพื้นที่การศึกษา (มาตรา 111) และการสั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่รับโทษจำคุกโดยคำสั่งของศาล หรือต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษออกจากราชการ (มาตรา 113)

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ โดยมีภารกิจที่จัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา วางระเบียบ ออกประกาศ และข้อบังคับของสถานศึกษา เสนอขอจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไป เสนอขอจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไป ในด้านการบริหารทั่วไป เสนอขอจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไป วางระเบียบประกาศและข้อบังคับของสถานศึกษา เสนอขอจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไป แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการหรือบุคคลเพื่อพิจารณาและเสนอความคิดเห็นหรือปฏิบัติการอย่างใด ซึ่งอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาหรือสถานศึกษา โดยสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก อาศัยกฎหมายทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องเหล่านี้เป็นแนวทางและหลักการในการดำเนินงานบริหารและจัดการศึกษา ตามสถานภาพที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งอยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

12 การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก สถานศึกษาได้รับงบประมาณโดยการจัดสรรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก โดยงบประมาณที่ได้รับจัดสรร แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ งบบุคลากร งบดำเนินงาน งบลงทุน งบอุดหนุน และงบอุดหนุนอื่น ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายกได้จัดทำคำของบประมาณไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับจัดสรรจากงบประมาณจากสำนักงานงบประมาณ และจัดสรรต่อให้กับสถานศึกษา โดยงบบุคลากรจะใช้จ่ายเป็นค่าตอบแทนข้าราชการ ข้าราชการบำนาญ และลูกจ้าง

ของทางราชการเป็นเงินเดือนหรือค่าจ้างประจำ งบประมาณ จะจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสถานศึกษา เช่น วัสดุสื่อการเรียนการสอน วัสดุประจำห้องเรียน งบลงทุนจะจ่ายเป็นค่าจัดหาครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง โดยการจัดซื้อหรือจัดจ้าง งบอุดหนุนอื่นใช้จ่ายเป็นรายจ่ายใดๆ ซึ่งสำนักงานประมาณกำหนดว่าเป็นรายจ่ายในงบประมาณนี้ และเบิกจ่ายตามรายการและจำนวนเงินที่กำหนดในเอกสารประกอบการจัดสรรงบประมาณอาจเป็นงบบุคลากรงบประมาณและงบลงทุนสำหรับงบอุดหนุนแบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังนี้คือ

1 ประเภทเงินอุดหนุนทั่วไป ใช้จ่ายเป็นรายจ่ายใดๆซึ่งสำนักงานประมาณกำหนดในเอกสารประกอบการจัดสรรงบประมาณ

2 ประเภทเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ใช้จ่ายตามรายการและจำนวนเงินและรายละเอียดอื่นใดที่กำหนดในเอกสารจัดสรรงบประมาณเฉพาะงบบุคลากร

ทั้งนี้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงบประมาณประเภทเงินอุดหนุนทั่วไปอย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งได้รับการจัดสรรเป็นเงินค่าใช้จ่ายรายหัวต่อปีการศึกษาของผู้เรียนที่เรียนอยู่ในสถานศึกษานั้นๆ โดยจัดสรรให้กับผู้เรียนในระดับก่อนประถมเป็นเงิน 600 -- บาท/คน/ปี ระดับประถมศึกษาเป็นเงิน 1,100 -- บาท/คน/ปี ระดับมัธยมศึกษาต้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 เป็นเงิน 1,800 -- บาท/คน/ปี และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 เป็นเงิน 2,700 -- บาท/คน/ปี ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการบริหารงบประมาณนี้ตามภารกิจงานบริหารงบประมาณของสถานศึกษาอย่างเต็มรูปแบบทั้ง 7 ด้าน ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการทางการเงินของการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ดังนี้

มาตรฐานการจัดการทางการเงิน (PBB)	ภารกิจด้านการบริหารงบประมาณสถานศึกษา
1 การวางแผนงบประมาณ	1 การจัดทำและเสนอของบประมาณ
2 การกำหนดผลผลิตและคำนวณต้นทุน	2 การจัดสรรงบประมาณ
3 การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง	3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล
4 การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ	รายงานผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน
5 การรายงานทางการเงินและผลดำเนินงาน	4 การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา
6 การบริหารสินทรัพย์	5 การบริหารการเงิน
7 การตรวจสอบภายใน	6 การบริหารบัญชี
	7 การบริหารพัสดุและทรัพย์สิน

ภาพประกอบ 3 การเปรียบเทียบระหว่างมาตรฐานการจัดการทางการเงิน (PBB) กับ ภารกิจด้านการบริหารงบประมาณสถานศึกษา

ในการบริหารงบประมาณค่าใช้จ่ายรายหัวตามความจำเป็นที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับผลประโยชน์อย่างเต็มศักยภาพตามนโยบายของสถานศึกษาและต้นสังกัด โดยสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยจะต้องดำเนินการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ตามขอบข่ายภารกิจทั้ง 7 ด้าน เดิมรูปแบบที่มีส่วนคล้ายกับมาตรฐานทางการเงินของการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน และระเบียบปฏิบัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบออดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวสถานศึกษาได้รับ จัดสรรเป็นตัวแทนตามแผนการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาสามารถเบิกจ่ายเองในสถานศึกษา โดยการอนุมัติของผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนงบประมาณประเภทอื่นสถานศึกษาจะมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ เป็นบางส่วนตามเอกสารสั่งการจากต้นสังกัด โดยเงินงบประมาณและการเบิกจ่ายจะอยู่ที่ต้นสังกัด

2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

การบริหารงบประมาณของสถานศึกษานั้น จำเป็นจะต้องอาศัยหลักการในการบริหาร งบประมาณหลายประการ เพื่อให้การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาเกิดประโยชน์สูงสุด และมี ประสิทธิภาพ ซึ่ง กิตติมา ปรีดีติลล (2522 : 57 - 60) ได้กล่าวว่าหลักการบริหารงบประมาณ ของสถานศึกษาในทุกๆระดับนั้นเป็นสิ่งสำคัญ โดยแต่ละสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงเรื่องดังต่อไปนี้

1 หลักสารัตถประโยชน์ (Utility Principle) ในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา จะต้องคำนึงถึงการใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์สูงสุดเท่าที่จะทำได้ โดยเฉพาะประเทศไทยซึ่งจัด ว่าเป็นประเทศที่ยากจน มีงบประมาณในการจัดการศึกษาอยู่ในขอบเขตจำกัด ดังนั้น การใช้จ่ายเงิน ต่าง ๆ ควรเป็นไปเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด การใช้จ่ายใดที่มีลักษณะเป็นการสิ้นเปลืองและ ฟุ่มเฟือยเกิดประโยชน์น้อย ผู้บริหารจะต้องพยายามที่จะต้องทอนรายจ่ายนั้นต่อไป

2 หลักแห่งความเพียงพอ (Adequacy Principle) สถานศึกษาจะต้องใช้เงินที่มีอยู่หรือ พยายามที่จะสรรหาเงินมาใช้จ่ายในสถานศึกษา ให้เพียงพอต่อความต้องการในการบริหารงบประมาณ ของสถานศึกษา สถานศึกษาที่มีรายได้ไม่พอต่อการจ่ายย่อมแสดงให้เห็นประสิทธิภาพในการบริหาร งบประมาณที่มั่นคงของสถานศึกษา การบริหารโครงการต่าง ๆ ผู้บริหารจะจัดสรร และจัดงบประมาณ ให้เพียงพอเพื่อป้องกันอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงานตามโครงการนั้น

3 หลักแห่งเอกภาพ (Unity Principle) ในการบริหารงานคลังทั่วไปนิยมการแยก รายการต่าง ๆ ออกจากกันและกันไว้เป็นหมวดหมู่เดียวกันให้เป็นเอกภาพ เช่น แยกเป็นหมวดรายจ่าย หมวดรายรับ หมวดหนี้สิน เป็นต้น นอกจากนี้เอกสารและบัญชีต่าง ๆ มักจะแยกประเภทเพื่อให้่าย ต่อการตรวจสอบ เช่นเดียวกันในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ก็ควรแยกเป็นหมวดหมู่ ตามไปด้วย เช่น แยกเป็นหมวดรายจ่าย แยกระบบบัญชีแยกหมวดหมู่การเก็บรักษาเพื่อก่อให้เกิดเอกภาพสำหรับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา และให้มีลักษณะสอดคล้องกับการบริหาร การคลังของรัฐโดยรวม

4 หลักแห่งความสมดุล (Balance Principle) ในการใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาจะต้องให้เหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมด้วย เนื่องจากหน้าที่รับผิดชอบของรัฐบาลนั้นมีมากมาย ดังนั้น การทุ่มเทเงินส่วนใหญ่มาใช้ในการศึกษาโดยไม่สมดุลกับรายจ่ายทุกด้านนั้น ย่อมไม่ก่อให้เกิดผลดีอย่างแน่นอน ดังนั้น ผู้บริหารการศึกษาจะต้องพิจารณาในแง่ของการประหยัดตลอดเวลา เพื่อก่อให้เกิดความสมดุลกับรายจ่ายของประเทศโดยรวม

5 หลักความเป็นธรรม (Equity Principle) ในการพิจารณาจัดสรรเงินใช้ในสถานศึกษา ควรพิจารณาตามความจำเป็นและความเหมาะสม ตามหลักแห่งเหตุผลอันแท้จริง ไม่ควรพิจารณาจัดสรรเงินตามความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นหลัก

6 หลักแห่งความชัดเจน (Clarity Principle) ในการจัดการเกี่ยวกับการบริหารงานของสถานศึกษา จะต้องทำให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจทุกอย่างชัดเจนเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปตามแนวทางเดียวกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดความสะดวกในการพิจารณา การกำหนดแยกรายการเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้เข้าใจง่าย และการคำนวณตัวเลขให้แน่นอน

7 หลักจารีตประเพณี (Conservative Principle) ในการปฏิบัติการบริหารงบประมาณของสถานศึกษานั้น เรามักจะประพฤติดำเนินไปในการทำนองเดียวกันและสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตและปัจจุบัน เพื่อเป็นการทำให้เกิดความเข้าใจและง่ายต่อการปฏิบัติ การเปลี่ยนแปลงวิธีการบ่อย ๆ โดยไม่จำเป็นอาจก่อให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติได้ แต่อย่างไรก็ตามมิได้หมายความว่า จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาให้ทันสมัยและทันเหตุการณ์อยู่เสมอด้วย

8 หลักสมานฉันท์ (Harmony Principle) การบริหารงานคลังจะต้องคำนึงถึงการขัดข้อขัดแย้งระหว่างบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยกิจการทุกอย่างเกี่ยวกับการคลังของสถานศึกษา จะต้องได้รับการยอมรับจากทุกคนและไม่ขัดแย้งซึ่งกันและกัน และพยายามก่อให้เกิดความช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วย

9 หลักมนุษยธรรม (Humanitarian Principle) การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ควรคำนึงถึงความเป็นไปได้ในสังคม เช่น การให้เงินเดือนที่ไม่เหมาะสมกับค่าครองชีพ และความเป็นอยู่ในสังคม ทำให้บุคลากรต่าง ๆ ไม่มีเงินหรือรายได้ในการเลี้ยงดูตนเอง และครอบครัว อาจมีผลกระทบกระเทือนต่องานที่รับผิดชอบ

10 หลักความถูกต้องกับความเป็นจริง (Accuracy Principle) การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา จะต้องเป็นลักษณะเปิดเผย สามารถพิสูจน์ได้ตลอดเวลาและทุกรายการ

11 หลักการกำหนดเวลา (Annually Principle) ในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา จำเป็นต้องกำหนดเวลาไว้ให้แน่นอน เพื่อสะดวกในการติดตามและประเมินผลโดยต่อไปจะกำหนดไว้เป็นหนึ่งปี โดยสอดคล้องกับปีงบประมาณของประเทศกำหนดไว้ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม ในปีปัจจุบันถึงวันที่ 30 กันยายน ของปีถัดไป

12 หลักผลประโยชน์ตอบแทน (Benefit Principle) ในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงผลตอบแทนที่ได้รับจากการใช้จ่ายนั้น เพราะแหล่งที่มาของเงินในการดำเนินงานของสถานศึกษา คือ ภาษีของประชาชน การพิจารณาผลประโยชน์ตอบแทนนั้น เราต้องคำนึงถึงเงินที่ลงทุนไปกับผลทางการศึกษาที่ได้มามีลักษณะคุ้มทุนหรือไม่

13 หลักการคาดการณ์ล่วงหน้า (Foresight Principle) ในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรู้จักคาดการณ์ล่วงหน้าได้ถูกต้องเพื่อความรอบคอบละเอียดถี่ถ้วนในการปฏิบัติงาน

14 หลักความมีลักษณะเฉพาะอย่าง (Specification Principle) ในทางการพัฒนาถือว่าการแบ่งงานหน้าที่รับผิดชอบโดยไม่ก้าวท้าวเป็นลักษณะที่จะนำมาเพื่อประสิทธิภาพของงาน ดังนั้นการปฏิบัติงานในหน่วยงานการเงินควรแบ่งหน้าที่รับผิดชอบระหว่างบุคลากรในหน่วยงาน และเฉพาะบุคคล ไม่ก้าวท้าวหน้าที่ซึ่งกันและกัน เช่น แยกฝ่ายปฏิบัติการกับฝ่ายตรวจสอบออกจากกัน เป็นต้น การให้ผู้รับผิดชอบงานเฉพาะอย่างเป็นการทำให้คนได้ทำงานเฉพาะอย่าง ทำให้เกิดความแน่นอนในการปฏิบัติงาน ป้องกันความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นได้

15 หลักแห่งการเปิดเผย (Publicity Principle) เนื่องจากเงินที่นำมาจ่ายในสถานศึกษาได้มาจากภาษีอากรของประชาชน ดังนั้น ในแต่ละช่วงเวลาในทุกเดือน หรือทุกปีงบประมาณควรมีการรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน

16 หลักผลิตผล (Productivity Principle) ในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษานั้นจะต้องคำนึงถึง ผลผลิตที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

17 หลักการประหยัด (Economy Principle) การใช้จ่ายเงินทุกอย่างของสถานศึกษาต้องเป็นไปโดยความประหยัด พิจารณาถึงความจำเป็นในการคำนึงถึงงานใดที่ต้องใช้เงินมากจะเป็นงานที่ไม่จำเป็นและไม่เป็นประโยชน์ ควรตัดรายการนั้นทิ้งไป

18 หลักเศรษฐศาสตร์ (Economics Principle) การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาการยึดหลักเศรษฐศาสตร์ที่คำนึงถึงสิ่งที่เข้าไป (Input) ได้แก่ เงิน แรงงาน และอื่น ๆ กับผลที่ได้รับ (Output) ได้แก่ คุณภาพของการศึกษาว่ามีลักษณะคุ้มค่ากันหรือไม่

ประธาน หอมพูน (2536 : 12) กล่าวว่า การบริหารงานธุรการและการเงินเป็นภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา จะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน และเป็นปัจจุบันตามแนวปฏิบัติในการบริหารงานธุรการ และการเงิน ซึ่งเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่สถานศึกษาระดับประถมศึกษาของกรุงเทพมหานคร จะยึดถือเป็นระเบียบปฏิบัติ

กระทรวงการคลัง (2542 : บทนำ) กล่าวว่า ระบบการควบคุมการเงินหน่วยงานย่อยได้มีการกำหนดระบบบัญชีหน่วยงานย่อยให้กับส่วนราชการที่มีได้เป็นส่วนราชการผู้เบิก ตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง พ.ศ. 2520 และแก้ไขเพิ่มเติม แต่มีการจัดเก็บและนำส่งเงินรายได้แผ่นดิน และการเบิกเงินงบประมาณหรือเงินนอกงบประมาณจากส่วนราชการผู้เบิกไปใช้จ่าย โดยมีได้เบิกตรงกับกรมบัญชีกลางหรือสำนักงานคลัง และสั่งการให้ถือปฏิบัติตามระบบบัญชีดังกล่าว พ.ศ. 2515

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ควบคุมเงินสดในความรับผิดชอบ รายงานจำนวน ประเภทเงินคงเหลือ และรวบรวมใบสำคัญส่งส่วนราชการผู้เบิก โดยบันทึกควบคุมในสมุดเงินสดแบบหลายช่อง พร้อมทั้งทะเบียนคุมรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง เพื่อไม่ให้เป็นการทำบัญชีกับหน่วยงานย่อยมากนัก โดยระบบดังกล่าวถือว่าปฏิบัติมาเป็นระยะเวลาอันแล้ว ปัจจุบันจำนวนหน่วยงานย่อยเพิ่มมากขึ้น และมีความแตกต่างกันมาก ทั้งขนาด ขอบเขตงานประมาณเงินผ่านมือ และความจำเป็นในการควบคุม และตรวจสอบข้อมูลทางการเงินและบัญชี จึงควรปรับปรุงระบบบัญชีดังกล่าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การพิจารณาปรับปรุงระบบงานสามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม และเพื่อให้หน่วยงานย่อยขนาดเล็กซึ่งมีอัตรากำลังจำกัด ไม่มีบุคลากรที่มีคุณวุฒิทางบัญชี และมีการใช้จ่ายเงินไม่มาก ไม่ต้องมีภาระทางบัญชี เพื่อให้มีเวลากับภารกิจหลักได้เต็มที่ กระทรวงการคลังจึงอนุญาตให้หน่วยงานย่อยที่มีลักษณะดังกล่าว ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามระบบบัญชีหน่วยงานย่อย (พ.ศ. 2515) โดยให้ส่วนราชการผู้เบิกรับผิดชอบจ่ายเงินเข้าบัญชีให้กับเจ้าหน้าที่หรือผู้มีสิทธิรับเงินโดยตรง สำหรับหน่วยงานย่อยที่จำเป็นต้องรับ - ส่งเงินรายได้แผ่นดิน หรือรับ - จ่าย เงินนอกงบประมาณ บางประเภทที่หน่วยงานย่อยก็ให้มีระบบการควบคุมเท่าที่จำเป็น (ระบบควบคุมเงินวิธีปฏิบัติทางการเงินและบัญชีของส่วนราชการผู้เบิกในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานย่อยตามระบบบัญชีหน่วยงานย่อย)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 58) กล่าวว่า แนวทางการควบคุมกำกับ ติดตาม การเงินและบัญชี ระดับโรงเรียน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีการปรับเปลี่ยนระบบการบริหารจัดการทางการศึกษาใหม่ โดยเน้นให้กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งทางด้านวิชาการและงบประมาณให้ถึงระดับสถานศึกษา ซึ่งในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้มอบอำนาจให้สถานศึกษาดำเนินงานการจัดซื้อ/จัดจ้าง โดยบางรายการให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นผู้เบิกจ่ายเงิน และบางรายการให้สถานศึกษาเบิกจ่ายเอง ทำให้สถานศึกษาได้รับเงินในการบริหารจัดการมากยิ่งขึ้น การบริหารการเงินของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง และจำเป็นต้องมีระบบควบคุมกำกับติดตามการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อลดภาระและสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริหารและปฏิบัติหน้าที่ ในสิ่งที่พึงปฏิบัติและพึงระมัดระวัง ไม่ว่าจะเป็นการรับเงิน ซึ่งโดยปกติจะต้องจัดทำใบเสร็จรับเงิน และบันทึกบัญชีทุกครั้ง การจ่ายเงินจะต้องมีหลักฐานการจ่ายเงินทุกครั้ง รวมทั้งการใช้จ่ายเงินต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เช่น การจัดทำแผน การใช้จ่ายเงินของสถานศึกษา การจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้าง และปฏิทินกำกับงาน

ดาวเดือนเพ็ญ ม่วงเพ็ง (2539 : 15 - 17) กล่าวว่า ระบบการบริหารงบประมาณเดิมมีสาระเพียงการจัดทำบัญชีในการแสดงรายรับรายจ่ายของรัฐบาลที่เสนอต่อสภาเท่านั้น ต่อมาได้วิวัฒนาการขึ้นมาเป็นลำดับ ระบบงบประมาณอาจจำแนกได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1 การบริหารงบประมาณแบบแสดงรายการ (Line Item Budgetary System) การบริหารงบประมาณประเภทนี้เน้นถึงการควบคุมรายจ่ายต่าง ๆ และมีการจำแนกรายจ่ายอย่างละเอียด

และบางครั้งเรียกว่างบประมาณแบบเก่า (Conventional Budget) หรืองบประมาณแบบพิธี (Traditional Budget) เพราะเป็นงบประมาณระบบเก่าแก่ที่สุดที่ได้รับการนำมาปฏิบัติ กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นงบประมาณแบบแสดงรายการย้าเรื่อง "Input" โดยแสดงถึงสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นแรงงาน สิ่งของหรือบริการที่จะต้องจัดซื้อมาใช้จ่ายเพื่อการดำเนินงานบริหารประเทศ มิได้แสดงถึง "Output" ที่จะเกิดขึ้นจากการในใช้จ่ายนั้น ๆ และการวิเคราะห์งบประมาณระบบนี้จัดทำเพียงวิเคราะห์สิ่งที่เพิ่มขึ้น (Incremental) โดยใช้งบประมาณของปีเก่าเป็นฐานเท่านั้น

2 การบริหารงบประมาณแบบแสดงผลงาน (Performance Budgetary System) การบริหารงบประมาณประเภทนี้ เกิดจากการปรับปรุงระบบงบประมาณแบบแสดงรายการ โดยเน้นหนักในด้านประสิทธิภาพและประหยัด (Efficiency and Economy) การใช้ทรัพยากรและต้องการแสดงให้เห็นผลงาน (Output) ที่เกิดจากการใช้จ่ายเงินงบประมาณ หน่วยวิเคราะห์ของระบบงบประมาณแบบนี้ คือ หน่วยกิจกรรม เจตนารมณ์ของการประยุกต์ใช้งบประมาณลักษณะนี้ต้องการย้าว่าวัตถุประสงค์ของรัฐบาลทำการจัดหามาใช้นั้นไม่มีความสำคัญอะไรในตัวของมันเอง เป็นเพียงเครื่องมือหรือปัจจัยเพื่อช่วยให้กิจกรรมที่ทำหรือหน่วยงานปฏิบัติได้สำเร็จจะลุล่วงไปได้ ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทาง (Ends) ของการทำงานการเน้นงานหรือกิจกรรมนี้ มีแนวคิดอยู่ที่การทำงานหรือกิจกรรมให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี (Accomplishment) ของงาน หรือกิจกรรมเอง เป็นเป้าหมายปลายทางของการบริหารงบประมาณประเภทนี้ ในขั้นทางการบริหารงบประมาณก็จะเน้นการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของกิจกรรมนั้น ๆ เป็นหลักโดยพยายามใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด การติดตามประเมินผลเป็นการประเมินผลดูว่าการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ ได้บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใดเป็นประเด็นหลัก การบริหารงบประมาณประเภทนี้ทำให้มีความยืดหยุ่นในการบริหารมากขึ้น

3 การบริหารงบประมาณแบบแผนงาน (Planning, Budgeting System) แนวคิดของการบริหารงบประมาณระบบนี้มุ่งเน้นความสนใจต่อลักษณะทั่วไป และความสำคัญของงานที่จะกระทำมากกว่าสิ่งที่จะจัดซื้อ มา กล่าวคืองานหรือบริการที่จะกระทำให้สำเร็จไปและค่าใช้จ่ายทั้งหมดของงานหรือบริการนั้น งบประมาณแบบนี้จะวางเป้าหมาย (Target) ที่สามารถวัดผลงานทุกระยะได้

การบริหารงบประมาณประเภทนี้ พัฒนาต่อจากการบริหารงบประมาณแบบแสดงแผนงาน ที่กล่าวข้างต้น ได้นำเอาการวางแผน (Planning) เข้ามาประกอบเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำงบประมาณ เพื่อให้การใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล พร้อม ๆ กันจุดเด่นที่เน้นการวางแผนระยะยาวและการบรรลุวัตถุประสงค์อย่างต่อเนื่อง และสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และในระหว่างปีงบประมาณที่ต่อเนื่องกัน

4 การบริหารงบประมาณฐานศูนย์ (Zero - Based Budgeting ZBB) มีลักษณะคล้ายการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance Based Budgeting PBB) และบางส่วนคล้ายการบริหารงบประมาณแบบแสดงผลงาน กล่าวคือ ZBB มุ่งเน้นการวางแผนระยะสั้น คือ แผนปฏิบัติงานประจำปี (ไม่ใช่แผนระยะยาว) และกำหนดหน่วยวิเคราะห์เป็นแผนงาน หรือโครงการหรือกิจกรรมที่เรียกว่า "Packages" ซึ่งเสนอโดยหน่วยปฏิบัติงานระดับล่างสุด ผ่านการพิจารณา

โดยหน่วยงานระดับสูงขึ้นไปตามลำดับ จุดเด่นที่สำคัญของการบริหารงบประมาณแบบ ZBB คือ มุ่งเน้นการกระจายอำนาจการตัดสินใจให้แก่หน่วยงานระดับล่างสุด (หน่วยงานปฏิบัติงาน) ในการจัดทำ คำของงบประมาณของตนเอง ข้อดีของ ZBB คือ ช่วยให้การกำหนด การวิเคราะห์และการบริหาร งบประมาณมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากกว่า

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 17 - 20) กล่าวว่า ปัญหาในการบริหารงานพัสดุมีมากหลายประการ ทั้งที่เป็นปัญหามาจากข้อบกพร่องของระเบียบ กฎหมาย ระบบบริหารและพฤติกรรมของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ซึ่งบางเรื่องก็สามารถแก้ไขได้และบางเรื่อง ก็เป็นเรื่องยากมากที่จะแก้ไข ทั้งนี้เพราะเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายประการ อาจสรุป สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารงานพัสดุได้ 3 ประการ คือ

- 1 ปัญหาที่เนื่องมาจากการปฏิบัติผิดระเบียบจนทำให้ทางราชการเสียหาย
- 2 ปัญหาที่เนื่องมาจากการทุจริตโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- 3 ปัญหาที่เนื่องมาจากการบริหารที่ไม่มีประสิทธิภาพ

จากปัญหา 3 ประการข้างต้น ในการควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณของสถานศึกษา ในด้านการเงิน การบัญชี และการพัสดุ โดยการตรวจสอบติดตาม เป็นเหตุอันเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา ยังขาดศักยภาพในการควบคุมกำกับดูแล จนถึงการขาดจรรยาบรรณของ ผู้บริหารสถานศึกษาในการมองเห็นผลประโยชน์ส่วนรวมน้อยเกินไป

คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 39 – 50) ได้ระบุว่า การบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จาก การบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อผลประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน โดยมีขอบข่ายภารกิจ 7 ด้าน ดังนี้

- 1 การจัดทำและเสนอของบประมาณ
 - 1 1 การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา
 - 1 2 การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา
 - 1 3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ
- 2 การจัดสรรงบประมาณ
 - 2 1 การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา
 - 2 2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ
 - 2 3 การโอนเงินงบประมาณ
- 3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
 - 3 1 การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
 - 3 2 การประเมินผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน

- 4 การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา
 - 4 1 การจัดการทรัพยากร
 - 4 2 การระดมทรัพยากร
 - 4 3 การจัดหารายได้และผลประโยชน์
 - 4 4 กองทุนกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา
 - 4 5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา
- 5 การบริหารการเงิน
 - 5 1 การเบิกเงินจากคลัง
 - 5 2 การรับเงิน
 - 5 3 การเก็บรักษาเงิน
 - 5 4 การจ่ายเงิน
 - 5 5 การนำส่งเงิน
 - 5 6 การกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี
- 6 การบริหารบัญชี
 - 6 1 การจัดทำบัญชีการเงิน
 - 6 2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
 - 6 3 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทำเบียน และรายงาน
- 7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์
 - 7 1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา
 - 7 2 การจัดหาพัสดุ
 - 7 3 การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง
 - 7 4 การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

ในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ตามแนวคิดของผู้วิจัยเป็นการดำเนินการเพื่อจัดหาทรัพยากรที่มีความจำเป็นต้องใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการดำเนินงานตามแผนงานและนโยบายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และประหยัด โดยเฉพาะภารกิจหลักในการดำเนินงานของสถานศึกษา คือ การจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์และศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนสูงสุด

3 การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาตามโครงสร้างที่กำหนดในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มีขอบข่ายภารกิจในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา 7 ภารกิจ คือ (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 39 – 50)

ขอบข่ายการดำเนินงานของสถานศึกษา

1 การจัดทำและเสนอของบประมาณ

1.1 การวิเคราะห์ และพัฒนานโยบายทางการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติงาน

1) วิเคราะห์ทิศทางและยุทธศาสตร์ระดับนโยบาย ได้แก่ เป้าหมาย เชิงยุทธศาสตร์ ระดับชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงศึกษาธิการ และแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) ศึกษาข้อตกลงผลการปฏิบัติงานและเป้าหมายการให้บริการสาธารณะทุกระดับ ได้แก่ เป้าหมายการให้บริการสาธารณะ (Public Service Agreement PSA) ข้อตกลงการจัดทำผลผลิต (Service Delivery Agreement SDA) ข้อตกลงการปฏิบัติงานของเขตพื้นที่และผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้บรรลุข้อตกลงที่สถานศึกษาทำกับเขตพื้นที่การศึกษา

3) ศึกษาวิเคราะห์ วิจัยการจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษา และตามความต้องการของสถานศึกษา

4) วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามข้อตกลงที่ทำกับเขตพื้นที่ การศึกษาด้านปริมาณ คุณภาพ เวลา ตลอดจนต้นทุน ซึ่งต้องคำนวณต้นทุนผลผลิตขององค์กร และผลผลิตงาน/โครงการ

5) จัดทำข้อมูลสารสนเทศผลการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

6) เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศให้เขตพื้นที่การศึกษา และสาธารณะชนทราบ
กฎหมาย ระเบียบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

2) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2544

1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์ หรือแผนพัฒนาการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการดังนี้

- 1) ทบทวนภารกิจจัดการศึกษาของสถานศึกษา และศึกษารายงานข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง
- 2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา (SWOT) และประเมินสถานภาพของสถานศึกษา
- 3) กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และเป้าประสงค์ (Corporate Objective) ของสถานศึกษา
- 4) กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา
- 5) กำหนดผลผลิต(Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) และตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Performance indicators KPIS) โดยจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ
- 6) กำหนดเป้าหมายระยะปานกลางของผลผลิตในเชิงปริมาณ คุณภาพ และผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่จะทำรายชื่อกดลงกับเขตพื้นที่การศึกษา
- 7) จัดทำรายละเอียดโครงสร้าง แผนงาน งาน/โครงการ และกิจกรรมหลัก
- 8) จัดให้รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุง และนำเสนอขอความเห็นต่อคณะกรรมการสถานศึกษา
- 9) เผยแพร่ประกาศต่อสาธารณชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง
กฎหมาย ระเบียบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

2) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

1.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของงบประมาณ

แนวทางการปฏิบัติ

- 1) จัดทำรายละเอียดแผนงบประมาณ แผนงาน งานโครงการ ให้มีความเชื่อมโยงกับผลผลิตและผลลัพธ์ ตามตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา พร้อมกับวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน งานโครงการ เมื่อเขตพื้นที่การศึกษาแจ้งนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการจัดตั้งงบประมาณ ให้สถานศึกษาดำเนินการ
- 2) จัดทำกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง (Medium Term Expenditure Framework MTEF) โดยวิเคราะห์นโยบายหน่วยเหนือที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม วิเคราะห์ผลการดำเนินงานปีงบประมาณที่ผ่านมาของสถานศึกษา เพื่อปรับเป้าหมายผลผลิตที่ต้องการดำเนินการใน 3 ปีข้างหน้า พร้อมกับปรับแผนงาน งานโครงการ และกิจกรรมหลัก ให้สอดคล้องกับประมาณรายได้ของสถานศึกษาทั้งจากเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ

3) จัดทำคำขอรับงบประมาณของสถานศึกษา และกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง (MTEF) เสนอต่อเขตที่การศึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมสอดคล้องเชิงนโยบาย

4) จัดทำร่างข้อตกลงบริการผลผลิต (ร่างข้อตกลงผลการปฏิบัติงาน) ของสถานศึกษาที่จะต้องทำกับเขตพื้นที่การศึกษาเมื่อได้รับงบประมาณ โดยมีเป้าหมายการให้บริการที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

กฎหมาย ระเบียบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1) ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2546

2) ชุดปฏิบัติการจัดทำแผนกลยุทธ์และกรอบประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา

2. การจัดสรรงบประมาณ

2.1 การจัดสรรงบประมาณภายในสถานศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

1) จัดทำข้อตกลงบริการผลผลิตของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษาเมื่อได้รับงบประมาณ

2) ศึกษาข้อมูลการจัดสรรงบประมาณที่สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานแจ้งผ่านเขตพื้นที่การศึกษา แจ้งให้สถานศึกษาทราบในเรื่องนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการจัดสรรงบประมาณ

3) ตรวจสอบกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับจากหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเขตพื้นที่การศึกษาแจ้ง ตลอดจนตรวจสอบวงเงินนอกงบประมาณที่ได้จากแผนการระดมทรัพยากร

4) วิเคราะห์กิจกรรมตามภารกิจงานที่ต้องดำเนินการตามมาตรฐานโครงสร้างสายงาน และตามแผนงาน งานโครงการของสถานศึกษา เพื่อจัดลำดับความสำคัญ และกำหนดงบประมาณ ทรัพยากรของแต่ละสายงาน งานโครงการ ให้เป็นไปตามกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับและวงเงินนอกงบประมาณตามแผนระดมทรัพยากร

5) ปรับปรุงกรอบงบประมาณรายจ่ายระยะปานกลาง (MTEF) ให้สอดคล้องกับกรอบวงเงินที่ได้รับ

6) จัดทำรายละเอียดแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ ซึ่งระบุแผนงาน งานโครงการที่สอดคล้องวงเงินงบประมาณที่ได้รับ และวงเงินนอกงบประมาณที่ได้ตามแผนระดมทรัพยากร

7) จัดทำข้อร่างตกลงผลผลิตของหน่วยงานภายในสถานศึกษา และกำหนดผู้รับผิดชอบ

8) นำเสนอแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และร่างข้อตกลงผลผลิตขอความเห็นชอบคณะกรรมการสถานศึกษา

9) แจ้างจัดสรรวงเงินและจัดทำข้อตกลงผลผลิตให้หน่วยงานภายในสถานศึกษา
รับไปดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ

กฎหมาย ระเบียบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ ศ 2545

2 2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ

แนวทางการปฏิบัติ

1) จัดทำแผนการใช้งบประมาณรายไตรมาสโดยกำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน
รายเดือนให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ แล้วสรุปแยกเป็นรายไตรมาส เป็น
งบบุคลากร งบอุดหนุน งบลงทุน (แยกเป็นค่าครุภัณฑ์ และค่าก่อสร้าง) และงบดำเนินการ (ตาม
นโยบายพิเศษ)

2) เสนอแผนการใช้งบประมาณวงเงินรวมเพื่อขออนุมัติเงินประจำงวดเป็น
รายไตรมาสผ่านเขตพื้นที่การศึกษาไปยังคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานรวบรวมเสนอต่อ
สำนักงบประมาณ

3) เบิกจ่ายงบประมาณประเภทต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี
และอนุมัติการใช้งบประมาณของสถานศึกษาตามประเภทและรายการตามที่ได้รับงบประมาณ

กฎหมาย ระเบียบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ ศ 2545

2 3 การโอนเงินงบประมาณ

แนวทางการปฏิบัติ

การโอนเงิน ให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

3 1 การตรวจสอบ ติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

1) จัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามการใช้เงินทั้งเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ
ของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และแผนการใช้งบประมาณ
รายไตรมาส

2) จัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานตามข้อตกลงการให้บริการ
ผลผลิตของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และแผนการใช้งบประมาณ
รายไตรมาส

3) จัดทำแผนการกำกับตรวจสอบติดตามและป้องกันความเสี่ยงสำหรับโครงการ
ที่มีความเสี่ยงสูง

- 4) ประสานแผนและดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม และนิเทศให้เป็นไปตามแผนการตรวจสอบ ติดตามของสถานศึกษา โดยเฉพาะโครงการที่มีความเสี่ยงสูง
- 5) จัดทำข้อสรุปผลการตรวจสอบ ติดตาม และนิเทศ พร้อมทั้งเสนอข้อปัญหาที่อาจทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้สถานศึกษาเร่งแก้ปัญหาได้ทันสถานการณ์
- 6) รายงานผลการดำเนินการตรวจสอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 7) สรุปข้อมูลสารสนเทศที่ได้และจัดรายงานข้อมูลการใช้งบประมาณผลการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นรายไตรมาสต่อเขตพื้นที่การศึกษา

3 2 การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

แนวทางการปฏิบัติ

- 1) กำหนดปัจจัยหลักความสำเร็จ และตัวชี้วัด (Key Performance Indicators KPIs)
- 2) จัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จของผลผลิตที่กำหนดตามข้อตกลงการให้บริการผลผลิตของสถานศึกษา
- 3) สร้างเครื่องมือเพื่อการประเมินผล ผลผลิตตามตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนดไว้ตามข้อตกลงการให้บริการผลผลิตของสถานศึกษา
- 4) ประเมินแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา และจัดทำรายงานประจำปี
- 5) รายงานผลการประเมินต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเขตพื้นที่การศึกษา

4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

4 1 การจัดการทรัพยากร

แนวทางการปฏิบัติ

- 1) ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานภายในสถานศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาทราบรายการสินทรัพย์ของสถานศึกษาเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน
- 2) วางระบบการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับบุคคล และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน
- 3) สนับสนุนให้บุคลากร และสถานศึกษาร่วมมือกันใช้ทรัพยากรในชุมชน ให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

4.2 การระดมทรัพยากร

แนวทางการปฏิบัติ

- 1) ศึกษาวิเคราะห์กิจกรรมและภารกิจ งาน/โครงการ ตามกรอบประมาณการระยะปานกลาง (MTEF) และแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีความจำเป็นที่มีความจำเป็นต้องใช้วงเงิน

เพิ่มเติมจากประมาณการรายได้งบประมาณไว้ เพื่อจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมให้เป็นไปตามความเร่งด่วนและช่วงเวลา

2) สํารวจข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษา ตามเกณฑ์การรับทุนทุกประเภท ตั้งกรรมการพิจารณาคัดเลือกนักเรียนได้รับทุนการศึกษา โดยตรวจสอบข้อมูลเชิงลึกพร้อมกับให้มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน

3) ศึกษา วิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร และท้องถิ่นที่มีศักยภาพให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา ตลอดจนติดต่อประสานความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรม

4) จัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษา โดยกำหนดวิธีการ แหล่งการสนับสนุน เป้าหมาย เวลาดำเนินงาน และผู้รับผิดชอบ

5) เสนอแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและดำเนินการในรูปคณะกรรมการ

6) เก็บรักษาเงินและเบิกจ่ายไปใช้ตามแผนปฏิบัติการประจำปีที่ต้องใช้เงินเพิ่มเติมให้เป็นไปตามระเบียบของทุนการศึกษา และระเบียบว่าด้วยเงินนอกงบประมาณทั้งตามวัตถุประสงค์และไม่กำหนดวัตถุประสงค์

กฎหมาย ระเบียบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ ศ 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ ศ 2545

4 3 การจัดการรายได้และผลประโยชน์

แนวทางการปฏิบัติ

1) วิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษาที่ดำเนินการจัดการรายได้ และสินทรัพย์ในส่วนที่จะนำมาซึ่งรายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษา เพื่อจัดทำทะเบียนข้อมูล

2) จัดทำแนวปฏิบัติ หรือระเบียบของสถานศึกษาเพื่อจัดการรายได้ และบริหารรายได้และผลประโยชน์ตามแต่ละสภาพของสถานศึกษา โดยไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

3) จัดหารายได้และผลประโยชน์ และจัดทำทะเบียนคุม เก็บรักษาเงินและเบิกจ่าย ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

กฎหมาย ระเบียบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ ศ 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ ศ 2545

4 4 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

1) สํารวจประเภทกองทุน และจัดทำข้อมูลยอดวงเงินและหลักเกณฑ์ของแต่ละกองทุน

2) สำนักรวความต้องการของนักเรียนและคัดเลือกเสนอให้กู้ยืมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

3) ประสานการกู้ยืมกับหน่วยปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

4) สร้างความตระหนักแก่ผู้กู้ยืม

5) ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน

4.5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

1) จัดระบบสวัสดิการเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามกฎหมายทั้งการจัดหาและการใช้สวัสดิการเพื่อการศึกษา

2) วางระเบียบการใช้เงินสวัสดิการสะสม แล้วให้อธิบดีบัญชีรายได้แผ่นดินนำส่งคลัง เข้าบัญชีรายได้แผ่นดิน หากมียอดคงเหลือให้อธิบดีบัญชีรายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง

3) ตรวจสอบความถูกต้องของตัวเงินสดและเงินฝากธนาคารตามรายงานคงเหลือประจำวัน และงบพิสูจน์ยอดฝากธนาคาร ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีแยกประเภททั่วไป และการตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีย่อยและทะเบียน

4) แก้ไขข้อผิดพลาดจากการบันทึกการผิดบัญชี จากการเขียนข้อความผิดหรือตัวเลขผิด จากการบันทึกตัวเลขผิดของบัญชีย่อยแต่ยอดรวมถูก โดยการชี้แจงข้อความหรือตัวเลขผิดลงลายมือชื่อย่อกำกับ พร้อมวันเดือนปีแล้วเขียนข้อความหรือตัวเลขที่ถูกต้อง

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1) หลักการนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ ฉบับที่ 2

2) คู่มือแนวทางการปรับเปลี่ยนระบบบัญชีส่วนราชการจากเกณฑ์เงินสดเข้าสู่เกณฑ์คงค้าง

5 การบริหารการเงิน

5.1 การเบิกเงินจากคลัง

แนวทางการปฏิบัติ

1) รวบรวมหลักฐานขอเบิกที่ได้รับการสอบทานแล้วว่าถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ

2) ตั้งฎีกาขอเบิกเงินจากสำนักงานคลังจังหวัด

5.2 การรับเงิน และการนำส่งเงิน

แนวทางการปฏิบัติ

1) จัดทำและอนุมัติคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการรับส่งเงินการเก็บรักษาเงินโดยผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

2) คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ในการรับเงินจากคลังหรือจากหน่วยงานที่จ่ายเงินให้สถานศึกษา เพื่อใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของเงินนั้นๆ

3) คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ในการนำส่งเงินที่สถานศึกษา นำฝากคลัง และเงินที่ต้องนำส่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5 3 การจ่ายเงิน

แนวทางการปฏิบัติ

- 1) รวบรวมหลักฐานขอเบิกเงินเพื่อการดำเนินงานจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 2) จัดทำหลักฐานการจ่ายเงินตามระเบียบปฏิบัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- 3) จ่ายเงินให้กับเจ้าหนี้หรือผู้มีสิทธิโดยชอบตามกฎหมาย โดยได้รับหลักฐานการล้างหนี้จากผู้มีสิทธิโดยชอบตามกฎหมาย

5 4 การโอนเงิน

แนวทางการปฏิบัติ

- 1) จัดทำหลักฐานการโอน โดยนำข้อมูลของผู้มีสิทธิรับเงินโดยชอบตามกฎหมาย ที่มีความประสงค์ให้สถานศึกษา จ่ายเงินโดยการโอนผ่านบัญชีเงินฝากธนาคาร
- 2) นำเงินสดหรือเอกสารแทนตัวเงินของสถานศึกษา ไปดำเนินการโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้มีสิทธิรับเงินโดยชอบตามกฎหมาย โดยคณะกรรมการรับส่งเงินที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้ง
- 3) สถานศึกษาดำเนินการติดตามหลักฐานการล้างหนี้จากผู้มีสิทธิรับเงิน โดยชอบธรรมโดยเร่งด่วน

5 5 การเก็บรักษาเงิน

แนวทางปฏิบัติงาน

- 1) จัดทำและอนุมัติคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเก็บรักษาเงินของสถานศึกษา
- 2) คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งตรวจสอบเงินคงเหลือประจำวันของสถานศึกษา ตามหลักฐานที่เกี่ยวข้อง
- 3) คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งลงชื่อในหลักฐานที่เกี่ยวข้อง แล้วจัดเก็บในตู้กำปันตามระเบียบการเก็บรักษาเงินของส่วนราชการ และนำเงินส่งให้ผู้รับผิดชอบในการจ่ายเงินของสถานศึกษาในวันรุ่งขึ้น เพื่อใช้จ่ายในการดำเนินงานของสถานศึกษา

5 6 การกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี

แนวทางการปฏิบัติ

- 1) รวบรวมข้อมูลหลักฐานในการเบิกจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในปีนั้นๆ ที่ไม่สามารถเบิกได้ทันในวันสิ้นปีงบประมาณ

2) จัดทำแบบคำขอถอนเงินไว้เบิกเหลือมปี ส่งหน่วยงานที่รับผิดชอบการจ่ายงบประมาณให้กับสถานศึกษา เพื่อเบิกและจ่ายให้ผู้มีสิทธิรับเงินโดยชอบตามกฎหมายหลังจากสิ้นปีงบประมาณ

6. การบริหารงานบัญชี

6.1 การจัดทำบัญชีการเงิน

แนวทางการปฏิบัติ

1) ตั้งยอดบัญชีระหว่างปีงบประมาณทั้งการตั้งยอดภายหลังการปิดบัญชีงบประมาณปีก่อน และการตั้งยอดก่อนปิดบัญชีปีงบประมาณปีก่อน

2) จัดทำกระดาดำทำการโดยปรับปรุงบัญชีเงินงบประมาณ โอนปิดบัญชีเงินนอกงบประมาณเข้าบัญชีทุน และบัญชีเงินรับฝากและเงินประกัน ตั้งยอดบัญชีสินทรัพย์ที่เป็นบัญชีวัสดุหรือบัญชีสินค้างเหลือ และบัญชีสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน จัดทำใบสำคัญ การลงบัญชีทั่วไป โดยใช้จำนวนเงินตามรายการหลังการปรับปรุง

3) บันทึกเปิดบัญชีคงค้าง (พึงรับพึงจ่าย Accrual Basis) โดยบันทึกรายการด้านเดบิตในบัญชีแยกประเภท (สินทรัพย์และค่าใช้จ่าย) และบันทึกรายการทางด้านเครดิตในบัญชี แยกประเภท (หนี้สิน ทุน รายได้)

4) บันทึกบัญชีประจำวัน ให้ครอบคลุมการรับเงินงบประมาณ การรับรายได้จากการขายสินค้าหรือการให้บริการ การรับเงินรายได้ การจ่ายเงินงบประมาณ การจ่ายเงินงบประมาณให้ยืม การจ่ายเงินนอกงบประมาณให้ยืม การซื้อวัสดุหรือสินค้างเหลือ เงินทดรองจ่ายเงินมัดจำและค่าปรับ รายได้จากเงินกู้ของรัฐ สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน การรับเงินบริจาค รวมถึงการรับเงินรายได้แผ่นดิน การถอนเงินรายได้แผ่นดิน การเบิกเงินงบประมาณแทนกัน การจ่ายเงินให้หน่วยงานที่ปฏิบัติตามระบบควบคุมการเงิน การรับเงินความรับผิดชอบทางละเมิด

5) สรุปรายการบันทึกบัญชีทุกวันทำการ สรุปรายการรับหรือจ่ายเงินผ่านไปบัญชีแยกประเภทเงินสด เงินฝากธนาคาร และเงินฝากคลังสำหรับรายการอื่นๆ และรายการในสมุดรายวันทั่วไปให้ผ่านรายการเข้าบัญชีแยกประเภท ณ วันทำการสุดท้ายของเดือน

6) ปรับปรุงบัญชีเมื่อสิ้นปีงบประมาณโดยปรับรายการบัญชีรายได้จากงบประมาณค้างรับ ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย/รับที่ได้รับล่วงหน้า ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า/รายได้ค้างรับ วัสดุหรือสินค้าที่ใช้ไประหว่างงวดบัญชี ค่าเสื่อมราคา/ค่าตัดจำหน่าย ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ

7) ปิดบัญชีรายได้และค่าใช้จ่ายเพื่อบันทึกบัญชีรายได้สูงกว่า (ต่ำกว่า) ค่าใช้จ่ายในงวดบัญชี และปิดรายการรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายงวดบัญชี เข้าบัญชีรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม แล้วให้ออนบัญชีรายได้แผ่นดินนำส่งคลังเข้าบัญชีรายได้แผ่นดิน หากมียอดคงเหลือให้ออนเข้าบัญชีรายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง

8) ตรวจสอบความถูกต้องของตัวเงินสดและเงินฝากธนาคารตามรายงานคงเหลือประจำวัน และงบพิสูจน์ยอดฝากธนาคาร ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีแยกประเภททั่วไป และการตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีย่อยและทะเบียน

9) แก้ไขข้อผิดพลาดจากการบันทึกการผิดบัญชี จากการเขียนข้อความผิดหรือตัวเลขผิด จากการบันทึกตัวเลขผิดของบัญชีย่อยแต่ยอดรวมถูก โดยการขีดฆ่าข้อความหรือตัวเลขผิด ลงลายมือชื่อยกกำกับพร้อมวันเดือนปีแล้วเขียนข้อความหรือตัวเลขที่ถูกต้อง

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1) หลักการนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ ฉบับที่ 2

2) คู่มือแนวทางการปรับเปลี่ยนระบบบัญชีส่วนราชการจากเกณฑ์เงินสด

เข้าสู่เกณฑ์คงค้าง

6 2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

แนวทางการปฏิบัติ

1) จัดทำรายงานประจำเดือนส่งหน่วยงานต้นสังกัดสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และกรมบัญชีกลางภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป โดยจัดทำรายงานรายได้แผ่นดิน รายงานรายได้ และค่าใช้จ่าย รายงานเงินประจำงวด

2) จัดทำรายงานประจำปี โดยจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน จัดทำงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน งบกระแสเงินสดจัดทำโดยวิธีตรง จัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงิน และจัดส่งรายงานประจำปีให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผ่านเขตพื้นที่การศึกษา และจัดส่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและกรมบัญชีกลางตามกำหนดระยะเวลาที่กำหนด

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

หลักการนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ ฉบับที่ 2

6 3 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

แนวทางการปฏิบัติ

จัดทำและจัดหาแบบพิมพ์ขึ้นใช้เองเว้นแต่เป็นแบบพิมพ์กลางที่เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจัดทำขึ้นเพื่อจำหน่ายแจก

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

หลักการนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ ฉบับที่ 2

7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

7.1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

- 1) ตั้งคณะกรรมการหรือบุคลากรขึ้นสำรวจวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้างทั้งหมดเพื่อทราบสภาพการใช้งาน
 - 2) จำหน่าย บริจาค หรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามระเบียบในกรณีที่หมดสภาพหรือไม่ได้ใช้ประโยชน์
 - 3) จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินที่เป็นวัสดุ ครุภัณฑ์ให้เป็นปัจจุบัน ทั้งที่ซื้อหรือจัดหาจากเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ตลอดจนที่ได้จากการบริจาคที่ยังไม่ได้บันทึกคุมไว้โดยบันทึกทะเบียนคุมราคา วันเวลาที่ได้รับสินทรัพย์
 - 4) จัดทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุสำหรับที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้างในกรณีที่ยังไม่ดำเนินการ และที่ยังไม่สมบูรณ์ให้ประสานกับกรมธนารักษ์ หรือสำนักงานธนารักษ์จังหวัดเพื่อดำเนินการให้เป็นปัจจุบัน และให้จัดทำทะเบียนคุมในส่วนของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน
 - 5) จัดทำระบบฐานข้อมูลทรัพย์สินของสถานศึกษา ซึ่งอาจใช้โปรแกรมระบบทะเบียนคุมสินทรัพย์ก็ได้ ถ้าสถานศึกษามีความพร้อม
 - 6) จัดทำระเบียบการใช้ทรัพย์สินที่เกิดจากการจัดหาของสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

7.2 การจัดหาพัสดุ

แนวทางการปฏิบัติ

- 1) วิเคราะห์แผนงาน งานโครงการ ที่จัดทำกรอบรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง เพื่อตรวจดูกิจกรรมที่ต้องใช้พัสดุที่ยังไม่มีตามทะเบียนคุมทรัพย์สิน และเป็นไปตามเกณฑ์ความขาดที่กำหนดตามมาตรฐานกลาง
 - 2) จัดทำแผนระยะปานกลางและจัดหาพัสดุทั้งในส่วนที่สถานศึกษาจัดหาเอง และที่ร่วมมือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นจัดหา
- กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

7.3 การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง

แนวทางการปฏิบัติ

- 1) จัดทำเอกสารแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้าง ในกรณีที่เป็นแบบมาตรฐาน

2) ตั้งคณะกรรมการขึ้นกำหนดคุณลักษณะเฉพาะหรือแบบรูปรายการ ในกรณีที่ไม่เป็นแบบมาตรฐานโดยดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบ

3) จัดซื้อจัดจ้าง โดยตรวจสอบงบประมาณ รายละเอียด เกณฑ์คุณลักษณะเฉพาะ ประกาศ ถ่าย/ขายแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะ พิจารณาของโดยคณะกรรมการ จัดทำสัญญา และเมื่อตรวจรับงานให้มอบเรื่องแก่เจ้าหน้าที่การเงินการวางฎีกาเบิกเงินเพื่อจ่ายแก่ผู้ขาย/ผู้จ้าง

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

7.4 การควบคุม บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

แนวทางการปฏิบัติ

1) จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินให้เป็นปัจจุบัน

2) กำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สิน

3) กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บควบคุม และเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระบบและแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปีอย่างสม่ำเสมอทุกปี

4) ตรวจสอบสภาพและบำรุงรักษาและซ่อมแซมทั้งก่อนและหลังการใช้งาน สำหรับทรัพย์สินที่มีสภาพไม่สามารถใช้งานได้ให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาและทำจำหน่ายหรือขอรื้อถอนกรณีเป็นสิ่งปลูกสร้าง

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

2) พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518

4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยภายในประเทศ

การบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาจากอดีตถึงปัจจุบัน ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามความน่าจะเป็น สืบเนื่องมาจากการบริหารงบประมาณที่ขาดประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และความประหยัด ประกอบทั้งศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านความรู้ความเข้าใจ แม้กระทั่งความจริงใจที่มีต่อความถูกต้อง ซึ่งจำเป็นต้องปฏิบัติ จนถึงเจตนาที่จะหาประโยชน์ให้กับตนเองจากการบริหารงบประมาณที่ไม่ถูกต้อง ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

วินัย บุญศาสตร์ (2534 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารงานธุรการและการเงินของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู-อาจารย์ที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้างานธุรการและการเงินของสถานศึกษา พบว่า ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา เกิดจากบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานน้อยลงและมีเวลาในการปฏิบัติงานด้านนี้น้อย ทั้งสถานศึกษาที่

ขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริหารงาน และได้รับงบประมาณน้อย ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณนั้นคือ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากร ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ควรบรรจุบุคลากรฝ่ายสนับสนุนการสอน ให้สถานศึกษาละหนึ่งตำแหน่ง และควรเพิ่มงบประมาณด้านวัสดุประจำสถานศึกษาให้มากขึ้น

ประสาน หอมพูน (2536 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงาน ธุรการและการเงินของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามทัศนคติ ของผู้บริหารสถานศึกษาและเจ้าหน้าที่งานธุรการและการเงินของสถานศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติของประชากรการบริหารงานธุรการและการเงินตามทัศนะของผู้บริหารเรียงจากลำดับสูง ไปต่ำ คือ งานงบประมาณ งานสารบรรณ งานทะเบียนและรายงานงานพัสดุ งานการเงินและบัญชี งานรักษาความปลอดภัยในด้านอาคารสถานที่ และตามทัศนะของเจ้าหน้าที่ธุรการและการเงิน เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ คือ งานงบประมาณ งานประชาสัมพันธ์ งานรักษาความปลอดภัย ในด้านอาคารสถานที่ งานสารบรรณ งานทะเบียนและรายงาน งานพัสดุ งานการเงินและบัญชี

ปนัดดา จรัสพิทยานุกุล (2538 96) ได้ทำการวิจัยปัญหาการปฏิบัติงานของ ผู้ตรวจสอบภายใน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จากข้อเสนอแนะของการวิจัย มุ่งเน้นให้ ผู้บริหารให้ความสำคัญในการตรวจสอบติดตาม การสนับสนุนการดำเนินงานบริหารงบประมาณ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องคำนึงถึงเพื่อป้องกันข้อบกพร่องในการบริหารงบประมาณ ของสถานศึกษา

ดวงเดือนเพ็ญ ม่วงเพ็ง (2539 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาและสาเหตุ ของปัญหาในการบริหารงานธุรการและการเงินของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ตามความต่างกันในประเทศ และขนาดของโรงเรียน ที่ดำรงตำแหน่ง ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการบริหารงานธุรการและการเงิน เกิดจากการขาด ทรัพยากรทางการบริหาร คือ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการที่ดี การแก้ไขปัญหาคือ ควรจะต้องดำเนินการจัดสรรบุคลากรเฉพาะด้าน การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับ งานในหน้าที่ ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและควรใช้เทคนิคในการควบคุม กำกับนิเทศ ติดตามดูแลการบริหารงานด้านนี้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

สุรเวศ มณีภาค (2541 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงาน การเงิน บัญชี และพัสดุของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ จากการเปรียบเทียบระดับปัญหาของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่การเงินและเจ้าหน้าที่พัสดุ ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานบัญชีและพัสดุของสถานศึกษา มีปัญหาหลายด้าน เกิดจากการขาด ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา เจ้าหน้าที่การเงิน และเจ้าหน้าที่พัสดุ ควรพัฒนาคุณภาพในการปฏิบัติงานให้กับตนเองให้เกิดความเชี่ยวชาญมากขึ้น และประสานงานกัน เพื่อพัฒนางานดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อไป

นิยมชัย ธิโสภา (2542 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานพัสดุในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี จากระดับปัญหาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และเจ้าหน้าที่พัสดุตามขนาดของสถานศึกษา ทั้งเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและเจ้าหน้าที่ในสถานศึกษา ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีปัญหาในการบริหารงานพัสดุของสถานศึกษาโดยรวม และรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดความต้องการ ด้านการแจกจ่ายพัสดุ ด้านการวางแผน และการจำหน่ายพัสดุ อยู่ในระดับน้อย และมีปัญหาเป็นรายด้านอีก 2 ด้าน คือ ด้านการจัดหาพัสดุ และด้านการบำรุงรักษาพัสดุ อยู่ในระดับปานกลาง

เชิดชัย สีนพูน (2542 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานการเงินและพัสดุของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม โดยศึกษาการปฏิบัติงานการเงินและพัสดุจากข้อมูลสารสนเทศและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ พบว่ามีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามขั้นตอนตามระเบียบปฏิบัติและกฎหมาย และซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องคำนึงถึงเพื่อป้องกันข้อบกพร่องในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม เพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไป

วิชเนพร ชัยพิพัฒน์ (2544 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาการปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานศึกษาเฉพาะกรณีกรมทะเบียนการค้า ผลการวิจัยพบว่า กรมทะเบียนการค้ามีขั้นตอนและกระบวนการเตรียมความพร้อมที่สรุปรวบรวมได้ 8 ขั้นตอน ซึ่งขณะนี้กรมทะเบียนการค้าดำเนินการได้ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรก การประเมินขีดความสามารถของกรมทะเบียนการค้าตามหลักเกณฑ์การพิจารณาภายใต้มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ประการ และต้องปรับปรุงใน 3 มาตรการแรก คือ การตรวจสอบภายใน การบริหารการจัดซื้อ และการคำนวณต้นทุนผลผลิต พบปัญหาการคำนวณต้นทุนผลผลิตมีความซับซ้อนและต้องใช้เวลามากยังมีความคลาดเคลื่อน เพราะบุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจ กรมทะเบียนการค้ามีความพร้อมที่จะนำระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานไปประยุกต์ใช้ได้มากขึ้น ที่จะปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้ประสบความสำเร็จ ควรจะต้องผ่านการปรับปรุงระบบการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะให้ส่วนราชการที่จะปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานต้องทบทวน ปรับปรุงกลยุทธ์ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของส่วนราชการ ที่กฎหมายกำหนด ประการสำคัญที่สุดคือ บุคลากรระดับผู้บริหารต้องมีความรู้ ความสามารถ มีความรับผิดชอบที่จะบริหารจัดการ มีหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณที่โปร่งใส เป็นธรรม และสามารถตรวจสอบได้ ระดับผู้ปฏิบัติต้องมีความพร้อม ทั้งทางด้านความรู้ ความเข้าใจ และจิตใจ หุ่่มเทให้กับการปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณ และมีระบบการจัดเก็บเอกสารที่ถูกต้อง ในส่วนของสำนักงบประมาณควรนำบทเรียนและแนวทางที่ได้จากกรมทะเบียนการค้ามาจัดทำคู่มือปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน เพื่อนำไปขยายผลได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

จุฬามาศ สุโรจน์รัตน์ (2544 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานกรณีศึกษาสำนักศาลปกครอง ผลการศึกษาพบว่า ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมีการดำเนินงานตามมาตรฐานทางการเงินมาอย่างต่อเนื่องทั้ง 7 ชั้น โดยมีความคาดหวังว่าการดำเนินงานจะเสร็จสิ้นสมบูรณ์ได้ภายในปี พ.ศ. 2547 โดยการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะให้สำนักงานศาลปกครองต้องมีการจัดระบบการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบขั้นตอน มีระเบียบข้อบังคับ และมาตรฐานการปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และพันธกิจที่ตั้งเป้าหมายไว้ ในระยะ 5 ปี และต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรทั้งในระดับผู้บริหาร และระดับผู้ปฏิบัติ ให้มีความรู้ มีทักษะ และความเข้าใจถึงเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และขั้นตอนการดำเนินงานตามระบบการจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน เนื่องจากการจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมีความยุ่งยาก ซับซ้อนทางด้านแนวคิดและวิธีปฏิบัติ ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาเพิ่มทักษะและมีการฝึกอบรมแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

นิภาเพ็ญ เสมรสุต (2544 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาการประเมินผลการวางแผนงบประมาณภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน กรณีศึกษากรมทะเบียนการค้าและสำนักงานชั่งตวงวัด การพบเห็น จากการศึกษาค้นคว้าว่า ในแต่ละขั้นตอนของการวางแผนงบประมาณของหน่วยงานยังต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ ดังนี้ 1) หน่วยงานราชการยังไม่สามารถมีการวางแผนกลยุทธ์ที่สมบูรณ์ตามหลักเกณฑ์ทางวิชาการ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ที่เพียงพอ และหลักเกณฑ์การวางแผนกลยุทธ์บางส่วนนั้นไม่สามารถนำมาใช้ได้จริงกับหน่วยงานในราชการของไทย 2) การจัดโครงสร้างแผนงาน งานโครงการของหน่วยงานราชการบางส่วนยังไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของการจัดโครงสร้างแผนงาน ทำให้ยังมีปัญหาซ้ำซ้อน ความแตกแยกของโครงสร้างแผนงาน และยังทำให้แผนงาน ยังไม่สามารถเป็นเครื่องมือในการจัดสรร ควบคุม และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานได้อย่างสมบูรณ์ 3) ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางนั้น สืบเนื่องมาจากการกำหนดผลผลิตของหน่วยงานของราชการที่มีจำนวนมาก มีความซ้ำซ้อน และบางส่วน ไม่มีลักษณะเป็นผลผลิตที่ดี ส่งผลให้การประมาณการรายจ่าย ตามผลผลิตที่มีความล่าช้า และยังไม่มีความสมบูรณ์มากนัก

เสน่ห์ เหล่าเสนา (2545 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาความพร้อมและความคาดหวังต่อการกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า

1 ความพร้อมต่อการกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณโดยภาพรวมและรายด้าน มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ พฤติกรรมผู้นำ พฤติกรรมการปฏิบัติงานของครู ความสัมพันธ์กับชุมชนและบรรยากาศองค์การในโรงเรียน

2 ความคาดหวังต่อการกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณ

2.1 การจัดสรรงบประมาณควรจัดในรูปแบบเงินอุดหนุนทั่วไป โดยพิจารณาจากจำนวนรายหัวของผู้เรียน และพิจารณาเพิ่มพิเศษให้กับสถานศึกษาที่มีผลงานดีเด่นหรืออยู่ในเขตกันดาร

หรือมีนักเรียนพิการ การบริหารงบประมาณให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมพิจารณาตรวจสอบ และติดตามโดยผู้บริหารโรงเรียนมีอำนาจเต็มในการอนุมัติเบิกจ่าย

2.2 ปัญหาอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณอาจเกิดความไม่เป็นธรรม อาจเกิดการต่อต้านจากผู้สูญเสียอำนาจ โรงเรียนบางแห่งไม่มีความพร้อมและอาจเกิดความขัดแย้งในการบริหาร

2.3 ผลดีที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้แก่ อาจก่อให้เกิดความประหยัด เกิดความคล่องตัวในการบริหาร มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษามากขึ้น ชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบและตรวจสอบ ก่อให้เกิดความโปร่งใส บุคลากรมีขวัญกำลังใจในการทำงาน และก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและผลเสียที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ได้แก่ อาจมีผู้มีอิทธิพลใช้อำนาจในการบริหาร ขาดความเสมอภาคในการเข้าเรียนของนักเรียน เกิดการทุจริตในการบริหาร อาจทำให้เกิดความไม่คุ้มค่าของการบริหารงบประมาณ

2.4 แนวทางการเตรียมความพร้อม ควรพัฒนาบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา โรงเรียน และชุมชนกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันจัดระบบข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาผู้บริหารให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ ปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักเรียน และประชาสัมพันธ์รูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาให้ชุมชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง

สมหวัง ขอเอื่อนกลาง (2546 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางในการจัดทำงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า

1 ผลการศึกษาเกี่ยวกับสภาพในการจัดทำงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน โรงเรียน ได้ดำเนินการจัดทำงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยดำเนินการในด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านศักยภาพบุคคล ด้านทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตอื่นและด้านงบประมาณสนับสนุนอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างปรากฏว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เฉพาะด้านตำแหน่ง ส่วนด้านอื่น ๆ ได้แก่ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์การปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียนที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานเป็นส่วนใหญ่

2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการจัดทำงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานโรงเรียน ประสบปัญหาในการจัดทำงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านศักยภาพบุคคล ด้านงบประมาณสนับสนุน ด้านการบริหารจัดการ และด้านทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตอื่นอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นปรากฏว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนมัศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งในด้านตำแหน่ง ด้านประสบการณ์การปฏิบัติงาน ด้านวุฒิการศึกษาสูงสุด และขนาดโรงเรียนที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

3 แนวทางในการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ มีความคิดเห็นว่าการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานควรจะดีขึ้นเมื่อใช้แนวทางในการปฏิบัติตามที่เสนออยู่ในระดับมาก เช่น การให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม การได้ไปศึกษาดูงานที่อื่น การมอบหมายงาน การติดตามงานอย่างเป็นระบบ ฯลฯ และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นปรากฏว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทุกประการ

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แซนเดอร์ (Sandler 1978 1735 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทจริงกับบทบาทที่คาดหวังในอุดมการณ์ของกระทรวงศึกษาธิการ ในรัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังในอุดมการณ์ของกระทรวงศึกษาธิการ สถาบันการศึกษาขนาดใหญ่ มีบทบาทมากกว่าสถาบันการศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งการบริหารการพัสดุจะมีความคล่องตัวมากน้อย ขึ้นอยู่กับการดูแลรักษาและจำนวนงบประมาณในการซื้อหรือจัดหา

เวน (วินัย บุญศาสตร์ 2534 27 อ้างอิงมาจาก Wayne 1980 1239 -A) ได้วิจัยเรื่องการรับรู้บทบาทในการนิเทศการศึกษาของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในรัฐเวอร์จิเนีย จำนวน 278 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณ พบว่า งานที่ครูใหญ่ใช้เวลาน้อยที่สุดคือ งานพัสดุ ถือเป็นการให้ความสำคัญในการบริหารงบประมาณในระดับต่ำ

ชีท (Sheet 1987 3261 - A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สถาบันศึกษากับบทบาทเกี่ยวกับนโยบายด้านการเงินและการจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในรัฐโคโลราโด ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทด้านการเงินที่นำมาซื้อวัสดุครุภัณฑ์และการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องตอบบทบาทเหมือนกับจำนวน 13 ข้อ จากระดับบทบาททั้งหมดที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบจำนวน 24 ข้อ

โรเบิร์ต (Roberts 1998 1352 - A) ได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า กฎหมายบ่งชี้ให้เห็นถึงวัฒนธรรมในแต่ละรัฐซึ่งจะให้ความสำคัญกับสังคมที่ดี การปฏิบัติของหน่วยงานที่ดีและให้ประชาชนมีส่วนร่วมทั้งหมดนี้นำมาใช้ในระบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ผลการวิจัยยังพบอีกว่าในแต่ละรัฐมีกฎหมายที่มีประสิทธิภาพที่นำมาใช้ในงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานและสุดท้ายจากข้อมูลบ่งชี้ว่าในแต่ละรัฐเริ่มใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแต่รูปแบบยังไม่ชัดเจน

บุคเคอร์ (Brooker 1998 2435 - A) ได้ทำการวิเคราะห์นโยบายงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในการศึกษาในระดับสูงของออคานซอล ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษาในเชิงลึกจากข้อมูลที่ได้แสดงถึงว่าคณะกรรมการเห็นด้วยกับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในการศึกษาระดับสูงของออคานซอล อย่างไรก็ตาม ในรายงานได้พบข้อบกพร่องในระบบ เป็นข้อบกพร่อง

ที่มองเห็นในรอบๆ ระบบที่ซับซ้อนและบุคลากรขาดความรู้สึกร่วมในพันธกิจขององค์กร รวมทั้งข้อมูลยังบ่งชี้อีกว่าในส่วนของนโยบายล้มเหลวมากที่สุด มองเห็นข้อบกพร่องมากที่สุดในระบบการเพิ่มขนาดความไม่แน่นอนในการปฏิบัติในเงินกองทุน

บนพื้นฐานของทฤษฎีที่ได้จากการศึกษา การวิเคราะห์นโยบายสนับสนุนระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้เป็นที่ยอมรับในการศึกษาระดับสูงของอคาเนซอลประกอบไปด้วยการนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อมาเป็นข้อมูลในการวางระบบเริ่มแรก ในประการต่อมาควรมีการกำหนดการวัดผล การดำเนินการในจำนวนน้อยข้อ และบุคลากรในหน่วยงานแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของพันธกิจของหน่วยงาน

พ้อยเซล (Poisel 1998 1579 – A) ได้ทำการประเมินระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของวิทยาลัยชุมชนในฟลอริดา ผลการวิจัยพบว่า จากข้อมูลที่ได้รับการยืนยันจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายตามรูปแบบการทดสอบที่กำหนดตามที่แท้จริง ในสภาพปัจจุบันและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกระบวนการทดสอบและจากการสัมภาษณ์ 4 ผู้บริหารวิทยาลัยชุมชน พบว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการใหม่ตามกฎหมาย โดยใช้งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน พบความเปลี่ยนแปลงประกอบไปด้วยการเพิ่มขึ้นของตำแหน่งอาจารย์ในคณะวิชาการและโครงการที่สนับสนุนเพิ่มขึ้น และการปรับปรุงระบบการบริการนักเรียน

ผลการวิจัยยังบ่งชี้อีกว่าต้องส่งเสริมให้มีการระดมทุนให้เป็นรูปธรรมตามเจตนาของกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ในโครงการนี้ขึ้นอยู่กับการจัดตั้งใจและจุดมุ่งหมายในผลลัพธ์ของการระดมทุน การวิจัยนี้จะช่วยจุดประกายให้คณะกรรมการการศึกษาระดับสูงและสภานิติบัญญัติ ได้พิจารณาเจตนาของกฎหมายต่อไปในอนาคต

ฟลาวเวอร์ (Flowers 1999 1256 – A) ได้ศึกษาการประเมินหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพในการใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในฟลอริดา ผลการวิจัยพบว่า นโยบายและภาวะผู้นำของหน่วยงานที่ดีจะทำให้หน่วยงานประสบความสำเร็จบนพื้นฐานของข้อมูลที่ดี หรือการจัดตั้งใจบนฐานแห่งความจริงเป็นสภาพเงื่อนไขที่เหมาะสมที่สุดสำหรับหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จ นอกจากนั้นยังบ่งชี้ถึงแนวคิดในการวิเคราะห์นโยบายของงบประมาณ จะต้องประกอบไปด้วยตัวแปรทั้งสภาพแวดล้อมและระดับขององค์กร นอกจากนั้นผู้นำของหน่วยงานจะต้องมีความชัดเจนใน 3 ปัจจัยของการบริหารงบประมาณให้ประสบความสำเร็จคือ

- 1 ต้องมีความชัดเจนในผลสำเร็จ โดยประสานระหว่างความพึงพอใจของชุมชนกับพันธกิจของหน่วยงาน
- 2 ต้องมีการจัดการกับปัจจัยภายนอกที่สำคัญ ๆ ต่าง ๆ และนโยบาย
- 3 ต้องมีการจัดการกับปัจจัยภายในให้ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมในการบริหารและอำนาจในการรับรู้เน้นการจัดตั้งใจบนฐานแห่งความจริง

จากงานวิจัยข้างต้นมองถึงความสนใจในบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้จ่ายเงินงบประมาณของสถานศึกษา ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาในการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา ในบทบาทที่เกี่ยวข้องโดยตรงซึ่งเทียบได้กับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน และสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาได้ โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการใช้จ่ายเงินงบประมาณของสถานศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

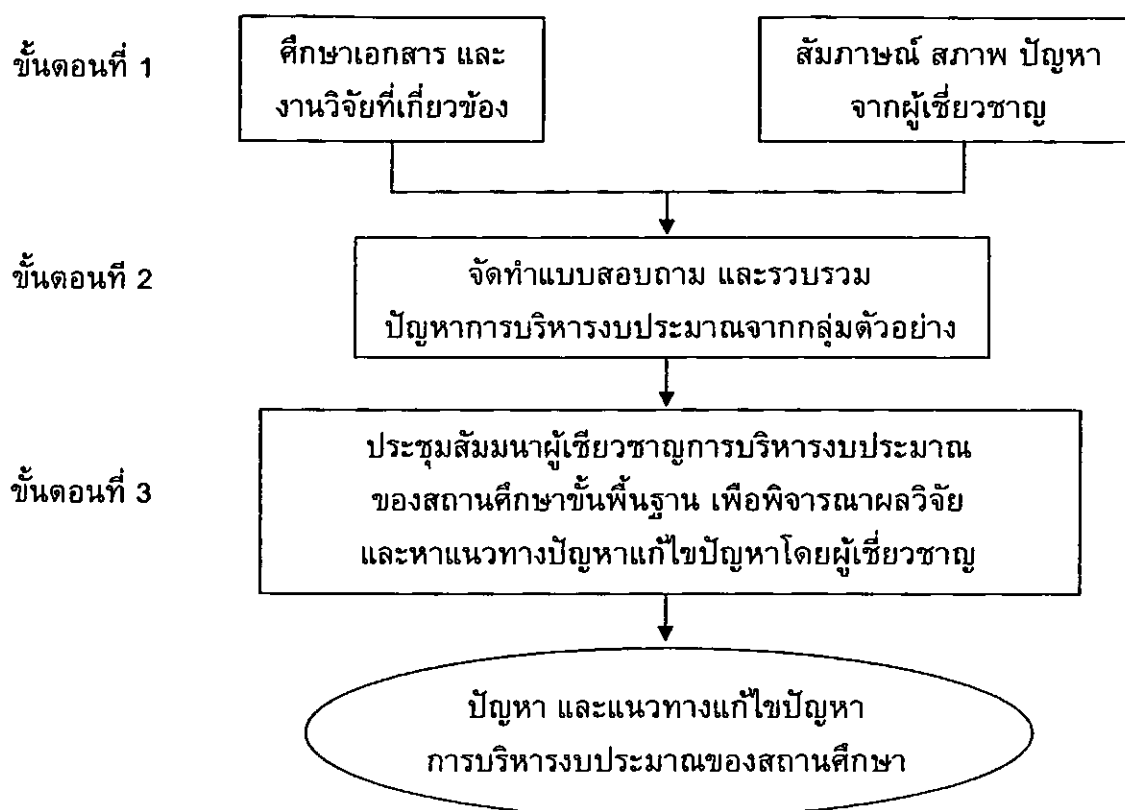
การศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีวัตถุประสงค์ให้ทราบถึงปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาที่เกิดขึ้นในขณะนี้ และทราบถึงแนวทางดำเนินการในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ นโยบายและแผนงานของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และประหยัด โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำแบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการประชุมสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ ด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยขอนำเสนอขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังภาพประกอบที่ 1 ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 4 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

จากภาพประกอบ 4 ได้ศึกษาค้นคว้าในการดำเนินการวิจัย เรื่อง ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษาหลักการและแนวคิดของการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการมอบอำนาจจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการปรับเปลี่ยนสถานภาพของสถานศึกษาให้เป็นนิติบุคคล รวมถึงขอบเขตการดำเนินการบริหารงบประมาณ 7 ด้าน คือ 1) การจัดทำและเสนอของบประมาณ 2) การจัดสรรงบประมาณ 3) การตรวจสอบติดตาม ประเมินผลรายงานการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน 4) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 5) การบริหารการเงิน 6) การบริหารการบัญชี 7) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ เพื่อทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นตามสภาพที่เป็นจริง ประกอบกับการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญการบริหาร

งบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจำนวน 5 ท่าน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ประกอบด้วย

- 1 นายพิพัฒน์ ดีอาษา ตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
- 2 นายอารมณ บำรุงใหม่ ตำแหน่งผู้ตรวจราชการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
- 3 นางกลอยสุข เมืองคำ ตำแหน่งผู้ตรวจราชการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
- 4 นายรังสรรค์ พูลแย้ม ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศิรีวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
- 5 นายสถาพร ศรีม่วง ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทองย้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำแบบสอบถาม เพื่อรวบรวมปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

- 1 ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือของ ประเทือง ประวาลทิพย์ (2537 : 148 – 156) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเพื่อเป็นแนวทางเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
- 2 สร้างแบบสอบถามเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยการนำข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนที่ 1 ตามขอบเขตการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานทั้ง 7 ด้าน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ปีการศึกษา 2547 จำนวน 155 คน

2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 40 คน ใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling หรือ Judgement sampling) โดยเลือกจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีจำนวนครูในสถานศึกษาไม่ครบชั้นเรียน หรือขาดเกณฑ์มาตรฐานตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด (ผู้เรียน 20 คน ต่อครู 1 คน) ที่ดำรงตำแหน่งในสถานศึกษาขนาดเล็ก 20 คน ที่ดำรงตำแหน่งในสถานศึกษาขนาดกลาง 15 คน และที่ดำรงตำแหน่งในชั้นพื้นฐานสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 5 คน ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเกิดในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา อย่างชัดเจน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สำรวรายการ (Check list) สอบถามเกี่ยวกับขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในข้อบ่งชี้ภาระกิจการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 7 ด้าน จำนวน 67 ข้อ ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating scale) การกำหนดความหมายของค่าคะแนน ดังต่อไปนี้

คะแนน 5 หมายถึง มากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มาก

คะแนน 3 หมายถึง ปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง น้อย

คะแนน 1 หมายถึง น้อยที่สุด

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย ในการทดสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1 นำแบบสอบถามที่ได้จัดทำขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องให้มีความถูกต้อง และครอบคลุมตามขอบเขตและนิยามศัพท์ที่ศึกษา พร้อมทั้งตรวจสอบภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามที่สร้างให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และนำมาปรับปรุงแก้ไข

2 นำแบบสอบถามไปทดลอง (Tryout) กับผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 30 คน จากนั้นนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 98

3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ไปเก็บข้อมูลจริงจากกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยจัดทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก เพื่อส่งแบบสอบถามให้กับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก พร้อมรายชื่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกลุ่มตัวอย่าง และขอความร่วมมือผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้รับข้อมูลกลับคืนครบทั้ง 40 คน สมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1 การจัดกระทำข้อมูล

1 1 ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืน ดำเนินการคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์

1 2 จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS for Windows Version 11 0)

2 การวิเคราะห์ข้อมูล

2 1 แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับขนาดของสถานศึกษา ทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ

2 2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2 3 ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของ ประคอง กรรณสูตร (2538 : 77) ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2 4 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ทำการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way ANOVA)

2 5 ในกรณีที่พบความแตกต่าง ผู้วิจัยใช้การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test)

ขั้นตอนที่ 3 ประชุมสัมมนาผู้เชี่ยวชาญการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานพิจารณาผลที่ได้จากการวิจัย และหาแนวทางแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนนี้ นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 มาให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 ท่าน วิเคราะห์หา
แนวทางแก้ไขปัญหการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยการจัดประชุม สัมมนา
ผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้อง ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

1 นายสมบัติ แจ่มดวง ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครนายก

2 นายพิพัฒน์ ดีอาษา ตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษานครนายก

3 นายอารมณ บำรุงใหม่ ตำแหน่งผู้ตรวจราชการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานครนายก

4 นางกลอยสุข เมืองคำ ตำแหน่งผู้ตรวจราชการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษานครนายก

5 นางวัลลภา มากไมตรี ตำแหน่งหัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายใน สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษานครนายก

6 นายนิวัฒน์ ชนะพล ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโพธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษานครนายก

7 นายสถาพร ศรีม่วง ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทองย้อย สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษานครนายก

8 นายนิวัฒน์ พัฒนไพบูลย์ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลอง 31 สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานครนายก

9 นายพิพัฒน์ บุญเฉลิม ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนวัดพราหมณี สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานครนายก

10 นายรังสรรค์ พูลแย้ม ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศิรีวัน สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานครนายก

ผลจากการประชุมสัมมนานำมาสรุปแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณ เพื่อ
พัฒนาระบบบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานให้ได้มาตรฐานที่กำหนดตามคู่มือ
การบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัย เรื่องปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ผู้วิจัยได้จัดทำข้อมูลปัญหาจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก โดยมีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ดำเนินการตามลำดับ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมาย ได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
SS	แทน ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (sum of square)
df	แทน ค่าความเป็นอิสระ (degrees of freedom)
MS	แทน ค่าผลรวมกำลังสองของค่าเฉลี่ย (Mean of square)
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)
p	แทน ค่าความน่าจะเป็น (Probability)
*	แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

การเสนอผลการวิเคราะห์

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำเสนอการแปลผลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 4 สรุปแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาแจกแจง และหาค่าร้อยละ
ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของขนาดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขนาดสถานศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก (มีนักเรียนตั้งแต่ 1 – 120 คน)	20	50.00
ขนาดกลาง (มีนักเรียนตั้งแต่ 121 – 300 คน)	15	37.50
ขนาดใหญ่ (มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป)	5	12.50
รวม	40	100.00

จากตาราง 1 พบว่า ขนาดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมจำนวน 40 แห่ง เป็นสถานศึกษา
ขนาดเล็ก จำนวน 20 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 50.00 ขนาดกลาง 15 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 37.50
และขนาดเล็ก จำนวน 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 12.50

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตาราง 2 – 9

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

ด้าน	ปัญหาในการบริหารงบประมาณ	$\bar{X}$	S D	แปลผล
1	การจัดทำและเสนอของบประมาณ	2.82	0.77	ปานกลาง
2	การจัดสรรงบประมาณ	2.68	0.69	ปานกลาง
3	การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล การใช้เงิน และผลการดำเนินงาน	3.25	0.97	ปานกลาง
4	การระดมทรัพยากร และการลงทุน	2.96	0.66	ปานกลาง
5	การบริหารการเงิน	2.42	1.24	น้อย
6	การบริหารบัญชี	2.58	1.17	ปานกลาง
7	การบริหารพัสดุและสินทรัพย์	2.79	0.90	ปานกลาง
รวม		2.79	0.79	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีปัญหาในการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมมีอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.79$, S D = 0.79) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.25$, S D = 0.97) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารการเงิน ($\bar{X} = 2.42$, S D = 1.24)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ

ข้อ	การจัดทำและเสนอของบประมาณ	$\bar{X}$	S D	แปลผล
1	การสรรหาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านนโยบายและแผนของสถานศึกษา	3.33	0.94	ปานกลาง
2	การนำยุทธศาสตร์ของหน่วยเหนือมาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางดำเนินงานของสถานศึกษา	2.83	0.87	ปานกลาง
3	กรอบทิศทางนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษาเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษา	3.03	0.95	ปานกลาง
4	การจัดทำข้อตกลงปฏิบัติงานของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษาให้เป็นรูปธรรมชัดเจน	3.00	1.06	ปานกลาง
5	การทบทวนภารกิจการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ	2.73	1.01	ปานกลาง
6	การรายงานข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.78	1.17	ปานกลาง
7	สถานศึกษาได้รับข้อมูลสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา (SWOT) จากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน	2.93	0.92	ปานกลาง
8	สถานศึกษาทราบสภาพจริงของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนกลยุทธ์	2.60	1.17	ปานกลาง
9	การดำเนินงานให้เกิดความสอดคล้องในการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) กับพันธกิจ (Mission) ของสถานศึกษา	2.55	1.24	ปานกลาง
10	การดำเนินงานให้เกิดความสอดคล้องในการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) และเป้าประสงค์ (Corporate Objective) ของสถานศึกษา	2.58	1.20	ปานกลาง
11	ศักยภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาในการพิจารณาความเห็นชอบแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา	2.78	1.19	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อ	การจัดทำและเสนอของบประมาณ	$\bar{X}$	S D	แปลผล
12	การจัดทำรายละเอียดโครงสร้างแผนงาน งานโครงการของสถานศึกษา	2 57	1 06	ปานกลาง
13	การกำหนดกิจกรรมหลักในการดำเนินงานจัดการศึกษา สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์	2 58	1 08	ปานกลาง
14	การเผยแพร่แผนกลยุทธ์ต่อสาธารณชน และผู้เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง	2 83	0 93	ปานกลาง
15	การกำหนดผลผลิตและผลลัพธ์ที่มีความเชื่อมโยงกับแผนงบประมาณของสถานศึกษา	2 73	1 09	ปานกลาง
16	การศึกษาวิเคราะห์ในหลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการจัดตั้งงบประมาณของเขตพื้นที่การศึกษา	2 93	0 94	ปานกลาง
17	การจัดทำกรอบงบประมาณระยะปานกลาง (MTEF) ที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา	3 08	0 83	ปานกลาง
18	การประมาณรายได้จากงบประมาณและนอกงบประมาณของสถานศึกษา	2 90	1 01	ปานกลาง
รวม		2 82	0.78	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีปัญหาในการบริหารงบประมาณด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.82$, $SD = 0.78$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การสรรหาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านนโยบายและแผนของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.33$, $SD = 0.94$) รองลงมา คือ การจัดทำกรอบงบประมาณระยะปานกลาง (MTEF) ที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.08$, $SD = 0.83$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การดำเนินการให้เกิดความสอดคล้องในการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) กับพันธกิจ (Mission) ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.55$, $SD = 1.24$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ด้านการจัดสรรงบประมาณ

ข้อ	การจัดสรรงบประมาณ	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1	งบประมาณที่สถานศึกษาได้รับเพียงพอต่อความต้องการในการดำเนินงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.93	0.97	มาก
2	งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากเขตพื้นที่การศึกษาเป็นไปตามกรอบวงเงินที่สถานศึกษาประเมินไว้	3.30	1.11	ปานกลาง
3	การวิเคราะห์กิจกรรมตามภารกิจงานเป็นไปตามมาตรฐานโครงสร้างสายงานภายในสถานศึกษา	3.02	0.95	ปานกลาง
4	การจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน/โครงการในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา	2.70	1.20	ปานกลาง
5	การเสนอแผนการใช้งบประมาณตามกำหนดเวลาที่เขตพื้นที่การศึกษากำหนด	2.68	1.29	ปานกลาง
6	สถานศึกษาได้รับโอนงบประมาณเพื่อใช้จ่ายในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตรงเวลาที่สถานศึกษากำหนดตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา	3.30	1.18	ปานกลาง
7	สถานศึกษาได้รับงบประมาณจากเขตพื้นที่การศึกษาตามกรอบวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาได้ประมาณการไว้	2.95	1.20	ปานกลาง
8	สถานศึกษาเบิกจ่ายงบประมาณได้ตรงตามแผนการใช้จ่ายของสถานศึกษา	2.85	1.17	ปานกลาง
รวม		2.68	0.69	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีปัญหาในการบริหารงบประมาณ ด้านการจัดสรรงบประมาณ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.68$, $SD = 0.69$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ งบประมาณที่สถานศึกษาได้รับเพียงพอต่อความต้องการในการดำเนินงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.93$, $SD = 0.97$) ส่วนข้อที่เหลืออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัญหาปานกลางสูงที่สุด คือ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากเขตพื้นที่การศึกษาเป็นไปตามกรอบวงเงินที่สถานศึกษาประเมินไว้ ($\bar{X} = 3.30$, $SD = 1.11$) และสถานศึกษาได้รับโอนงบประมาณเพื่อใช้จ่ายในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตรงเวลาที่สถานศึกษากำหนดตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.30$,

SD = 1.18) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดลำดับความสำคัญของแผนงานโครงการในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.70$, SD = 1.20)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผล การใช้เงินและผลการดำเนินงาน

ข้อ	การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1	การจัดทำแผนการตรวจสอบติดตาม การใช้จ่ายเงินงบประมาณ และนอกงบประมาณของสถานศึกษา	3.10	1.06	ปานกลาง
2	การจัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานตาม ข้อตกลงการให้บริการของสถานศึกษา	3.05	1.13	ปานกลาง
3	การจัดทำแผนกำกับ ติดตาม และป้องกันความเสี่ยงสำหรับ โครงการที่มีความเสี่ยงสูง เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการนั้นๆ	3.03	1.07	ปานกลาง
4	การดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม ตามแผนการตรวจสอบ ติดตามของสถานศึกษา	3.08	1.07	ปานกลาง
5	การกำหนดปัจจัยหลักความสำเร็จของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ถูกต้อง	2.92	1.05	ปานกลาง
6	การกำหนดตัวชี้วัด (Key Performance Indicator) อย่าง สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาของหน่วยเหนือ	3.05	0.90	ปานกลาง
7	ตัวชี้วัดความสำเร็จของผลผลิตที่สถานศึกษากำหนดตรงตาม ข้อตกลงการให้บริการของสถานศึกษา	2.93	0.97	ปานกลาง
8	การจัดทำเครื่องมือในการประเมินผลผลิตตามตัวชี้วัด ความสำเร็จของสถานศึกษา	3.08	0.86	ปานกลาง
9	การดำเนินการประเมินประสิทธิภาพของแผนกลยุทธ์ของ สถานศึกษา	2.83	0.98	ปานกลาง
10	การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเมื่อเสร็จสิ้น โครงการ	2.77	1.00	ปานกลาง
11	การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีต่อสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษานครนายกตามกำหนดเวลา	2.85	1.00	ปานกลาง
รวม		3.23	0.97	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีปัญหาในการบริหารงบประมาณ ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$, $SD = 0.97$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การจัดทำเครื่องมือในการประเมินผลผลิตตามตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.08$, $SD = 0.86$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ ($\bar{X} = 2.77$, $SD = 1.00$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

ข้อ	การระดมทรัพยากร และการลงทุน เพื่อการศึกษา	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1	การจัดหาทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.10	1.01	ปานกลาง
2	คุณภาพของทรัพยากรภายในสถานศึกษาเหมาะสมกับการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา	3.03	0.97	ปานกลาง
3	การจัดทำข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษาอย่างละเอียด ครบถ้วน	2.57	1.06	ปานกลาง
4	การจัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่มีความต้องการ	2.70	0.91	ปานกลาง
5	การหาทรัพยากรที่สนับสนุนความต้องการของนักเรียนในสถานศึกษาเป็นทุนการศึกษา	2.98	0.95	ปานกลาง
6	การจัดหารายได้และสินทรัพย์เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.20	1.02	ปานกลาง
7	การจัดระบบสวัสดิการเพื่อการศึกษาแก่นักเรียนตามภารกิจงานของสถานศึกษา	3.13	1.02	ปานกลาง
รวม		2.96	0.66	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีปัญหาในการบริหารงบประมาณ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$, $SD = 0.66$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดหารายได้และสินทรัพย์เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.20$, $SD = 1.02$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดทำข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษาอย่างละเอียดครบถ้วน ($\bar{X} = 2.57$, $SD = 1.06$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ด้านการบริหารการเงิน

ข้อ	การบริหารการเงิน	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1	การแต่งตั้งบุคลากรของสถานศึกษาให้ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการรับและส่งเงินของสถานศึกษา	2.23	1.46	น้อย
2	การปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการรับและส่งเงินของสถานศึกษาตามระเบียบปฏิบัติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	2.35	1.41	น้อย
3	การแต่งตั้งบุคลากรของสถานศึกษาให้มีหน้าที่เป็นคณะกรรมการเก็บรักษาเงินของสถานศึกษา	2.22	1.53	น้อย
4	การปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการเก็บรักษาเงินของสถานศึกษาตามระเบียบปฏิบัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	2.28	1.43	น้อย
5	การตรวจสอบหลักฐานขอเบิกเงินถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องก่อนอนุมัติเบิกเงิน	2.35	1.35	น้อย
6	การอนุมัติการจ่ายเงินโดยผู้บริหารสถานศึกษาก่อนจ่ายให้กับผู้มีสิทธิรับเงินทุกครั้ง	2.35	1.31	น้อย
7	การเก็บรักษาเงินสดในมือตามระเบียบปฏิบัติการเก็บรักษาเงิน	2.45	1.57	น้อย
8	การสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการบริหารการเงิน	3.18	1.22	ปานกลาง
รวม		2.43	1.24	น้อย

จากตาราง 7 พบว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีปัญหาในการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารการเงินในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.43$, $SD = 1.24$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ การสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการบริหารการเงิน ($\bar{X} = 3.18$, $SD = 1.22$) ส่วนข้ออื่นที่เหลือมีค่าเฉลี่ยในระดับน้อย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การเก็บรักษาเงินสดในมือตามระเบียบปฏิบัติการเก็บรักษาเงิน ($\bar{X} = 2.45$, $SD = 1.57$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การแต่งตั้งบุคลากรของสถานศึกษาให้มีหน้าที่เป็นคณะกรรมการเก็บรักษาเงินของสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.22$, $SD = 1.53$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ด้านการบริหารบัญชี

ข้อ	การบริหารบัญชี	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1	การบันทึกบัญชีการเงินของสถานศึกษาเป็นปัจจุบันตามหลักฐานการรับและจ่ายเงินของสถานศึกษา	2.40	1.39	น้อย
2	การปิดบัญชีทุกครั้งจำนวนเงินคงเหลือในบัญชีการเงินตรงกับจำนวนเงินสดคงเหลือ	2.22	1.48	น้อย
3	การจัดทำรายงานฐานะทางการเงินตามสภาพจริงของสถานศึกษา	2.40	1.48	น้อย
4	การรายงานฐานะทางการเงินตามกำหนดเวลาของระเบียบปฏิบัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	2.45	1.36	น้อย
5	การงานผลการใช้จ่ายเงินต่อเขตพื้นที่การศึกษาตามกำหนดเวลาอย่างถูกต้องครบถ้วน	2.53	1.43	ปานกลาง
6	การสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางบัญชีเพื่อปฏิบัติงานการบัญชีของสถานศึกษา	3.10	1.26	ปานกลาง
7	การแต่งตั้งผู้ตรวจบัญชีประจำวันตามระเบียบปฏิบัติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	2.70	1.29	ปานกลาง
8	ผู้ตรวจสอบบัญชีประจำวัน ตามคำสั่งแต่งตั้งของสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบปฏิบัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	2.87	1.24	ปานกลาง
รวม		2.58	1.17	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีปัญหาในการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบัญชี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.58$, $SD = 1.17$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางบัญชีเพื่อปฏิบัติงานการบัญชีของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.10$, $SD = 1.26$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การปิดบัญชีทุกครั้ง จำนวนเงินคงเหลือในบัญชีการเงินตรงกับยอดเงินสดคงเหลือ ($\bar{X} = 2.22$, $SD = 1.48$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์

ข้อ	การบริหารพัสดุและสินทรัพย์	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1	การแต่งตั้งบุคลากรสำรวจพัสดุและทรัพย์สินที่อยู่ในครอบครองทั้งหมดของสถานศึกษา	2.63	1.33	ปานกลาง
2	การจัดทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุทรัพย์สินที่มีลักษณะเป็นอาคารที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง ของสถานศึกษา	2.50	1.43	ปานกลาง
3	การจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินของสถานศึกษาตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	2.55	1.34	ปานกลาง
4	การจำหน่ายทรัพย์สินของสถานศึกษากำหนดเวลาและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง	2.75	1.17	ปานกลาง
5	การจัดหาพัสดุในการดำเนินการจัดการศึกษาเป็นไปตามแผนงาน งาน/โครงการของสถานศึกษา	2.77	1.14	ปานกลาง
6	สถานศึกษาได้รับงบประมาณในการจัดหาพัสดุ เพื่อดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเพียงพอ	3.20	1.11	ปานกลาง
7	การสรรหาบุคลากรในการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ภายในสถานศึกษา	3.05	1.08	ปานกลาง
8	การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สินของสถานศึกษา	2.90	1.01	ปานกลาง
รวม		2.80	0.90	ปานกลาง

จากตาราง 9 พบว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีปัญหาในการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 280$, $SD = 090$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ สถานศึกษาได้รับงบประมาณในการจัดหาพัสดุ เพื่อดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 320$, $SD = 111$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจดทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุและทรัพย์สินที่มีลักษณะเป็นอาคาร ที่ดิน และสิ่งก่อสร้างของสถานศึกษา ($\bar{X} = 250$, $SD = 143$)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ดังตาราง 10 - 11

ตาราง 10 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ปัญหา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ด้านที่ 1	ระหว่างกลุ่ม	3 045	2	1 523	2 783	075
	ภายในกลุ่ม	20 240	37	0 547		
	รวม	23 285	39			
ด้านที่ 2	ระหว่างกลุ่ม	3 630	2	1 815	4 451*	019
	ภายในกลุ่ม	15 086	37	0 408		
	รวม	18 715	39			
ด้านที่ 3	ระหว่างกลุ่ม	7 666	2	3 833	4 880*	013
	ภายในกลุ่ม	29 061	37	0 785		
	รวม	36 727	39			
ด้านที่ 4	ระหว่างกลุ่ม	4 631	2	2 315	7 003*	003
	ภายในกลุ่ม	12 234	37	0 331		
	รวม	16 865	39			
ด้านที่ 5	ระหว่างกลุ่ม	8 932	2	4 466	3 250*	0 050
	ภายในกลุ่ม	50 843	37	1 374		
	รวม	59 775	39			

ตาราง 10 (ต่อ)

ปัญหา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ด้านที่ 6	ระหว่างกลุ่ม	8 787	2	4 394	3 630*	036
	ภายในกลุ่ม	44 788	37	1 210		
	รวม	53 575	39			
ด้านที่ 7	ระหว่างกลุ่ม	0 890	2	0 445	0 537	589
	ภายในกลุ่ม	30 658	37	0 829		
	รวม	31 548	39			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4 741	2	2 370	4 519*	018
	ภายในกลุ่ม	19 408	37	0 525		
	รวม	24 149	39			

* นัยสำคัญที่ระดับ 05

จากตาราง 10 พบว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีปัญหาการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ในด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารบัญชี ด้านการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 05 ส่วนด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ และด้านการบริหารพัสดุ และสินทรัพย์ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบความแตกต่าง ดังนั้นจึงไปการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' 's test) ดังตาราง 11

ตาราง 11 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' 's test)
จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ปัญหาด้าน	ขนาด สถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดสถานศึกษา		
			เล็ก	กลาง	ใหญ่
การจัดสรรงบประมาณ	เล็ก	2 67		2181	7188
	กลาง	2 93			9833*
	ใหญ่	1 95			
การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน	เล็ก	3 21		4333	9909
	กลาง	3 64			1 4242*
	ใหญ่	2 22			
การระดมทรัพยากรและการลงทุน	เล็ก	3 08		1 667	1 0214*
	กลาง	3 10			1 0381*
	ใหญ่	2 06			
การบริหารบัญชี	เล็ก	2 63		3000	1 2250
	กลาง	2 93			1 5250*
	ใหญ่	1 40			
รวม	เล็ก	2.79		2828	8415
	กลาง	3 07			1 124*
	ใหญ่	1 94			

* นัยสำคัญที่ระดับ 05

จากตาราง 11 พบว่า สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีปัญหาในการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 05 เมื่อพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ในด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุน ด้านการบริหารบัญชี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 05 เมื่อพิจารณารายคู่ในแต่ละด้าน พบว่า ในด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้เงินและ

ผลการดำเนินงาน ด้านการบริหารบัญชี สถานศึกษขนาดกลางและขนาดใหญ่ เป็นคู่ที่มีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 05 ส่วนในด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุน สถานศึกษขนาดกลาง และขนาดใหญ่ และสถานศึกษขนาดเล็และขนาดใหญ่ เป็นคู่ที่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 05

ตอนที่ 4 สรุปแนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการประชุมผู้เชี่ยวชาญ ได้ให้ความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษานครนายก ตามมติที่ประชุมได้กล่าวถึงสาเหตุของปัญหาเนื่องมาจากสภาพแวดล้อม ภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา โดยสภาพแวดล้อมภายในเนื่องมาจากความพร้อม ในการปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบให้เป็นไปตามนโยบายของต้นสังกัดระเบียบปฏิบัติ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอกเกิดจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการสนับสนุนให้เกิดมาตรฐานในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา โดยสามารถสรุปแนวทาง ในการแก้ปัญหาได้ดังนี้

แนวทางการแก้ปัญหาเนื่องจากสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลมีจุดมุ่งหมายที่จะให้สถานศึกษามีอิสระ มีความเข้มแข็งในการ บริหารงบประมาณ เพื่อให้เป็นไปอย่างคล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน และประเทศชาติโดยรวม ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการ บริหารจัดการสถานศึกษาดังต่อไปนี้

1 รวบรวมและจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน ซึ่งการบริหารงบประมาณ ของสถานศึกษาจะต้องบริหารและตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลมากกว่าสามัญสำนึก ดังนั้น ผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำเป็นต้องรวบรวม จัดระบบ และใช้ข้อมูลเพื่อการบริหารงบประมาณ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสภาพจริงตามความจำเป็นของสถานศึกษา

2 วางแผนการบริหารจัดการการศึกษา โดยการทบทวนนโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ของหน่วยเหนือ เพื่อการวางแผนอย่างมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ในการจัดทำแผนกลยุทธ์ การจัดทำ กรอบงบประมาณระยะกลาง การวางแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา การวางแผนงบประมาณ และการวางแผนการใช้จ่ายเงินที่สอดคล้องกัน ซึ่งสามารถดำเนินการบริหารและจัดการศึกษา ได้ตามแผนงานที่จัดทำขึ้น รวมถึงการวางแผนการตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนดำเนินงาน ระยะระหว่างดำเนินงานและเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานของแผนงานโครงการ การวางแผนมีส่วนช่วยให้ผู้บริหารมีทิศทางในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาตามลำดับ ความสำคัญเร่งด่วนของปัญหาและนโยบายการบริหาร ดังนั้นผู้บริหารต้องมีความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับการวางแผน และสามารถดำเนินการบริหารให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ รวมทั้งการ ดำเนินการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผน เพื่อให้การบริหารงบประมาณ

บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และประหยัด คำนึงถึง รวมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานได้รับข้อมูลแบบ 2 ทาง ต้องให้มีการรายงานผลการดำเนินงานจากผู้รับผิดชอบเป็นระยะอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งเสร็จสิ้นภารกิจตามแผนงาน/โครงการ

3 ศึกษากฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีอำนาจบริหารงบประมาณอย่างเป็นอิสระ ขณะเดียวกันก็รับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจของตนอย่างเต็มที่เช่นกัน ดังนั้น เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดเชิงกฎหมายและการตัดสินใจในการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณอย่างแท้จริง รวมทั้งควรมีที่ปรึกษาทางกฎหมายคอยให้คำปรึกษาและเสนอแนะก่อนการตัดสินใจที่ขาดความมั่นใจ และเพื่อให้การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาเป็นไปตามระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานควรจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทางด้านการบริหารงบประมาณสำหรับบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ที่สำคัญผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จะต้องเป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่บุคลากรในการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานได้อย่างมั่นใจ

4 การบริหารงบประมาณโดยองค์คณะบุคคล การบริหารงบประมาณเพื่อสนับสนุนการให้บริการกิจการสาธารณะที่มีผู้เกี่ยวข้องและได้รับผลประโยชน์จำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้การบริหารงบประมาณมีความถูกต้องตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้รับบริการมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการบริหารงบประมาณโดยใช้องค์คณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินใจให้มากที่สุด เช่น การจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในสถานศึกษาทุกคน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา (ผู้ปกครอง นักเรียน, กรรมการสถานศึกษา, องค์กรท้องถิ่น, ผู้เรียน ฯลฯ) การได้รับความเห็นชอบในแผนงบประมาณของสถานศึกษาโดยคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา และเผยแพร่ข่าวสารในการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาแก่สาธารณะชนให้ทราบอย่างทั่วถึงกัน

5 จัดระบบการบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ และการติดตามผลรายงานผลการดำเนินงาน ถึงแม้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะมีอำนาจอิสระในการบริหารงบประมาณ แต่อำนาจอิสระนั้นมิใช่เป็นไปโดยปราศจากการควบคุม โดยระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดวางระบบควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพสำหรับระบบการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดบรรลุนิติวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นแนวทางดำเนินการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา โดยเฉพาะการบริหารการเงิน การบริหารบัญชี และการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ที่จะต้องดำเนินงานตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้องสมบูรณ์ โดยกรมบัญชีกลาง

กระทรวงการคลัง และสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้กำหนดเป็นระเบียบและกฎหมายอย่างชัดเจน ที่สถานศึกษาจะต้องปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด

6 สรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านที่เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารดำเนินการสรรหาบุคลากรจากผู้สอนที่อยู่ในสังกัดที่สามารถเรียนรู้งานที่เกี่ยวกับการบริหาร งบประมาณจากครูที่สอนคณิตศาสตร์ที่มีวุฒิทางการศึกษา สาขาคณิตศาสตร์ หรืออื่นๆ ที่มีคุณสมบัติ ที่จะสามารถพัฒนาเป็นผู้ชำนาญการเฉพาะด้านของการบริหารงบประมาณ และขออัตราบุคลากร ทางการศึกษาที่มีความชำนาญการด้านการบริหารงบประมาณตามความจำเป็นจากหน่วยเหนือ หรือจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดจ้างบุคลากรผู้ชำนาญการด้านบริหารงบประมาณจากบุคคลภายนอก สถานศึกษา จากเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรหรือเงินนอกงบประมาณจากการระดมทรัพยากร ในแหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร และท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการสนับสนุนการจัดการศึกษา

แนวทางการแก้ไขปัญหาเนื่องจากสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา

การแก้ปัญหาที่มาจากสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาตามแนวทางต่อไปนี้ เป็นหน้าที่ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา เพื่อให้หน่วยงานนั้นๆ ดำเนินงานตามความต้องการ ของสถานศึกษาดังนี้

1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำเป็นต้องส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็ง และมีมาตรฐานในการบริหารงบประมาณตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยการประชุมสัมมนาอบรมให้ความรู้แก่ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษา การจัดสรรงบประมาณ ให้กับสถานศึกษาอย่างเพียงพอในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการโอนเงินงบประมาณ ให้กับสถานศึกษาให้ทันต่อเวลาตามแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณของสถานศึกษา

2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดสรรงบประมาณ คือ สำนักงบประมาณควรทบทวน ระเบียบและวิธีงบประมาณในการอนุมัติงบประมาณและโอนเงินงบประมาณให้กับกระทรวงศึกษาธิการ จัดสรรและโอนเงินงบประมาณต่อให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาจนถึงสถานศึกษาตามลำดับ ให้ทันต่อเวลาในการดำเนินการบริหารงบประมาณ ของสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการบริหารและจัดการศึกษาตามแผนงาน/โครงการของสถานศึกษา

ในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ควรที่จะให้ความสำคัญในการบริหาร งบประมาณด้วยความรับผิดชอบ ตามหลักการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาทั้ง 18 ข้อ นอกจากนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ และ บริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามภารกิจงานการบริหารงบประมาณทั้ง 7 ด้าน ตามคู่มือ การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล จะทำให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ในความรับผิดชอบ บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของสถานศึกษาต่อไป

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัย เรื่อง ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ผู้วิจัยได้สรุปวิธีการศึกษาค้นคว้า ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

- 1 เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
- 2 เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา
- 3 เพื่อศึกษาแนวทางแก้ปัญหาคำแนะนำการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาปัญหาการดำเนินการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ได้ดำเนินการ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 ท่าน การจัดทำแบบสัมภาษณ์ และหนังสือเชิญรวมทั้งนัดหมายเวลาส่งให้ผู้เชี่ยวชาญล่วงหน้า 2 วัน และดำเนินการสัมภาษณ์เป็นเวลา 3 วัน หลังจากที่ได้รับคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำแบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 1 ประชากร เป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำนวน 155 คน
- 2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำนวน 40 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกผู้บริหารสถานศึกษาที่มีจำนวนครูในสถานศึกษาไม่ครบชั้นเรียนหรือขาดเกณฑ์มาตรฐานตามที่สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด (ผู้เรียน 20 คน ต่อครู 1 คน) ที่ดำรงตำแหน่งในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 20 คน ดำรงตำแหน่งในสถานศึกษานขนาดกลาง จำนวน 15 คน และ

ดำรงตำแหน่งในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 5 คน ที่มีแนวโน้มในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาอย่างชัดเจน

ขั้นตอนที่ 3 จัดการประชุมสัมมนาผู้เชี่ยวชาญการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 10 ท่าน ได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่าขนาดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 แห่ง เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 20 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 50 00 ขนาดกลาง 15 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 37 50 และขนาดเล็ก จำนวน 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 12 50 จากการวิจัยครั้งนี้พบข้อมูลจริงตามสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายกดังนี้

1 สภาพปัญหางบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้จากการการวิเคราะห์แบบสอบถามโดยโปรแกรมสำเร็จรูป พบว่า

1 1 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีปัญหาในการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารการเงิน

1 2 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีปัญหาในการบริหารงบประมาณ ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การสรรหาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านนโยบายและแผนของสถานศึกษา รองลงมา คือ การจัดทำกรอบงบประมาณระยะปานกลาง (MTEF) ที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การดำเนินการให้เกิดความสอดคล้องในการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) และพันธกิจ (Mission) ของสถานศึกษา

1 3 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีปัญหาในการบริหารงบประมาณ ด้านการจัดสรรงบประมาณ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ งบประมาณที่สถานศึกษาได้รับเพียงพอต่อความต้องการในการดำเนินงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ส่วนข้อที่เหลืออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลางสูงที่สุด คือ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากเขตพื้นที่การศึกษาเป็นไปตามกรอบวงเงินที่สถานศึกษาประเมินไว้

และสถานศึกษาได้รับโอนงบประมาณ เพื่อใช้จ่ายในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตรงเวลาที่สถานศึกษากำหนดตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ การจัดลำดับความสำคัญของแผนงานโครงการในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา

1 4 สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีปัญหา ในการบริหารงบประมาณ ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้เงินและผลการ ดำเนินงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ปัญหาในการบริหาร งบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงที่สุด คือ การจัดทำเครื่องมือในการประเมินผลผลิตตามตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ

1 5 สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีปัญหา ในการบริหารงบประมาณ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ในภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การจัดหารายได้ และสินทรัพย์เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดทำข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษาอย่างละเอียดครบถ้วน

1 6 สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีปัญหา ในการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารการเงิน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง คือ สถานศึกษามีบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการบริหารการเงิน ส่วนข้ออื่นที่เหลือ มีค่าเฉลี่ยในระดับน้อย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การเก็บรักษาเงินสดในมือตามระเบียบ ปฏิบัติการเก็บรักษาเงิน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การแต่งตั้งบุคลากรของสถานศึกษา ให้มีหน้าที่เป็นคณะกรรมการเก็บรักษาเงินของสถานศึกษา

1 7 สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีปัญหา ในการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบัญชี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางบัญชี เพื่อปฏิบัติงานการบัญชีของสถานศึกษา และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ การปิดบัญชีทุกครั้งยอดเงินคงเหลือในบัญชีการเงินตรงกับยอดเงินสดคงเหลือ

1 8 สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีปัญหา ในการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สถานศึกษาได้รับงบประมาณเพื่อใช้ ในการจัดหาพัสดุ เพื่อดำเนินการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

คือ การจดทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุทรัพย์สินที่มีลักษณะเป็นอาคาร ที่ดิน และสิ่งก่อสร้างของสถานศึกษา

2 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พบว่า

2.1 สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีปัญหาในการบริหารงบประมาณ เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมปัญหาทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายขนาดของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่ ในภาพรวมปัญหาทุกด้านอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารการเงิน ส่วนสถานศึกษาขนาดกลาง ในภาพรวมปัญหาทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางสูงสุดที่สุด คือ ด้านการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยมาก คือ ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน และสถานศึกษาขนาดเล็ก ในภาพรวมปัญหาทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีปัญหาในการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางสูงสุดที่สุด คือ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อย คือ ด้านการบริหารการเงิน

2.2 สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีปัญหาในการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ในด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน ด้านการระดมทรัพยากร และการลงทุน ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารบัญชี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ และด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ไม่แตกต่างกัน

2.3 สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีปัญหาในการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ในด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุน ด้านการบริหารบัญชี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้านในแต่ละด้าน พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ เป็นคู่ที่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ยกเว้น ด้านการบริหารการเงิน

สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่เป็นคู่ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 05

3 แนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3 1 แนวทางในการแก้ไขปัญหาจากสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

3 1 1 รวบรวมและจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน

3 1 2 วางแผนการบริหารการจัดการศึกษา โดยการทบทวนนโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ของหน่วยเหนือ เพื่อการวางแผนอย่างมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ในการจัดทำแผนกลยุทธ์ การจัดทำกรอบงบประมาณระยะกลาง การวางแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา การวางแผนงบประมาณ และการวางแผนการใช้จ่ายเงินที่สอดคล้องกัน

3 1 3 ศึกษากฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล

3 1 4 การบริหารงบประมาณโดยองค์คณะบุคคล การบริหารงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการให้บริการกิจการสาธารณะที่มีผู้เกี่ยวข้อง และได้รับผลประโยชน์จำนวนมาก

3 1 5 จัดระบบการบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ และการติดตามผลรายงานผลการดำเนินงาน สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการจัดวางระบบควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพสำหรับระบบการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3 1 6 สรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านที่เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ

3 2 แนวทางในการแก้ไขปัญหาจากสภาพแวดล้อมนอกสถานศึกษา

3 2 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำเป็นต้องส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็ง และมีมาตรฐานในการบริหารงบประมาณตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยการประชุมสัมมนา อบรมให้ความรู้แก่ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษา การจัดสรรงบประมาณให้กับสถานศึกษาอย่างเพียงพอในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการโอนเงินงบประมาณให้กับสถานศึกษาให้ทันต่อเวลาตามแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณของสถานศึกษา

3 2 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดสรรงบประมาณ คือ สำนักงานงบประมาณควรทบทวนระเบียบและวิธีงบประมาณในการอนุมัติงบประมาณ และโอนเงินงบประมาณให้กับกระทรวงศึกษาธิการจัดสรรและโอนเงินงบประมาณต่อให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจนถึงสถานศึกษาตามลำดับ ให้ทันต่อเวลาในการดำเนินการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการบริหารและจัดการศึกษาตามแผนงานโครงการของสถานศึกษา

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1 ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวม 7 ด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน คือ ด้านการตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานการใช้จ่ายเงิน และผลการดำเนินงาน ด้านการระดมทรัพยากร และการลงทุน ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ด้านการจัดสรรงบประมาณ และด้านการบริหารบัญชี ตามลำดับ และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านการบริหารการเงิน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการตรวจสอบติดตามประเมินผล รายงานผลการใช้จ่ายเงิน และผลการดำเนินงาน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารการเงินสรุปในแต่ละด้านดังนี้

ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่มีรูปแบบการตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานการใช้จ่ายเงินที่สมบูรณ์ ถูกต้องตามมาตรฐานการตรวจสอบภายใน จึงทำให้เกิดปัญหาในการจัดทำแผนการตรวจสอบติดตามผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณและนอกงบประมาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปันดดา จรัสพิทยานกุล (2538 :96) ได้ทำการวิจัยปัญหาการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่จะมีปัญหาในการตรวจสอบติดตาม การสนับสนุนการดำเนินงานบริหารงบประมาณ และได้เสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในเรื่องของการตรวจสอบติดตาม การสนับสนุนการดำเนินงานบริหารงบประมาณ โดยผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงการป้องกันข้อบกพร่องในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา และสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า สถานศึกษาในสังกัดส่วนใหญ่จะไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ

ด้านการระดมทรัพยากร และการลงทุน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับงบประมาณในการบริหารจัดการศึกษาไม่เพียงพอต่อความต้องการ และไม่สามารถแหล่งการสนับสนุนและเป้าหมายในการระดมทรัพยากร จึงทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินการจัดหารายได้และสินทรัพย์เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัย บุญศาสตร์ (2534 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อ

ศึกษาปัญหาในการบริหารงานธุรการและการเงินของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ส่วนหนึ่งเกิดจากสถานศึกษาขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริหารงาน และได้รับงบประมาณน้อย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ดวงเดือนเพ็ญ ม่วงเพ็ง (2539 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาและสาเหตุของปัญหาในการบริหารงานธุรการและการเงินของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ตามความต่างกันในประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่ง พบว่าปัญหาในการบริหารงานธุรการและการเงิน มีสาเหตุจากการขาดทรัพยากรทางการบริหาร คือ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการที่ดี และสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า สถานศึกษา ในสังกัดส่วนใหญ่จะไม่สามารถดำเนินการจัดหารายได้และสินทรัพย์ เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างเพียงพอ

ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทำให้เกิดปัญหาในการสรรหามูลค่าที่มีความเชี่ยวชาญในด้านนโยบายและแผนของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัย บุญศาสตร์ (2534 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารงานธุรการและการเงินของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาส่วนหนึ่งเกิดจากบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานน้อย และมีเวลาในการปฏิบัติงานด้านนี้น้อย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ดวงเดือนเพ็ญ ม่วงเพ็ง (2539 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาและสาเหตุของปัญหา ในการบริหารงานธุรการและการเงินของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ตามความต่างกันในประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่ง พบว่า ปัญหาในการบริหารงานธุรการและการเงิน เกิดจากการขาดทรัพยากรทางการบริหาร คือ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการที่ดี การแก้ไขปัญหา ควรจะต้องดำเนินการจัดสรรบุคลากรเฉพาะด้าน การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับงานในหน้าที่ และสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า สถานศึกษาในสังกัดส่วนใหญ่จะขาดแคลนบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านนโยบายและแผนโดยเฉพาะ

ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดหาพัสดุ และไม่ดำเนินการดูแลรักษาพัสดุให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อเป็นวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา จึงทำให้เกิดปัญหาในการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ แซนเดอร์ (Sandler 1978 1735 – A) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทจริงกับบทบาทที่คาดหวังในอุดมการณ์ของกระทรวงศึกษาธิการ ในรัฐเท็กซัส ประเทศ

สหรัฐอเมริกา พบว่า บทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวังในอุดมการณ์ของกระทรวงศึกษาธิการ สถาบันการศึกษาขนาดใหญ่ มีบทบาทมากกว่าสถาบันการศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งการบริหารการพัสดุ จะมีความคล่องตัวมากขึ้น ขึ้นอยู่กับการดูแลรักษาและจำนวนงบประมาณในการซื้อหรือจัดหา และสอดคล้องกับ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า สถานศึกษาในสังกัดส่วนใหญ่จะได้รับจัดสรร งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดซื้อพัสดุในการดำเนินงานจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ด้านการจัดสรรงบประมาณ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับงบประมาณที่สถานศึกษาได้รับเพียงพอต่อความต้องการ แล้วสถานศึกษายังได้รับจัดสรรงบประมาณน้อยกว่ากรอบวงเงินที่สถานศึกษาประเมินไว้ จึงทำให้เกิดปัญหาในการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินงานจัดการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้อง กับงานวิจัยของ วินัย บุญศาสตร์ (2534 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาในการ บริหารงานธุรการและการเงินของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา พบว่า ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาส่วนหนึ่งเกิดจากการที่สถานศึกษา ได้รับงบประมาณน้อย และสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า สถานศึกษาในสังกัด ส่วนใหญ่จะได้รับงบประมาณไม่เพียงพอกับความต้องการของสถานศึกษา โดยงบประมาณที่สถานศึกษา ได้รับจัดสรรจากเขตพื้นที่การศึกษาลดจากกรอบวงเงินที่สถานศึกษาประเมินไว้ จึงทำให้งบประมาณ ที่ได้รับไม่เป็นไปตามกรอบวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาได้ประมาณการไว้

ด้านการบริหารบัญชี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาเป็นครูผู้สอนไม่มีความรู้ ความชำนาญในการปฏิบัติงานทางบัญชีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงทำให้มีปัญหาในเรื่องของ การสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางบัญชีเพื่อปฏิบัติงานการบัญชีของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรเวศ มณีภาค (2541 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาปัญหา ในการปฏิบัติงานการเงิน บัญชี และพัสดุของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า การปฏิบัติงานบัญชีและพัสดุของสถานศึกษามีปัญหา หลายด้าน เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา เจ้าหน้าที่ การเงิน และเจ้าหน้าที่พัสดุ ควรพัฒนาคุณภาพในการปฏิบัติงานให้กับตนเองให้เกิดความเชี่ยวชาญ มากขึ้น

ด้านการบริหารการเงิน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ อาจ เป็นเพราะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่มีบุคลากรผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการบริหารการเงิน จึงทำให้ มีปัญหาในเรื่องของการสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการบริหารการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัย บุญศาสตร์ (2534 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาปัญหา

ในการบริหารงานธุรการและการเงินของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาส่วนหนึ่ง เกิดจากบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานน้อย และมีเวลาในการปฏิบัติงานด้านนี้น้อย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ดวงเดือนเพ็ญ ม่วงเพ็ง (2539 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษา และสาเหตุของปัญหาในการบริหารงานธุรการและการเงินของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ตามความต่างกันในประสบการณ์ และขนาดของ โรงเรียนที่ดำรงตำแหน่ง พบว่า ปัญหาในการบริหารงานธุรการและการเงิน เกิดจากการขาด ทรรศการทางการบริหาร คือ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการที่ดี การแก้ไข ปัญหาควรจะต้องดำเนินการจัดสรรบุคลากรเฉพาะด้าน การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ เหมาะสมกับงานในหน้าที่ และสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า สถานศึกษาในสังกัด ส่วนใหญ่จะขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ตลอดจนความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะในด้านการเงิน

2 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวมปัญหาทุกด้านอยู่ใน ระดับปานกลาง ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 05 เมื่อพิจารณาตามขนาด ของสถานศึกษา พบว่า ในด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน ด้านการบริหารบัญชี สถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เป็นคู่ที่มีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 05 ส่วนในด้านการระดมทรัพยากร และการลงทุนสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ เป็นคู่ที่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมหวัง ขอเอื้อนกลาง (2546 บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางในการจัดทำงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงานตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน สามัญศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ปัญหาในการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานโรงเรียนประสบ ปัญหาในการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานทั้งโดยภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งในด้านตำแหน่ง ด้านประสบการณ์ การปฏิบัติงาน ด้านวุฒิการศึกษาสูงสุด และขนาดโรงเรียนที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นสถานศึกษาที่มีจำนวนบุคลากรในสังกัดที่มีจำนวน แตกต่างกัน โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่จะมีบุคลากรมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษา ขนาดเล็กมีบุคลากรน้อยกว่าตามลำดับ จึงทำให้ปัญหาในการดำเนินการปฏิบัติงาน การบริหารงบประมาณ ของสถานศึกษามีระดับที่แตกต่างกัน ถึงแม้ว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่จะมีจำนวนบุคลากรที่ไม่ครบ ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ แต่มีโอกาสมักจะมีบุคลากรครบชั้นเรียน และ สามารถให้เวลา ในการปฏิบัติหน้าที่ ในการปฏิบัติงานการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

ได้โดยไม่เป็นการทำให้สูญเสียเวลาในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนในความรับผิดชอบ และมีการเฉลี่ยงานในการปฏิบัติงานการบริหารงบประมาณของสถานศึกษามากกว่า ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางเมื่อบุคลากรมีไม่ครบตามเกณฑ์มาตรฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยมีแนวโน้มได้ว่าจะมีบุคลากรไม่ครบชั้นเรียน จึงมีโอกาที่จะเกิดปัญหาในระดับที่สูงกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ อย่างแน่นอน และถ้าเปรียบเทียบกับสถานศึกษาขนาดเล็กแล้วอาจมีบุคลากรตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดในสังกัดมีแนวโน้มอย่างชัดเจน ที่จะไม่ครบชั้นเรียนที่จัดการเรียนการสอน ถึงแม้ว่าจะมีปริมาณงานที่น้อยกว่าด้วยจำนวนผู้เรียนก็ตาม แต่การปฏิบัติงานการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งปรากฏอยู่ในคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล โดยสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องดำเนินการปฏิบัติตามอย่างสมบูรณ์ ถูกต้อง

3 แนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ถึงแม้ว่าระดับของปัญหาจากการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ส่วนมากจะมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง แต่การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายของหน่วยเหนือ รวมถึงระเบียบปฏิบัติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยไม่สามารถที่จะปฏิบัติให้แตกต่างจากที่กำหนดไว้ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล พ.ศ. 2546 กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 39 – 50) เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องศึกษารายละเอียดภารกิจงานบริหารงบประมาณจากคู่มือดังกล่าวข้างต้น และจัดโครงสร้างภารกิจงานการบริหารงบประมาณให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงาน ข้อสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องคำนึงถึงเป็นอย่างยิ่งคือ การรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาอย่างครบถ้วนถูกต้องอย่างเป็นปัจจุบัน การวางแผนการบริหารการจัดการศึกษา โดยทบทวนนโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ของหน่วยเหนือ เพื่อการวางแผน การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาอย่างมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง การศึกษากฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา การบริหารงานโดยองค์คณะบุคคลในรูปคณะกรรมการ เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา และการจัดทำระบบการบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุ และสินทรัพย์ และการติดตามและรายงานผลการดำเนินงานตามแผน การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนเพื่อให้การบริหารงบประมาณบรรลุวัตถุประสงค์ที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

- 1 สถานศึกษาควรจัดให้มีการปรับปรุงแผน แผนงาน/โครงการของสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของนโยบายของหน่วยเหนือ รวมทั้งระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- 2 ผู้บริหารและบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณควรพัฒนาตนเองเพื่อสร้างความพร้อมตามนโยบายของสถานศึกษา และภารกิจงานการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาทั้ง 7 ด้าน ตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีศักยภาพอย่างต่อเนื่อง
- 3 ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานควรเป็นผู้ประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อให้เป็นที่ปรึกษา และให้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานตามภารกิจงานการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัด และคุ้มค่า

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความพร้อมในการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา
- 2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความเพียงพอของเงินงบประมาณในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
- 3 ควรมีการวิจัยหาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงการคลัง (2542) ระบบการควบคุมการเงินของหน่วยงานย่อย กรุงเทพฯ
กรมบัญชีกลาง
- กระทรวงศึกษาธิการ (2546) คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล
กรุงเทพฯ โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- กระทรวงศึกษาธิการ (2546) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติ
การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 กรุงเทพฯ โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและ
พัสดุภัณฑ์
- กระทรวงศึกษาธิการ (2546) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. 2546 กรุงเทพฯ โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- กิติมา ปรีดีติลล (2522) การเงินโรงเรียนหลักการและแนวปฏิบัติ กรุงเทพฯ โรงพิมพ์
วิทยากร
- (2522) การบริหารงานการเงินโรงเรียน กรุงเทพฯ ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- จุฬามาศ สุโรจน์รัตน์ (2544) เอกสารการวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์ ระบบงบประมาณแบบ
มุ่งเน้นผลงาน กรณีศึกษา สำนักงานศาลปกครอง กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถ่ายเอกสาร
- เชิดชัย สินพูน (2542) ปัญหาการปฏิบัติงานการเงินและพัสดุในสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ปริญญานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร
- ดาวเดือนเพ็ญ มวงเพ็ง (2539) การติดตามผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณของกรมตำรวจ
ปริญญานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายและการวางแผนสังคม)
กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก ถ่ายเอกสาร
- นิภาเพ็ญ เสมรส (2544) เอกสารการวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต การประเมินผล
การวางแผนงบประมาณภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน กรณีศึกษา
กรมทะเบียนการค้าและสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน กรุงเทพฯ
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถ่ายเอกสาร

- นิยมชัย ธิโสภา (2542) การศึกษาปัญหาการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถ่ายเอกสาร
- ปนัดดา จรัสพิทยานุกุล (2538) ปัญหาของผู้ตรวจสอบภายใน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร
- ประคอง กรรณสูตร (2538) สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประเทือง ประवालทิพย์ (2537) ปัญหาการบริหารงบประมาณของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร
- ประสาน หอมพูน (2536) ปัญหาการบริหารงานธุรการเงินตามทัศนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ธุรการและการเงินโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร
- รัชนิพร ชัยพิพัฒน์ (2544) การปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานศึกษาเฉพาะกรณีกรมทะเบียนการค้า ภาคนิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถ่ายเอกสาร
- วินัย บุญศาสตร์ (2534) การศึกษาปัญหาของการบริหารงบประมาณและการเงินของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) สงขลา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา ถ่ายเอกสาร
- วีระ พรหมเกทย์ (2539) การศึกษาปัญหาการบริหารธุรการและการเงินของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) สงขลา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา ถ่ายเอกสาร
- สมหวัง ขอเอื้อนกลาง (2546) การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและแนวทางในการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ปริญญานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) นครราชสีมา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ถ่ายเอกสาร

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536) *การกระจายการจัดซื้อจัดจ้าง*
2537 กรุงเทพฯ บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด
- (2545) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)*
พ.ศ. 2545 กรุงเทพฯ บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด
- สุรวศ มณีภาค (2541) *ปัญหาการปฏิบัติงานการเงิน บัญชีและพัสดุของโรงเรียนประถมศึกษา*
สังกัดสำนักงานประถมศึกษาศรีสะเกษ ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ถ่ายเอกสาร
- เสน่ห์ เหล่าเสนา (2545) *ความพร้อมและความคาดหวังต่อการกระจายอำนาจการบริหาร*
งบประมาณตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ปริญญานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(บริหารการศึกษา) ขอนแก่น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ถ่ายเอกสาร
- Brooker, Timothy Douglas (1998) *A Policy Analysis of Performance –Based*
Budgeting in Arkansas Higher Education Dissertation (Doctor Of Education)
Arkansas The University of Arkansas Photocopied
- Flowers, Geraldo Emmanuel (1999) *An Evaluation of The Effect of Agency*
Conditions on The Implementation of Florida's Performance – Based
Program Budgeting Dissertation (Doctor of Philosophy) Florida
The University of Florida Photocopied
- Poisel, Mark Allen (1998) *An Evaluation of Performance – Based Budgeting in*
Florida Community College System Dissertation (Doctor of Philosophy)
Florida The University of Florida Photocopied
- Roberts, Brian E (1998) *A Comparative Analysis of Legislative Budget Oversight*
Performance Based Budgeting in The American States Dissertation (Doctor
of Philosophy) Austin The University of Texas At Austin Photocopied
- Sandler, Steven J (1978, December) "Perceptions of the Actual and ideal Role of
Public School Superintendents in Texas " *Dissertation Abstracts International*
36(6) 1735–A
- Sheet, Walter Wade (1987, January) "The perceptions and Expectations of
Principles, Teacher and Parents From Selected Public Elementary Schools
Regarding the Role of the Elementary School Principia " *Dissertation*
Abstracts International 47 (7) 3261-A

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

หนังสือเชิญเข้าร่วมประชุมสัมมนา

หนังสือขอใช้สถานที่จัดประชุมสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 0519 12/ 16/๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายอานนท์ เรืองวุฒิ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทศนา แสงวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความประสงค์ขอสัมภาษณ์ นายพิพัฒน์ คืออาษา หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผน นายอารมย์ บ้านไหม ผู้ตรวจราชการเขตพื้นที่การศึกษานางกลอยสุข เมืองคำ ผู้ตรวจราชการเขตพื้นที่การศึกษา นายรังสรรค์ พูลแอ้ม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศิรีวัน และ นายสถาพร ศรีม่วง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทองย้อย ข้อมูลที่สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ตามภารกิจงานของคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิคิบุคคล ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายอานนท์ เรืองวุฒิ ได้สัมภาษณ์ในหัวข้อดังกล่าว และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-8279221

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร 5731, 5618

ที่ ศธ 0519 12/16/2

วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายอานนท์ เรืองวุฒิ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนาศ แสงศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์มารศรี สุธานิธิ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นายอานนท์ เรืองวุฒิ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519 12/ 16 11

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายอานนท์ เรืองวุฒิ นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนา แสงศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นายสมบัติ แจ่มดวง รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษานครนายก นายพิพัฒน์ คิวาฮา หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผน นายสมชาย พุ่มพิมล ศึกษาพิเศษ 9 และ นางธีรนาถ รอดแก้ว ศึกษาพิเศษ 8 เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นายอานนท์ เรืองวุฒิ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรศัพท มีถือ 01-8279221

ที่ ศธ 0519 12/๒๕๔๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/๕- กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมประชุมสัมมนา

เรียน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

เนื่องด้วย นายอานนท์ เรืองวณิช นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทศนา แสงศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิติมีความประสงค์ขอเชิญข้าราชการเข้าร่วมประชุมสัมมนาเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ดังนี้ 1) นายพิพัฒน์ ตืออาษา หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผน 2) นายอารมณ์ บ้านใหม่ ผู้ตรวจราชการเขตพื้นที่การศึกษา 3) นางกลอยสุข เมืองคำ ผู้ตรวจราชการเขตพื้นที่การศึกษา 4) นายรังสรรค์ พูลเข้ม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศิรีวัน 5) นายสมบัติ แจ่มดวง รองผู้อำนวยการฯ 6) นางวัลลภา มากโมตรี หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายใน 7) นายนิวัฒน์ ชนะพล ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโพธิ์ 8) นายนิวัฒน์ พัฒนไพบูลย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลอง 31 9) นายพิพัฒน์ บุญเฉลิม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดพราหมณี และ 10) นายสถาพร ศรีม่วง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทองย้อย ณ ห้องประชุมอาคาร 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ในวันที่ 7 มีนาคม 2548 เวลา 9.00 - 16.30 น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการเข้าร่วมประชุมสัมมนาตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เทียนศิริ จิระเชษฐกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731 .

หมายเหตุ ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรศัพท์ มือถือ 01-8279221

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ หน่วยตรวจสอบภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

ที่

วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอให้สถานที่จัดประชุมสัมมนาผู้เชี่ยวชาญแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

ด้วยคณะกรรมการอำนวยการ เรื่องวุฒิ ตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชี 7 ปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจสอบภายใน สพท นครนายก กำลังศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษามศว ซึ่งอยู่ในระหว่างดำเนินการจัดทำสารนิพนธ์ เรื่องปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ถึงกักสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก โดยจัดทำเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนคือ 1. ถมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาเพื่อนำข้อมูลมาจัดทำแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง 2. จัดเก็บข้อมูลเพื่อคำนวณหาทางสถิติและจัดระดับของปัญหา 3. จัดประชุมสัมมนาผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหา

บัดนี้ได้ดำเนินการในขั้นตอนที่ 1 และ 2 เป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงขอความอนุเคราะห์ในการใช้สถานที่ในการดำเนินการประชุมดังกล่าวข้างต้น ในวันที่ 7 มีนาคม 2548 เวลา 9.00 – 16.30 น ตามหนังสือบันทึกวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ ศท 0519 12/1620 โดยไม่ผูกพันกับงบประมาณของ สพท นครนายก

ทั้งนี้เพื่อเป็นสนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัด ได้มีการพัฒนาให้ได้มาตรฐานในการบริหารงบประมาณ ข้าพเจ้ายินดีมอบสรุปผลการประชุมครั้งนี้ ให้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาสังกัด สพท นครนายกต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต

(นายอานนท์ เรืองวุฒิ)

นักวิชาการเงินและบัญชี 7

(นายปัญญา สอนธรรม)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

ถ้า เราขอเรียน ข้าราชการ และบุคลากรในสังกัด นครนายก

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ให้การสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการวิจัย
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการประชุมสัมมนาพิจารณาผลที่ได้จากการวิจัยและ
หาแนวทางแก้ไขปัญหา

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ให้การสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการวิจัย

1 นายพิพัฒน์ ดีอาษา	หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
2 นายอารมณ บำรุงใหม่	ผู้ตรวจราชการเขตพื้นที่การศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
3 นางกลอยสุข เมืองคำ	ผู้ตรวจราชการเขตพื้นที่การศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
4 นายรังสรรค์ พูลแย้ม	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคีรีวัน
5 นายสถาพร ศรีม่วง	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทองย้อย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1 อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2 นายสมบัติ แจ่มดวง	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครนายก
3 นายพิพัฒน์ ดีอาษา	หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
4 นายสมชาย พุ่มพิมล	ศึกษานิเทศก์ 9
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
5 นางธีรนุช รอดแก้ว	ศึกษานิเทศก์ 8
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการประชุมสัมมนาพิจารณาผลที่ได้จากการวิจัย และหาแนวทางแก้ไขปัญหา

1 นายสมบัติ แจ่มดวง	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
2 นายพิพัฒน์ ดีอาษา	หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
3 นายอารมณ บำรุงใหม่	ผู้ตรวจราชการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
4 นางกลอยสุข เมืองคำ	ผู้ตรวจราชการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
5 นางวัลลภา มากไม้ตรี	หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
6 นายนิวัฒน์ ชนะพล	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโพธิ์
7 นายสถาพร ศรีม่วง	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทองย้อย
8 นายนิวัฒน์ พัฒนไพบูลย์	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลอง 31
9 นายพิพัฒน์ บุญเคลิ้ม	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดพราหมณี
10 นายรังสรรค์ พูลแย้ม	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศิรีวัน

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์การวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง
ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นแนวทางที่ผู้วิจัยใช้เพื่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 1 ของวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ทราบถึงปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ตามขอบข่ายภารกิจงานบริหารงบประมาณที่กำหนดไว้ทั้ง 7 ด้าน ตามคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลดังต่อไปนี้

1 ปัญหาในการจัดทำและเสนอของบประมาณ

1 1 การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา

1 2 การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา

1 3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ

2 ปัญหาในการจัดสรรงบประมาณ

2 1 การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา

2 2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ

2 3 การโอนเงินงบประมาณ

3. ปัญหาในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน

3 1 การตรวจสอบ ติดตามการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน

3 2 การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

4. ปัญหาในการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา

4 1 การจัดการทรัพยากร

4 2 การระดมทรัพยากร

4 3 การจัดหารายได้และผลประโยชน์

4 4 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา

4 5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา

5. ปัญหาในการบริหารการเงิน

5 1 การเบิกเงินจากคลัง

5 2 การรับเงิน

5 3 การเก็บรักษาเงิน

5 4 การจ่ายเงิน

5 5 การนำส่งเงิน

5 6 การกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี

6 ปัญหาในการบริหารบัญชี

6 1 การจัดทำบัญชีการเงิน

6 2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

6 3 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

7 ปัญหาในการบริหารพัสดุและสินทรัพย์

7 1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา

7 2 การจัดหาพัสดุ

7 3 การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง

7 4 การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

คำชี้แจง

1 แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ปีการศึกษา 2547

2 ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษานครนายก

3 แบบสอบถามฉบับนี้มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับขนาดของสถานศึกษาที่ผู้บริหารศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติ
หน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงบประมาณ ตามข้อบ่งชี้ภารกิจ
ในการดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4 ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ทุกรายการ ผู้วิจัยขอรับรองว่า
คำตอบหรือความคิดเห็นของท่านนั้นใช้สำหรับการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอโดยภาพรวมและ
จะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติราชการของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

นายอานนท์ เรืองวุฒิ

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับขนาดของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ในช่อง [] ให้ตรงกับความเป็นจริง

สถานศึกษาของท่านจัดอยู่ในขนาดใด

[] ขนาดเล็ก	มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 – 120 คน
[] ขนาดกลาง	มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 – 300 คน
[] ขนาดใหญ่	มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงบประมาณ ตามข้อบ่งชี้ภารกิจในการดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นอุปสรรคทำให้การบริหารจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามมาตรฐานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องระดับของปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาที่ตรงกับปัญหาที่สถานศึกษาพบในปัจจุบันตามความเป็นจริงของสถานศึกษาที่อยู่ในความควบคุมดูแลของท่าน

- 5 หมายถึง ระดับปัญหามากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับปัญหามาก
- 3 หมายถึง ระดับปัญหาปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับปัญหาน้อย
- 1 หมายถึง ระดับปัญหาน้อยที่สุด

ปัญหาในการบริหารงบประมาณ	ระดับของปัญหา				
	5	4	3	2	1
ข้อบ่งชี้การดำเนินงานการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา การจัดทำและเสนอของบประมาณ 1 การสรรหาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านนโยบายและแผนของสถานศึกษา 2 การนำยุทธศาสตร์ของหน่วยเหนือมาวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางดำเนินงานของสถานศึกษา 3 กรอบทิศทางนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษาเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษา 4 การจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติงานของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษาให้เป็นรูปธรรมชัดเจน 5 การทบทวนภารกิจการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อจัดการศึกษาตามมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ 6 การรายงานข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					

ปัญหาในการบริหารงบประมาณ	ระดับของปัญหา				
	5	4	3	2	1
7 สถานศึกษาได้รับข้อมูลสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา (SWOT) จากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน					
8 สถานศึกษาทราบสภาพจริงของสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนกลยุทธ์					
9 การดำเนินการให้เกิดความสอดคล้องในการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) กับพันธกิจ (Mission) ของสถานศึกษา					
10 การดำเนินการให้เกิดความสอดคล้องในการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) กับเป้าประสงค์ (Corporate Objective) ของสถานศึกษา					
11 ศักยภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาในการพิจารณาความเห็นชอบแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา					
12 การจัดทำรายละเอียดโครงสร้าง แผนงาน งาน/โครงการของสถานศึกษา					
13 การกำหนดกิจกรรมหลักในการดำเนินงานจัดการศึกษาสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์					
14 การเผยแพร่แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาต่อสาธารณชนและผู้เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง					
15 การกำหนดผลผลิตและผลลัพธ์ที่มีความเชื่อมโยงกับแผนงบประมาณของสถานศึกษา					
16 การศึกษาวิเคราะห์ของสถานศึกษาในหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการจัดตั้งงบประมาณของเขตพื้นที่การศึกษา					
17 การจัดทำกรอบงบประมาณระยะปานกลาง (MTEF) ที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา					
18 การประมาณรายได้จากงบประมาณและนอกงบประมาณของสถานศึกษา					

ปัญหาในการบริหารงบประมาณ	ระดับของปัญหา				
	5	4	3	2	1
การจัดสรรงบประมาณ					
1 งบประมาณที่สถานศึกษาได้รับเพียงพอต่อความต้องการในการดำเนินงานจัดการศึกษาของสถานศึกษา					
2 งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากเขตพื้นที่การศึกษาเป็นไปตามกรอบวงเงินที่สถานศึกษาประเมินไว้					
3 การวิเคราะห์กิจกรรมตามภารกิจงานเป็นไปตามมาตรฐานโครงสร้างสายงานภายในสถานศึกษา					
4 การจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน/โครงการในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา					
5 การเสนอแผนการใช้งบประมาณตามกำหนดเวลาที่เขตพื้นที่การศึกษากำหนด					
6 สถานศึกษาได้รับโอนงบประมาณเพื่อใช้จ่ายในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตรงเวลาที่สถานศึกษากำหนดตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา					
7 สถานศึกษาได้รับงบประมาณจากเขตพื้นที่การศึกษาดตามกรอบวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาได้ประมาณการไว้					
8 สถานศึกษาเบิกจ่ายงบประมาณได้ตรงตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา					

ปัญหาในการบริหารงบประมาณ	ระดับของปัญหา				
	5	4	3	2	1
การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผล การใช้เงิน และผลการดำเนินงาน 1 การจัดทำแผนการตรวจสอบติดตาม การใช้จ่าย เงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณของ สถานศึกษา 2 การจัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามผล การดำเนินงานตามข้อตกลงการให้บริการของ สถานศึกษา 3 การจัดทำแผนกำกับ ติดตาม และป้องกันความเสี่ยง สำหรับโครงการที่มีความเสี่ยงสูง เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ของโครงการนั้น ๆ 4 การดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม ตามแผนการตรวจสอบ ติดตามของสถานศึกษา 5 การกำหนดปัจจัยหลักความสำเร็จของสถานศึกษา อย่างชัดเจน ถูกต้อง 6 การกำหนดตัวชี้วัด (Key Performance Indicator) อย่างสอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาของ หน่วยเหนือ 7 ตัวชี้วัดความสำเร็จของผลผลิตที่สถานศึกษากำหนด ตรงตามข้อตกลงการให้บริการของสถานศึกษา 8 การจัดทำเครื่องมือในการประเมินผลผลิตตามตัวชี้วัด ความสำเร็จของสถานศึกษา 9 การดำเนินการประเมินประสิทธิภาพของแผนกลยุทธ์ ของสถานศึกษา 10 การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน เมื่อเสร็จสิ้นโครงการ 11 การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีต่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายกตามกำหนดเวลา					

ปัญหาในการบริหารงบประมาณ	ระดับของปัญหา				
	5	4	3	2	1
การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา					
1 การจัดหาทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา					
2 คุณภาพของทรัพยากรภายในสถานศึกษาเหมาะสมกับการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา					
3 การจัดทำข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษาอย่างละเอียด ครบถ้วน					
4 การจัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษา และทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่มีความต้องการ					
5 การหาแหล่งทรัพยากรที่สนับสนุนความต้องการของนักเรียนในสถานศึกษาเป็นทุนการศึกษา					
6 การจัดหารายได้และสินทรัพย์ เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา					
7 การจัดระบบสวัสดิการเพื่อการศึกษาแก่นักเรียนตามภารกิจงานของสถานศึกษา					
การบริหารการเงิน					
1 การแต่งตั้งบุคลากรให้มีหน้าที่เป็นคณะกรรมการรับและส่งเงินของสถานศึกษา					
2 การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการรับและส่งเงินของสถานศึกษาตามระเบียบปฏิบัติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง					
3 การแต่งตั้งบุคลากรของสถานศึกษาให้มีหน้าที่เป็นคณะกรรมการเก็บรักษาเงินของสถานศึกษา					
4 การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเก็บรักษาเงินของสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบปฏิบัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง					

ปัญหาในการบริหารงบประมาณ	ระดับของปัญหา				
	5	4	3	2	1
5 การตรวจสอบหลักฐานขอเบิกเงินถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติเงินถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องก่อนขออนุมัติเบิกเงิน					
6 การอนุมัติการจ่ายเงินโดยผู้บริหารสถานศึกษา ก่อนจ่ายให้กับผู้มีสิทธิรับเงินทุกครั้ง					
7 การเก็บรักษาเงินสดในมือของสถานศึกษา ตามระเบียบปฏิบัติการเก็บรักษาเงิน					
8 การสรรหาคณากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการบริหารการเงิน					
การบริหารบัญชี					
1 การบันทึกบัญชีการเงินของสถานศึกษาเป็นปัจจุบันตามหลักฐานการรับและจ่ายเงินของสถานศึกษา					
2 การปิดบัญชีทุกครั้งยอดเงินคงเหลือในบัญชีการเงินตรงกับยอดเงินฝากธนาคารรวมกับเงินสดคงเหลือ					
3 การจัดทำรายงานฐานะทางการเงินตามสภาพจริงของสถานศึกษา					
4 การรายงานฐานะทางการเงินตามกำหนดเวลาของระเบียบปฏิบัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง					
5 การรายงานผลการใช้จ่ายเงินต่อเขตพื้นที่การศึกษาตามกำหนดเวลาอย่างถูกต้อง ครบถ้วน					
6 การสรรหาคณากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางบัญชี เพื่อปฏิบัติงานการบัญชีของสถานศึกษา					
7 การแต่งตั้งผู้ตรวจบัญชีประจำวัน ตามระเบียบปฏิบัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง					
8 ผู้ตรวจสอบบัญชีประจำวัน ตามคำสั่งแต่งตั้งของสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบปฏิบัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง					

ปัญหาในการบริหารงบประมาณ	ระดับของปัญหา				
	5	4	3	2	1
การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ 1 การแต่งตั้งบุคลากรสำรวจพัสดุและทรัพย์สินที่อยู่ในครอบครองทั้งหมดของสถานศึกษา 2 การจดทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุทรัพย์สินที่มีลักษณะเป็นอาคาร ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง ของสถานศึกษา 3 การจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินของสถานศึกษาตามระเบียบปฏิบัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 4 การจำหน่ายทรัพย์สินของสถานศึกษาเป็นไปตามกำหนดเวลาและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง 5 การจัดหาพัสดุในการดำเนินการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามแผนงาน งานโครงการของสถานศึกษา 6 สถานศึกษาได้รับงบประมาณในการจัดหาพัสดุ เพื่อดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 7 การสรรหาบุคลากรผู้เชี่ยวชาญในการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ภายในสถานศึกษา 8 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สินของสถานศึกษา					

ภาคผนวก ง

รายชื่อสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
ระเบียบวาระการประชุมสัมมนา
รายงานการประชุมสัมมนา

**รายชื่อสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก**

ที่	ร ร	อำเภอ	จำนวน นักเรียน	จำนวน ห้องเรียน	จำนวน ครู	ครูขาด/ ครูเกิน	ขนาด สถานศึกษา
1	บ้านดงวิทยาคาร	เมืองนครนายก	465	15	22	-4	ใหญ่
2	วังสมบูรณ์สามัคคี	เมืองนครนายก	303	11	16	-1	ใหญ่
3	วัดดอนยอ	เมืองนครนายก	293	11	16	-1	กลาง
4	วัดหนองทองทราย	เมืองนครนายก	230	11	14	-3	กลาง
5	วัดศิรีวัน	เมืองนครนายก	227	11	15	-1	กลาง
6	วัดวังปลาจืด	เมืองนครนายก	149	8	8	-2	กลาง
7	หัวเขาแก้ว	เมืองนครนายก	102	8	7	0	เล็ก
8	วัดท่าทราย	เมืองนครนายก	96	8	6	0	เล็ก
9	วัดวังทิพย์พันธาราม	เมืองนครนายก	94	8	5	-1	เล็ก
10	บ้านคลอง 3 วิทยา	เมืองนครนายก	87	7	6	0	เล็ก
11	วัดเอี่ยมประดิษฐ์	เมืองนครนายก	86	8	7	1	เล็ก
12	วัดหาซอย	เมืองนครนายก	83	8	6	0	เล็ก
13	วัดสบกเขียว	เมืองนครนายก	82	8	6	0	เล็ก
14	วัดคลองโพธิ์	เมืองนครนายก	62	7	3	-2	เล็ก
15	วัดกุฎีการาม	เมืองนครนายก	54	8	5	1	เล็ก
16	วัดหนองรี	บ้านนา	419	13	18	-4	ใหญ่
17	วัดบ้านพริก	บ้านนา	403	13	20	-3	ใหญ่
18	วัดโพธิ์แก้วเบญจธาราม	บ้านนา	262	11	16	-1	กลาง
19	บ้านเขาสองกล้อง	บ้านนา	229	11	13	-4	กลาง
20	บ้านคลอง 31	บ้านนา	179	8	9	-2	กลาง
21	บ้านหนองกันเกรา	บ้านนา	160	8	8	-2	กลาง
22	วัดพิบูลแก้ว	บ้านนา	149	8	7	-3	กลาง
23	บ้านคลอง 33	บ้านนา	127	8	8	-2	กลาง
24	วัดหนองคันจาม	บ้านนา	100	8	5	-1	เล็ก
25	วัดหนองเคี่ยม	บ้านนา	87	8	5	-1	เล็ก
26	ตลาดสี่แยก	บ้านนา	82	8	6	0	เล็ก

ที่	ร.ร	อำเภอ	จำนวน นักเรียน	จำนวน ห้องเรียน	จำนวน ครู	ครูขาด/ ครูเกิน	ขนาด สถานศึกษา
27	วันครู 2504	ปากพลี	94	8	7	1	เล็ก
28	บ้านดงแขวน	ปากพลี	86	8	5	-1	เล็ก
29	วัดนาหินลาด	ปากพลี	44	8	6	2	เล็ก
30	อนุบาลองครักษ์	องครักษ์	943	28	40	-3	ใหญ่
31	วัดสุนทรพิชิตาราม	องครักษ์	297	11	15	-2	กลาง
32	วัดราษฎร์ศรีทธาธรรม	องครักษ์	201	8	10	-1	กลาง
33	วัดพลอยกระจำจศรี	องครักษ์	178	11	15	-1	กลาง
34	วัดทวีพูลรังสรรค์	องครักษ์	164	8	7	-3	กลาง
35	วัดเข้มทอง	องครักษ์	128	10	11	-4	กลาง
36	บ้านหัวหมอน	องครักษ์	96	8	6	0	เล็ก
37	บ้านท่าหนบ	องครักษ์	86	8	6	0	เล็ก
38	บ้านปากคลอง 17	องครักษ์	81	8	5	-1	เล็ก
39	วัดบางนางเล็ก	องครักษ์	69	8	4	-1	เล็ก
40	วัดปากคลองพระอาจารย์	องครักษ์	66	8	4	-1	เล็ก

ระเบียบวาระการประชุม
ผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณ
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
ครั้งที่ 1/2548 วันที่ 7 มีนาคม 2548
ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก อาคาร 2

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่องรับรองการประชุมครั้งที่แล้ว
- ไม่มี -

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องที่ประธานแจ้งในที่ประชุมทราบ

ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาตามขอบข่ายการดำเนินงานการบริหาร
งบประมาณของสถานศึกษา

การจัดทำและเสนอของบประมาณ

- 1 สถานศึกษาขาดแคลนบุคลากรด้านนโยบายและแผน
- 2 สถานศึกษาไม่สามารถนำทิศทางและยุทธศาสตร์ของหน่วยเหนือมาวิเคราะห์ เพื่อ
เป็นแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา
- 3 กรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษา ไม่เป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษา
- 4 สถานศึกษาไม่สามารถทำข้อตกลงการปฏิบัติงานของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษา
อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน

5 การทบทวนภารกิจจัดการศึกษา และศึกษารายงานข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง
กับสถานศึกษายังไม่สมบูรณ์ ครบถ้วน

6 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา (SWOT) ของ
สถานศึกษาไม่ได้รับข้อมูลจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงยังไม่สามารถประเมินสภาพจริงของสถานศึกษา

7 การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และเป้าประสงค์ (Corporate
Objective) ยังไม่สอดคล้องกัน

8 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังไม่มีศักยภาพในการพิจารณาเห็นชอบต่อแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา

9 สถานศึกษาไม่สามารถจัดทำรายละเอียด โครงสร้างแผนงาน งาน/โครงการ และกิจกรรมหลัก

10 สถานศึกษาไม่สามารถเผยแพร่แผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษาต่อสาธารณชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

11 ตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษาไม่สามารถมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

12 ผลผลิตและผลลัพธ์ไม่เชื่อมโยงกับรายละเอียดแผนงบประมาณ

13 หลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการจัดตั้งงบประมาณของเขตพื้นที่การศึกษาไม่ชัดเจนยากต่อการทำความเข้าใจ

14 สถานศึกษายังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง (MTEF)

15 สถานศึกษาไม่สามารถประมาณรายได้ของสถานศึกษาทั้งจากงบประมาณ และนอกงบประมาณ

การจัดสรรงบประมาณ

1 งบประมาณไม่เพียงพอกับความต้องการของสถานศึกษา
2 งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากเขตพื้นที่การศึกษาลดจากกรอบวงเงินที่สถานศึกษาประเมินไว้

3 สถานศึกษายังไม่มีความเข้าใจในการวิเคราะห์กิจกรรมตามภารกิจที่จะต้องดำเนินการตามมาตรการโครงสร้างสายงานภายในสถานศึกษา

4 สถานศึกษาไม่สามารถจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน/โครงการของสถานศึกษา

5 การเสนอแผนการใช้งบประมาณไม่ทันกำหนดเวลา

6 การเบิกจ่ายงบประมาณไม่ตรงตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณ

7 แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณมีช่วงเวลาที่แตกต่างกันทำให้เกิดปัญหาในการจัดทำแผนงบประมาณของสถานศึกษา

8 การโอนเงินงบประมาณล่าช้าไม่ทันเวลาที่กำหนด ตามแผนการใช้งบประมาณของสถานศึกษา

9 งบประมาณที่ได้รับไม่เป็นไปตามกรอบวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาได้ประมาณการไว้

การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน

- 1 สถานศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนตรวจสอบ ติดตามการใช้เงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ
- 2 สถานศึกษาไม่สามารถจัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานตามข้อตกลงการให้ผลผลิตของสถานศึกษา
- 3 สถานศึกษาไม่สามารถจัดทำแผนการกำกับ ติดตาม และป้องกันความเสี่ยงสำหรับโครงการที่มีความเสี่ยงสูง
- 4 สถานศึกษาไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม และนิเทศตามแผนการตรวจสอบ ติดตามของสถานศึกษา
- 5 การกำหนดปัจจัยหลักความสำเร็จของสถานศึกษายังไม่ชัดเจน ถูกต้อง
- 6 การกำหนดตัวชี้วัด (Key Performance Indicators) ของสถานศึกษา ไม่สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 7 ตัวชี้วัดความสำเร็จของผลผลิตที่สถานศึกษากำหนดไม่ตรงตามข้อตกลงการให้บริการผลผลิตของสถานศึกษา
- 8 สถานศึกษาไม่สามารถจัดทำเครื่องมือเพื่อการประเมินผลผลผลิตตามตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา
- 9 สถานศึกษาไม่สามารถประเมินประสิทธิภาพของแผนกลยุทธ์เป็นประจำทุกปี
- 10 สถานศึกษาไม่สามารถประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
- 11 สถานศึกษาไม่สามารถจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา

- 1 ทรัพยากรภายในสถานศึกษามีปริมาณไม่เพียงพอ ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 2 ทรัพยากรภายในสถานศึกษามีคุณภาพไม่เหมาะสม กับการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา
- 3 สถานศึกษามีข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษา ไม่เพียงพอในเชิงลึก
- 4 สถานศึกษามีแหล่งทรัพยากรยังไม่เพียงพอต่อความต้องการสำหรับทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนในสถานศึกษา
- 5 สถานศึกษายังไม่จัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษา และทุนการศึกษา

6 สถานศึกษาไม่สามารถดำเนินการจัดหารายได้และสินทรัพย์ เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเพียงพอ

7 สถานศึกษาไม่สามารถดำเนินการสำรวจประเภทกองทุนเพื่อการศึกษา

8 สถานศึกษาไม่สามารถดำเนินการสำรวจความต้องการของนักเรียนในการกู้ยืม

9 สถานศึกษาไม่สามารถจัดระบบสวัสดิการเพื่อการศึกษาภายในสถานศึกษา

การบริหารการเงิน

1 หลักฐานขอเบิกยังไม่ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ ตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ

2 คณะกรรมการรับ-ส่งเงินที่ได้รับการแต่งตั้ง โดยผู้บริหารสถานศึกษาไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ

3 คณะกรรมการเก็บรักษาเงินที่ได้รับการแต่งตั้ง โดยผู้บริหารสถานศึกษาไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ

4 จ่ายเงินโดยไม่ได้รับการอนุมัติจากผู้บริหารสถานศึกษา

5 หลักฐานในการจ่ายเงินไม่ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

6 การโอนเงินงบประมาณให้สถานศึกษาไม่ทันตามกำหนดเวลาในความต้องการของสถานศึกษา

7 สถานศึกษาเก็บรักษาเงินสดในมือเกินกว่าความต้องการใช้จ่ายและระเบียบปฏิบัติการเก็บรักษาเงิน

8 สถานศึกษาไม่มีที่เก็บรักษาเงินตามระเบียบการเก็บรักษาเงิน (กำป๋น)

9 สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการเงิน

การบริหารบัญชี

1 ยอดคงเหลือในบัญชีการเงินของสถานศึกษาไม่ตรงกับยอดเงินฝากธนาคาร

2 การบันทึกบัญชีไม่เป็นปัจจุบัน ตามหลักฐานการรับและจ่ายเงินของสถานศึกษา

3 การสรุปการบันทึกบัญชีคลาดเคลื่อนกับข้อมูลในหลักฐานการเบิกจ่ายของสถานศึกษา

4 จัดทำรายงานทางการเงินส่งต้นสังกัด ล่าช้า ไม่ตรงตามกำหนดเวลา

5 รายงานทางการเงินของสถานศึกษามีข้อมูลที่ไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏในหลักฐานทางบัญชี

6 สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางบัญชี

4 3 แนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

4 3 1 จัดทำระบบสารสนเทศและการสื่อสารภายในสถานศึกษาให้มีข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วน ทั้งภายในและภายนอก

4 3 2 ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาตัวเองให้มีความพร้อมในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และประหยัด

4 3 3 สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาศักยภาพที่ปฏิบัติงานให้มีศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบ

4 3 4 สถานศึกษาทำความเข้าใจโครงสร้างภารกิจงานของสถานศึกษาอย่างชัดเจน

4 3 5 สถานศึกษาจัดหาแนวทางการประสานงานกับ สพท นครนายก ในส่วนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพตามความต้องการของสถานศึกษา

4 3 6

.

.

มติที่ประชุม แนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

.

.

.

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

.

.

รายงานการประชุมสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ
เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณ
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
ครั้งที่ 1/2548

วันที่ 7 มีนาคม 2548

ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก อาคาร 2

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

การประชุมครั้งนี้เป็นการประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ นายอานนท์ เรืองวุฒิ ได้จัดทำสารนิพนธ์ เรื่อง ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก เพื่อเป็นผลงานในการศึกษาระดับปริญญาโท ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้เกี่ยวเนื่องถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีมาตรฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้มีหนังสือขอเชิญให้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาในครั้งนี้เป็นผู้เชี่ยวชาญในการหาแนวทางแก้ไขปัญหามาจากปัญหาทั้ง 7 ด้านของการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาตามคู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล พ.ศ. 2546 โดยกระทรวงศึกษาธิการ โดยปัญหาของการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายกได้มาจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา รวมถึงผลวิเคราะห์จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสถานศึกษาในสังกัดของเรา ดังนั้นผลสรุปที่ได้จากการสัมมนาครั้งนี้คงเป็นแนวทางในการสร้างสถานศึกษาในสังกัดของเราให้มีมาตรฐาน และให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างสูงสุดต่อไป

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่องรับรองการประชุมครั้งที่แล้ว

- ไม่มี -

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องที่ประธานแจ้งในที่ประชุมทราบ

ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาตามขอบข่ายการดำเนินงานการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

การจัดทำและเสนอของบประมาณ

- 1 สถานศึกษาขาดแคลนบุคลากรด้านนโยบายและแผน
- 2 สถานศึกษาไม่สามารถนำทิศทางและยุทธศาสตร์ของหน่วยเหนือมาวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา
- 3 กรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษา ไม่เป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษา
- 4 สถานศึกษาไม่สามารถทำข้อตกลงการปฏิบัติงานของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษา อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน
- 5 การทบทวนภารกิจการจัดการศึกษา และศึกษารายงานข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง กับสถานศึกษายังไม่สมบูรณ์ ครบถ้วน
- 6 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา (SWOT) ของ สถานศึกษาไม่ได้รับข้อมูลจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงยังไม่สามารถประเมินสภาพจริงของสถานศึกษา
- 7 การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และเป้าประสงค์ (Corporate Objective) ยังไม่สอดคล้องกัน
- 8 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังไม่มีศักยภาพในการพิจารณาเห็นชอบ ต่อแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา
- 9 สถานศึกษาไม่สามารถจัดทำรายละเอียด โครงสร้างแผนงาน งานโครงการ และ กิจกรรมหลัก
- 10 สถานศึกษาไม่สามารถเผยแพร่แผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษาต่อสาธารณชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 11 ตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษาไม่สามารถมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 12 ผลผลิตและผลลัพธ์ไม่เชื่อมโยงกับรายละเอียดแผนงบประมาณ
- 13 หลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการจัดตั้งงบประมาณของเขตพื้นที่การศึกษาไม่ชัดเจน ยากต่อการทำความเข้าใจ
- 14 สถานศึกษายังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำกรอบประมาณการรายจ่าย ระยะปานกลาง (MTEF)
- 15 สถานศึกษาไม่สามารถประมาณรายได้ของสถานศึกษาทั้งจากงบประมาณ และ นอกงบประมาณ

การจัดสรรงบประมาณ

- 1 งบประมาณไม่เพียงพอกับความต้องการของสถานศึกษา
- 2 งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากเขตพื้นที่การศึกษาลดจากกรอบวงเงินที่สถานศึกษาประเมินไว้
- 3 สถานศึกษายังไม่มีความเข้าใจในการวิเคราะห์กิจกรรมตามภารกิจที่จะต้องดำเนินการตามมาตรฐานการโครงสร้างสายงานภายในสถานศึกษา
- 4 สถานศึกษาไม่สามารถจัดลำดับความสำคัญของแผนงานโครงการของสถานศึกษา
- 5 การเสนอแผนการใช้งบประมาณไม่ทันกำหนดเวลา
- 6 การเบิกจ่ายงบประมาณไม่ตรงตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณ
- 7 แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณมีช่วงเวลาที่แตกต่างกันทำให้เกิดปัญหาในการจัดทำแผนงบประมาณของสถานศึกษา
- 8 การโอนเงินงบประมาณล่าช้าไม่ทันเวลาที่กำหนด ตามแผนการใช้งบประมาณของสถานศึกษา
- 9 งบประมาณที่ได้รับไม่เป็นไปตามกรอบวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาได้ประมาณการไว้

การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล รายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

- 1 สถานศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนตรวจสอบ ติดตามการใช้เงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ
- 2 สถานศึกษาไม่สามารถจัดทำแผนการตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานตามข้อตกลงการให้ผลผลิตของสถานศึกษา
- 3 สถานศึกษาไม่สามารถจัดทำแผนการกำกับ ติดตาม และป้องกันความเสี่ยงสำหรับโครงการที่มีความเสี่ยงสูง
- 4 สถานศึกษาไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม และนิเทศตามแผนการตรวจสอบ ติดตามของสถานศึกษา
- 5 การกำหนดปัจจัยหลักความสำเร็จของสถานศึกษายังไม่ชัดเจน ถูกต้อง
- 6 การกำหนดตัวชี้วัด (Key Performance Indicators) ของสถานศึกษา ไม่สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 7 ตัวชี้วัดความสำเร็จของผลผลิตที่สถานศึกษากำหนดไม่ตรงตามข้อตกลงการให้บริการผลผลิตของสถานศึกษา
- 8 สถานศึกษาไม่สามารถจัดทำเครื่องมือเพื่อการประเมินผลผลิตตามตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา
- 9 สถานศึกษาไม่สามารถประเมินประสิทธิภาพของแผนกลยุทธ์เป็นประจำปี

10 สถานศึกษาไม่สามารถประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

11 สถานศึกษาไม่สามารถจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา

1 ทรัพยากรภายในสถานศึกษามีปริมาณไม่เพียงพอ ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

2 ทรัพยากรภายในสถานศึกษามีคุณภาพไม่เหมาะสม กับการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

3 สถานศึกษามีข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษาไม่เพียงพอในเชิงลึก

4 สถานศึกษามีแหล่งทรัพยากรยังไม่เพียงพอต่อความต้องการสำหรับทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนในสถานศึกษา

5 สถานศึกษายังไม่จัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษา และทุนการศึกษา

6 สถานศึกษาไม่สามารถดำเนินการจัดหารายได้และสินทรัพย์ เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเพียงพอ

7 สถานศึกษาไม่สามารถดำเนินการสำรวจประเภทกองทุนเพื่อการศึกษา

8 สถานศึกษาไม่สามารถดำเนินการสำรวจความต้องการของนักเรียนในการกู้ยืม

9 สถานศึกษาไม่สามารถจัดระบบสวัสดิการเพื่อการศึกษาภายในสถานศึกษา

การบริหารการเงิน

1 หลักฐานขอเบิกยังไม่ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ ตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ

2 คณะกรรมการรับ-ส่งเงินที่ได้รับการแต่งตั้ง โดยผู้บริหารสถานศึกษาไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ

3 คณะกรรมการเก็บรักษาเงินที่ได้รับการแต่งตั้ง โดยผู้บริหารสถานศึกษาไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ

4 จ่ายเงินโดยไม่ได้รับการอนุมัติจากผู้บริหารสถานศึกษา

5 หลักฐานในการจ่ายเงินไม่ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

6 การโอนเงินงบประมาณให้สถานศึกษาไม่ทันตามกำหนดเวลาในความต้องการของสถานศึกษา

7 สถานศึกษาเก็บรักษาเงินสดในมือเกินกว่าความต้องการใช้จ่ายและระเบียบปฏิบัติการเก็บรักษาเงิน

- 8 สถานศึกษาไม่มีที่เก็บรักษาเงินตามระเบียบการเก็บรักษาเงิน (กำป๋น)
- 9 สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการเงิน

การบริหารบัญชี

- 1 ยอดคงเหลือในบัญชีการเงินของสถานศึกษาไม่ตรงกับยอดเงินฝากธนาคาร
- 2 การบันทึบบัญชีไม่เป็นปัจจุบัน ตามหลักฐานการรับและจ่ายเงินของสถานศึกษา
- 3 การสรุปการบันทึบบัญชีคลาดเคลื่อนกับข้อมูลในหลักฐานการเบิกจ่ายของสถานศึกษา
- 4 จัดทำรายงานทางการเงินส่งต้นสังกัด ล่าช้า ไม่ตรงตามกำหนดเวลา
- 5 รายงานทางการเงินของสถานศึกษามีข้อมูลที่ไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏ

ในหลักฐานทางบัญชี

- 6 สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางบัญชี

การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

1 คณะกรรมการหรือบุคลากรที่ได้รับแต่งตั้งให้สำรวจพัสดุและทรัพย์สินของสถานศึกษา
ตรวจพบตามสภาพจริงจากการขาดหลักฐานเอกสารในการสำรวจ

- 2 ที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้าง จดทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุ เป็นที่ราชพัสดุยังไม่ครบถ้วน
- 3 จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินไม่เป็นปัจจุบัน
- 4 การจำหน่ายทรัพย์สินของสถานศึกษาไม่เป็นไปตามกำหนดเวลาและระเบียบ

ที่เกี่ยวข้อง

5 การจัดหาพัสดุในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาไม่เป็นไปตาม
แผนงานงาน/โครงการ

6 งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดซื้อพัสดุในการดำเนินงานจัดการศึกษาของ
สถานศึกษา

- 7 สถานศึกษาขาดบุคลากรในการบริหารพัสดุและสินทรัพย์
- 8 การจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สิน มีรายละเอียดที่ซับซ้อน เข้าใจยาก
- 9 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สิน บุคลากรไม่มีความรู้
ความเข้าใจในการจัดทำ และการใช้ทรัพย์สินแต่ละประเภท

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา

ข้อมูลจากการสำรวจตามแบบสอบถามในการวิจัย เกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงบประมาณ
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีปัญหาในการบริหาร
งบประมาณ เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ

05 ใน 4 ด้านคือ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม และรายงานผลการใช้จ่ายเงิน และผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาการบริหารการเงิน และการบริหารบัญชี ส่วนการจัดทำและเสนอของบประมาณ และการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ไม่แตกต่างกัน แต่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาที่จะต้องเร่งดำเนินการแก้ไขให้กับสถานศึกษาทุกระดับ

4.1 สมเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา

4.1.1 เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา ความพร้อมในศักยภาพในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา

4.1.2 เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการให้การสนับสนุนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษา

4.2 แนวทางแก้ปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

จากข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มตัวอย่างของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีความจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานของสถานศึกษาตามกระบวนการบริหารงบประมาณ ระเบียบที่ปฏิบัติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด รวมทั้งให้เป็นไปตามความต้องการเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาในทุกด้านของการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา จากการพิจารณาสาเหตุของปัญหา สถานศึกษาจะต้องดำเนินการแก้ไขตามแนวทางต่อไปนี้

มติที่ประชุม แนวทางการแก้ไขปัญหานี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลมีจุดมุ่งหมายที่จะให้สถานศึกษามีอิสระ มีความเข้มแข็งในการบริหารงบประมาณ เพื่อให้เป็นไปอย่างคล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน และประเทศชาติโดยรวม ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษาดังต่อไปนี้

1 รวบรวมและจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน ซึ่งการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาจะต้องบริหารและตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลมากกว่าสามัญสำนึก ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องรวบรวม จัดระบบ และใช้ข้อมูลเพื่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสภาพจริงตามความจำเป็นของสถานศึกษา

2 วางแผนการบริหารจัดการศึกษา โดยการทบทวนนโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ของหน่วยเหนือ เพื่อการวางแผนอย่างมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ในการจัดทำแผนกลยุทธ์ การจัดทำกรอบงบประมาณระยะกลาง การวางแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา การวางแผนงบประมาณ และการวางแผนการใช้จ่ายเงินที่สอดคล้องกัน ซึ่งสามารถดำเนินการบริหารและจัดการศึกษาได้ตามแผนงานที่จัดทำขึ้น รวมถึงการวางแผนการตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงาน

เป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนดำเนินงาน ระยะระหว่างดำเนินงาน และเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานของ แผนงานโครงการ การวางแผนมีส่วนช่วยให้ผู้บริหารมีทิศทางในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ตามลำดับ ความสำคัญเร่งด่วนของปัญหาและนโยบายการบริหาร ดังนั้น ผู้บริหารต้องมีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผน และสามารถดำเนินการบริหารให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ รวมทั้งการดำเนินการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผน เพื่อให้การบริหาร งบประมาณบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และประหยัด คำนวณ เพื่อให้ผู้บริหารได้รับข้อมูลแบบ 2 ทาง ต้องให้มีการรายงานผลการดำเนินงานจากผู้รับผิดชอบเป็น ระยะอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งเสร็จสิ้นภารกิจตามแผนงาน/โครงการ

3 ศึกษากฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ในการบริหารงบประมาณของ สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ผู้บริหารมีอำนาจบริหารอย่างเป็นอิสระ ขณะเดียวกันก็รับผิดชอบ ต่อผลการตัดสินใจของตนอย่างเต็มที่เช่นกัน ดังนั้น เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดเชิงกฎหมายและ การตัดสินใจในการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องศึกษา และทำความเข้าใจ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณอย่างแท้จริง รวมทั้งควรมีที่ปรึกษาทางกฎหมาย คอยให้คำปรึกษาและเสนอแนะก่อนการตัดสินใจที่ขาดความมั่นใจ และเพื่อให้การบริหารงบประมาณ ของสถานศึกษาเป็นไปตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มี แหล่งเรียนรู้ทางด้านการบริหารงบประมาณสำหรับบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร งบประมาณของสถานศึกษาในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ที่สำคัญผู้บริหารสถานศึกษาจะต้อง เป็นผู้ให้คำปรึกษาที่บุคลากรในการปฏิบัติงานการบริหารงบประมาณได้อย่างมั่นใจ

4 การบริหารงบประมาณโดยองค์คณะบุคคล การบริหารงบประมาณเพื่อสนับสนุน การให้บริการกิจการสาธารณะที่มีผู้เกี่ยวข้องและได้รับผลประโยชน์จำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้ การบริหารงบประมาณมีความถูกต้องตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และก่อให้เกิดประโยชน์ ต่อผู้รับบริการมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการบริหารงบประมาณโดยใช้ องค์คณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินใจให้มากที่สุด เช่น การจัดทำแผนกลยุทธ์ ของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในสถานศึกษาทุกคน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับสถานศึกษา (ผู้ปกครองนักเรียน, กรรมการสถานศึกษา, องค์กรท้องถิ่น, ผู้เรียน ฯลฯ) การได้รับความเห็นชอบในแผนงบประมาณของสถานศึกษาโดยคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา และเผยแพร่ ข่าวสารในการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาแก่สาธารณะชนให้ทราบทั่วกัน

5 จัดระบบการบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ และ การติดตามผลรายงานผลการดำเนินงาน ถึงแม้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะมีอำนาจอิสระในการบริหาร งบประมาณ แต่อำนาจอิสระนั้นมิใช่เป็นไปโดยปราศจากการควบคุม โดยระเบียบและกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดวางระบบควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพสำหรับ ระบบการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดบรรลุวัตถุประสงค์

ในการดำเนินงานบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นแนวทางดำเนินการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา โดยเฉพาะการบริหารการเงิน การบริหารบัญชี และการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ที่จะต้องดำเนินงานตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้องสมบูรณ์ โดยกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง และสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้กำหนดเป็นระเบียบและกฎหมายอย่างชัดเจนที่สถานศึกษาจะต้องปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด

6 สรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านที่เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารดำเนินการสรรหาบุคลากรจากผู้สอนที่อยู่ในสังกัดที่สามารถเรียนรู้งานที่เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณจากครูที่สอนคณิตศาสตร์ที่มีวุฒิทางการศึกษา สาขาคณิตศาสตร์ หรืออื่นๆ ที่มีคุณสมบัติที่จะสามารถพัฒนาเป็นผู้ชำนาญการเฉพาะด้านของการบริหารงบประมาณ ขออัตราบุคลากรทางการศึกษาที่มีความชำนาญการด้านการบริหารงบประมาณตามความจำเป็นจากหน่วยเหนือ หรือจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดจ้างบุคลากรผู้ชำนาญการด้านการบริหารงบประมาณจากบุคคลภายนอกสถานศึกษา จากเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรหรือเงินนอกงบประมาณจากการระดมทรัพยากรในแหล่งทรัพยากรบุคคล หน่วยงาน องค์กร และท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการสนับสนุนการจัดการศึกษา

มติที่ประชุม แนวทางการแก้ไขปัญหาเนื่องจากสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา

การแก้ปัญหาที่มาจากสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาตามแนวทางต่อไปนี้ เป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา เพื่อให้หน่วยงานนั้นๆ ดำเนินงานตามความต้องการของสถานศึกษาดังนี้

1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำเป็นต้องส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็ง และมีมาตรฐานในการบริหารงบประมาณตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยการประชุมสัมมนา อบรมให้ความรู้แก่ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษา การจัดสรรงบประมาณให้กับสถานศึกษาอย่างเพียงพอในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการโอนเงินงบประมาณให้กับสถานศึกษาให้ทันต่อเวลาตามแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณของสถานศึกษา

2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดสรรงบประมาณ คือ สำนักงานประมาณควรทบทวน ระเบียบและวิธีงบประมาณในการอนุมัติงบประมาณและโอนเงินงบประมาณให้กับกระทรวงศึกษาธิการ จัดสรรและโอนเงินงบประมาณต่อให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจนถึงสถานศึกษาตามลำดับ ให้ทันต่อเวลาในการดำเนินการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการบริหารและจัดการศึกษาตามแผนงานโครงการของสถานศึกษา

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี)

ไม่มี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายอานนท์ เรืองวุฒิ
วันเดือนปีเกิด	26 สิงหาคม 2501
สถานที่เกิด	อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	212 หมู่ 3 ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นักวิชาการเงินและบัญชี 7
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก อำเภอมือง จังหวัดนครนายก 26000
ประวัติการศึกษา	
พ ศ 2517	มัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม ศ 3) ศิลปภาษา โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย
พ ศ 2519	มัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม ศ 5) ธุรกิจ โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย
พ ศ 2521	ประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง (ป กศ สูง) พลศึกษา วิทยาลัยพลศึกษามหาสารคาม
พ ศ 2525	การศึกษามัธยมศึกษา (กศ ม) พลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา
พ ศ 2527	ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท) บัญชี พาณิชยการจังหวัดลพบุรี
พ ศ 2533	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ บ) บริหารธุรกิจและการจัดการ วิชาการจัดการทั่วไป วิทยาลัยครูเทพสตรี ลพบุรี
พ ศ 2548	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ ม) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ